

**Strategia Rozwoju Lokalnego
Gminy Wińsko
na lata 2010 - 2015**

Wińsko 2010

Spis treści

Wprowadzenie	4
Metodologia.....	4
1. Ogólna charakterystyka gminy	6
1.1. Położenie	6
1.2. Historia	7
1.3. Środowisko naturalne	10
1.3.1. Warunki klimatyczne.....	10
1.3.2. Środowisko przyrodnicze.....	10
1.3.3. Sieć wodna gminy Wińsko.....	12
1.3.4. Surowce mineralne.....	13
1.3.5. Turystyka	13
2. Analiza sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy Wińsko	15
2.1. Infrastruktura społeczna.....	15
2.1.1. Sytuacja demograficzna	15
2.1.2. Wykształcenie i edukacja	22
2.1.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	27
2.1.5. Instytucje kultury i sportu	30
2.2. Gospodarka.....	35
2.2.1. Gospodarka pozarolnicza (w tym aktywność gospodarcza ludności)	35
2.2.2. Rolnictwo	39
2.2.3. Aktywność zawodowa i bezrobocie	46
2.2.4. Budżet gminy	50
2.3. Infrastruktura techniczna.....	53
2.3.1. Transport i łączność	53
2.3.2. Mieszkalnictwo i gospodarka komunalna	55
3. Gmina w oczach mieszkańców – wyniki badań ankietowych	59
3.1. Struktura badanej próby.....	59
3.1.1. Mieszkańcy	59
3.1.2. Organizacje pozarządowe	61
3.1.3. Przedsiębiorcy	61
3.2. Utożsamianie się z gminą, poczucie wpływu i aktywność badanych	61
3.3. Funkcjonowanie gminy w oczach mieszkańców.....	64
3.3.1. Środowisko naturalne i walory turystyczne gminy.....	64
3.3.2. Gospodarka	65
3.3.3. Infrastruktura techniczna	65
3.3.4. Infrastruktura i usługi społeczne	66
3.4. Mocne i słabe strony według mieszkańców gminy Wińsko	70
3.5. Działania priorytetowe do podjęcia w latach 2010 - 2015 w opinii mieszkańców.....	73
4. Analiza SWOT gminy Wińsko	76

4.1. Czynniki zewnętrzne i wewnętrzne warunkujące rozwój gminy	77
4.1.1. Położenie, ład przestrzenny i infrastruktura techniczna	77
4.1.2. Środowisko i walory turystyczne.....	78
4.1.3. Społeczność lokalna, infrastruktura społeczna, usługi społeczne.....	79
4.1.4. Gospodarka	80
4.2. Wybór strategii rozwoju.....	81
5. Wizja i cele strategiczne Gminy	82
5.1. Wizja Gminy	82
5.2. Cele Strategiczne.....	82
6. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu.....	85
7. Zadania priorytetowe na lata 2010 - 2015	101
8. Wdrażanie, monitoring, ewaluacja, aktualizacja i promocja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.....	108
8.1. Wdrażanie Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.....	108
8.2. Monitoring Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko	109
8.3. Ewaluacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.....	109
8.4. Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.....	111
8.5. Promocja Strategii Rozwoju Lokalnego gminy Wińsko.....	111
Spis tabel.....	112
Spis wykresów.....	113
Spis rysunków.....	113

Wprowadzenie

Metodologia

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010 - 2015 powstała przy zastosowaniu metody partycypacyjnej. W opracowywaniu założeń brali udział mieszkańcy Gminy Wińsko zaproszeni do Konwentu Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.

W ramach procesu opracowania Strategii odbyły się cztery spotkania Konwentu Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko oraz dwa spotkania kadry kierowniczej Urzędu Gminy Wińsko i jej jednostek organizacyjnych.

Spotkania Konwentu Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko odbyły się w Gminnym Ośrodku Kultury w Wińsku w dniach: 19 października, 3 listopada, 18 listopada i 1 grudnia 2009 roku. Spotkania z kadrą kierowniczą Urzędu Gminy Wińsko i jej jednostek organizacyjnych odbyły się w siedzibie Urzędu Gminy 25 listopada i 14 grudnia 2009 roku. Wszystkie spotkania moderowali konsultanci Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej - Centrum Dolnośląskiego.

Spotkania miały charakter warsztatowo - dyskusyjny i miały na celu:

- diagnozę mocnych i słabych stron Gminy Wińsko
- diagnozę szans i zagrożeń dla Gminy Wińsko
- wypracowanie wizji i głównych kierunków strategicznych rozwoju
- określenie priorytetowych do realizacji w latach 2010 - 2015 działań

Wypracowany dokument strategiczny zawiera:

- diagnozę sytuacji społeczno - ekonomicznej Gminy Wińsko
- analizę wyników badań zrealizowanych wśród mieszkańców Gminy Wińsko
- analizę strategiczną Gminy Wińsko wraz ze wskazaniem możliwych strategii rozwoju
- misję i wizję Gminy
- cele strategiczne i operacyjne
- analizę spójności celów z celami dokumentów wyższego rzędu
- proponowane zadania do realizacji w latach 2010 - 2015
- proponowane założenia systemu wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji i promocji strategii

Opracowanie dokumentu

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010 - 2015 została opracowana przez konsultantów Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej - Centrum Dolnośląskiego na podstawie danych zastanych i wywołanych.

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Centrum Dolnośląskie

ul. Mennicza 1,
50 – 051 Wrocław
tel. 071 372 41 21
biuro@frdl-cd.org.pl
www.frdl-cd.org.pl

Lista osób uczestniczących w spotkaniach Konwentu Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

1. Tadeusz Adamczak - Radny Gminy Wińsko
2. Elżbieta Awgul - Radna Gminy Wińsko
3. Zofia Baranowska - Przewodnicząca Rady Gminy Wińsko
4. Agata Chwyszczuk - Referent Referatu Inwestycji i Rozwoju
5. Małgorzata Ciućman - Zastępca Dyrektora Publicznego Gimnazjum w Wińsku
6. Marzena Dunakowska - Pracownik socjalny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku
7. Waldemar Fedorczyk - Kierownik Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku
8. Bogusława Folkman - Kierownik Referatu Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska
9. Barbara Głowiszyn - Radna Gminy Wińsko
10. Regina Grębosz - Sołtys Wsi Węgrzce, Prezes Stowarzyszenia Wspierania Aktywności na Rzecz Miejscowości Węgrzce
11. Wanda Hańska - Prezes Stowarzyszenia na rzecz rozwoju gospodarczego i kulturalnego sołectwa Krzelów – Młoty JEZIERZYCA
12. Beata Jaworska - Sekretarz Gminy Wińsko
13. Andrzej Klimek - Koło Łowieckie Jeleń Wińsko
14. Krzysztof Konieczny - Prezes Towarzystwa Przyjaciół Przyrody Pro Natura
15. Anna Lis - Parafia Głębowice
16. Jadwiga Marteklas - Nauczycielka, Szkoła Podstawowa w Głębowicach
17. Anna Mazur - Zastępca Dyrektora Szkoły Podstawowej w Orzeszkowie
18. Dariusz Olejniczak - Wójt Gminy Wińsko
19. Katarzyna Paczkowska - Dziennikarka
20. Jarosław Paczkowski - Kierownik Referatu Inwestycji i Rozwoju
21. Janina Łukowicz – Inspektor, Referat Spraw Obywatelskich
22. Kinga Pisching - Kierownik Referatu Edukacji
23. Jadwiga Rosa - Radna Gminy, Prezes Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Białawy, Białawy Małe
24. Maria Stankiewicz - Nauczycielka, Szkoła Podstawowa w Głębowicach
25. Łukasz Starczewski – Strażak, Ochotnicza Straż Pożarna w Wińsku
26. Wiesław Stępień - Sołtys, Stowarzyszenie Nasza Wieś
27. Danuta Tomków - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku
28. Mirosław Watral - Radny Gminy Wińsko
29. ks. Józef Więclawek - Parafia Smogorzów Wielki
30. Robert Zalas - Klub Sportowy Victoria Orzeszków
31. Aleksy Zdyniak - Radny Gminy Wińsko

1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1. Położenie

Gmina Wińsko położona jest w północnej części Województwa Dolnośląskiego, w odległości około 60 kilometrów od Wrocławia, stolicy województwa. Wraz z gminami Brzeg Dolny oraz Wołów, gmina Wińsko wchodzi w skład powiatu wołowskiego. Gmina Wińsko jest drugą co do wielkości gminą w powiecie. Jej powierzchnia wynosi 249,5 km², tj. prawie 37 % powierzchni powiatu wołowskiego.

Gmina Wińsko od północy graniczy z gminami Jemielno i Wąsosz, od południa z gminą Wołów, od wschodu z gminami Prusice i Żmigród, natomiast od zachodu, poprzez koryto rzeki Odry z gminami Ścinawa oraz Rudna.

Gmina Wińsko położona jest na pograniczu trzech mezoregionów geograficznych: Wzgórz Trzebnickich, Obniżenia Ścinawskiego oraz Kotliny Żmigrodzkiej. Gminę charakteryzuje duża różnorodność geograficzna i bogate walory przyrodnicze oraz krajobrazowe.

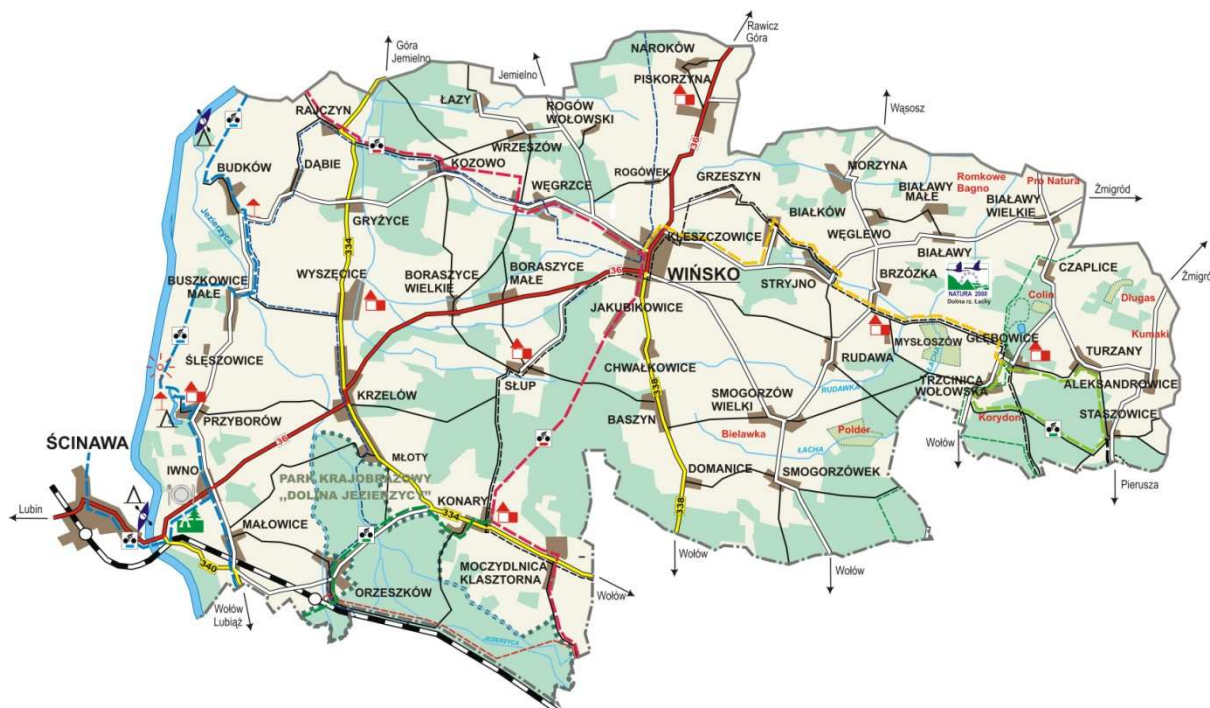
Wzgórz Trzebnickie leżą w środkowej i południowej części gminy. W większości są to spiętrzone wzniesienia morenowe zlodowacenia środkowopolskiego, o długości około 60 km. Najwyższe szczyty Wzgórz Trzebnickich na obszarze gminy to Wzgórz Wińskie o wysokości dochodzącej do 202 m n.p.m.

Obniżenie ścinawskie to nizinny region naturalny, leżący wzdłuż Odry, obejmujący jej prawy dopływ, największy na terenie gminy – rzekę Jezierzycę. Obszar Obniżenia Ścinawskiego jest interesujący pod względem krajobrazowym, bogaty w piękne krajobrazy. Występują na nim również niewielkie drzewiaste pasy zieleni.

Kotlina Żmigrodzka jest mezoregionem o znacznym obniżeniu, którego utworzenie nastąpiło w okresie plejstocenu. Na obszarze Kotliny Żmigrodzkiej występują głównie bory sosnowe. Na jej dnie odnotowuje się istnienie osadów aluwialnych, glacialnych i fluwioglacjalnych.

W obręb Gminy Wińsko wchodzi 42 sołectwa, obejmujących 51 miejscowości, w tym wieś Gołaszów, wyodrębniona geodezyjnie, ale niezamieszkała.

Najwięcej ludzi zamieszkuje miejscowości Wińsko, Krzelów, Głębowice, Małowice, Orzeszków, Piskorzyna i Przyborów.

Rysunek 1 Mapa Gminy Wińsko

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

1.2. Historia

Wińsko jest miejscowością o bardzo długiej i burzliwej historii, której początki sięgają X wieku. Pierwsze wzmianki o istniejącej na tym terenie osadzie pochodzą z 936 roku, kiedy to odnotowuje się istnienie osady targowej typu miejskiego, będącej załącznikiem przyszłego miasta. W dokumentacji historycznej dotyczącej posiadłości kościoła w Lubiążu z początku XIII wieku, znajduje się zapis „Wroblino juxta Vin”, przez badaczy uważany za najwcześniejszą wzmiankę o miejscowości Wińsko.

Pierwszym dokumentem bezpośrednio wskazującym na istnienie Wińska jest dokument powstały w roku 1272, w którym wymieniony z imienia został proboszcz kościoła, noszący imię Nicolas.

W 1285 roku książę Przemko Ścinawski wydał miastu akt lokalizacyjny na prawie niemieckim, oraz zapewnił wolność podatkową na okres dziesięciu lat. Od początku XIV wieku Wińsko biło własną monetę książęcą.

Król Władysław Jagiellończyk w 1512 roku nadał miastu charakterystyczny herb, przedstawiający rycerza na czerwonym tle, trzymającego w rękach nagi miecz oraz gałąź winorośli z owocami. Winorośl jest symbolem Wińska, od którego pochodzi nazwa osady. Krzewy winorośli uprawiane były na okolicznych wzgórzach, a Wińsko słynęło z produkcji wina, którą rozwinęli zwłaszcza Cystersi. Współczesny herb Wińska również odwołuje się do tradycji winiarskiej, krzew winorośli jest jego istotnym elementem.

Rysunek 2 Historyczny herb Gminy Wińsko

Źródło: Strona internetowa gminy Wińsko (www.winsko.pl)

Na początku XVII wieku, w 1613 roku, wybudowany został ratusz. Dalsze lata owego stulecia zapisały się ponurą kartą w historii Wińska, w trakcie wojny trzydziestoletniej w 1633 roku, miasto zostało kompletnie zniszczone w wyniku działań wojennych.

Wiek XIX był dla Wińska bardzo pomyślnym okresem rozwoju. Rozwinięta została infrastruktura miejska, wybudowany został browar wraz ze słodownią, powstały zakłady produkujące oleje oraz farby, suszarnia tytoniu oraz kilkanaście młynów wietrznych.

W połowie XIX wieku wybrukowany został rynek oraz część ulic w mieście, a także prowadzone były prace związane z budową drogi łączącej Rawicz z Lubinem. Pod koniec wieku Wińsko otrzymało łączność kolejową na linii Legnica – Rawicz.

Wińsko zostało zelektryfikowane i objęte siecią gazową w drugim dziesięcioleciu XX wieku. Tragiczne wydarzenia II wojny światowej nie oszczędziły również Wińska, zwłaszcza centrum miasta zostało zniszczone. Z budynków okalających rynek ocalałych zostało sześć konstrukcji. Nie ocalał niestety siedemnastowieczny budynek ratusza, którego mury obwodowe, zachowane po zakończeniu działań wojennych, wkrótce rozebrano.

Obecnie w gminie Wińsko istnieje 14 winnic, większość założona w roku 2001. Kontynuowane są tym samym winoroślarskie tradycje gminy. Są to niewielkie winnice, liczące od kilku do kilkuset krzewów winorośli.

Uprawa winorośli może być alternatywą dla rozwoju rolnictwa, a także potencjałem umożliwiającym wytworzenie i wypromowanie produktu lokalnego oraz rozwoju gminy w kierunku agroturystyki, co w połączeniu z walorami przyrodniczymi gminy, może stać się atrakcją regionu Dolnego Śląska.

Rysunek 3 Współczesny herb gminy Wińsko

Źródło: Strona internetowa gminy Wińsko (www.winsko.pl)

1.3. Środowisko naturalne

1.3.1. Warunki klimatyczne

Gmina Wińsko położona jest w rejonie nadodrzańskim środkowym, który charakteryzuje się najwyższymi temperaturami na Dolnym Śląsku, a co za tym idzie, dość ciepłym latem i łagodną zimą. Okres wegetacyjny, o średniej dobowej temperaturze 5°C, trwa ponad 220 dni w roku, co jest okresem długim. Roczny czas bez przymrozków trwa około 160 dni. Średnia temperatura roczna rejestrowana w gminie Wińsko przekracza 8°C. Roczna suma opadów wynosi 600 mm, natomiast w okresie wegetacyjnym, to jest w miesiącach kwiecień – wrzesień między 300 - 400 mm. Średnia grubość pokrywy śnieżnej nie przekracza 10 cm, natomiast czas jej zalegania w wyższych partiach gminy to ok. 50 – 60 dni. Pokrywa śnieżna znika zwykle do 25 marca. Ilość opadów w gminie Wińsko jest wystarczająca do uprawy roślin, jednak okazuje się zbyt niewielka do uprawy roślinnej na glebach lekkich. Największe zachmurzenie występuje w zimowej porze roku. Przeważają kierunki wiatrów zachodnie i południowo-zachodnie.

1.3.2. Środowisko przyrodnicze

Lasy

Blisko 27% powierzchni gminy zajmują lasy. Najczęstszym gatunkiem drzew w lasach w gminie Wińsko jest sosna i świerk, a z drzew liściastych dąb, brzoza i olsza. Lasy należą do Nadleśnictwa Wołów. Lasy w gminie Wińsko, ze względu na wysokie walory przyrodnicze i bogactwo flory i fauny należą do najcenniejszych fragmentów przyrody regionu. Duże szkody w drzewostanie spowodowała powódź z 1997 roku, kiedy to w zalanych drzewostanach wystąpiły wywroty i rozpoczął się proces zamierania wielu wydzieleń leśnych. W znacznym stopniu ucierpiały zatopione lasy leśnictwa Orzeszków i Krzelów.

Udział poszczególnych siedlisk w lasach gminy Wińsko wygląda następująco:

- siedliska borowe – bór mieszany świeży – 54 %, bór świeży – 22 %, bór mieszany wilgotny – 1 %,
- siedliska lasowe – las mieszany – 10 %, las świeży – 9 %, las wilgotny – 2 %, olsy jesionowe, olszowe i lasy łęgowe – 2 %.

Na stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Wołów w ostatnich latach znaczący wpływ miały następujące czynniki: położenie lasów Nadleśnictwa w sąsiedztwie Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, bliskość Z.Ch. „Rokita” S.A. Brzeg Dolny, obniżenie poziomu wód gruntowych spowodowane kilkuletnią suszą, obniżenie koryta Odry. Drzewostany Nadleśnictwa zakwalifikowano do I i II strefy zagrożeń przemysłowych i do I- kategorii zagrożenia pożarowego. O zaliczeniu do tej kategorii zdecydowały m.in.: udział siedlisk świeżych, udział drzewostanów I i II klasy wieku, przeciętna ilość pożarów w roku, współczynnik hydrotermiczny i emisje przemysłowe.

Flora

Gmina Wińsko charakteryzuje się bogatym zróżnicowaniem terenu, zróżnicowaniem gleb, co w połączeniu z zachowaniem w wielu miejscach mało zmienionych siedlisk oraz istnienia w zachodniej części gminy korytarza ekologicznego wzdłuż doliny Odry powoduje, że flora tego obszaru jest niezwykle zróżnicowana i bogata. Stwierdzono występowanie około 700 dziko rosnących gatunków roślin naczyniowych. W gminie występują m.in. następujące grupy gatunków roślin:

- rośliny górskie – buk zwyczajny, dziewięsiś bezłodygowy, dziki bez koralowy, jarzmianka większa, jawor, olsza szara, śnieżyca wiosenna, świerk pospolity;
- rośliny o charakterze oceanicznym – bluszcz pospolity, goździk kartuzek, kokorycz pusta, sporek wiosenny,
- rośliny osiagające w Polsce granice swego występowania – goździk pyszny, kosaciec syberyjski, jałowiec pospolity

Istnieje w gminie Wińsko 38 gatunków roślin objętych ochroną, z czego 28 znajduje się pod ochroną całkowitą, a 10 pod ochroną częściową.

Fauna

Za Strategią Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko z roku 2001, stwierdza się istnienie na obszarze gminy bogatej fauny, czemu sprzyja duże zróżnicowanie środowiska, od borów sosnowych do podmokłych olsów. Na terenie gminy rejestruje się występowanie rzadkich i chronionych gatunków owadów, takich jak chrząszcze, błonkówki czy motyle, oraz ponad 50 rzadkich gatunków lęgowych ptaków (m.in. perkozek, kania rdzawa, bąk, włochatka). Na terenie gminy występuje również bocian biały, objęty programem czynnej ochrony. W gminie występuje 31 gniazd bociana, z czego 20 położonych jest w Dolinach Odry i Jezierzycy.

Obszary ochrony ekologicznej

Walory przyrodnicze są bardzo ważnym aspektem środowiska naturalnego gminy Wińsko. Cennym obszarem przyrodniczym gminy jest Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”, utworzony na podstawie rozporządzenia Wojewody Wrocławskiego z dnia 12 sierpnia 1994 roku, na terenie gmin Wołów i Wińsko. Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 7953 ha, z czego 20 %, czyli 1591 ha leży na terenie gminy Wińsko.

Dominującą częścią parku są lasy, stanowiące 65% powierzchni. Ponadto na jego obszarze, w 15% udziale powierzchni, znajdują się łąki. Dużą część terenu parku przecinają ciągi wodne, z których największy to rzeka Jezierzycy, płynąca w północnej części Parku, oraz rzeka Juszka, której wody zasilają stawy we Wrzosach.

W obrębie Parku znajdują się również tereny wykorzystywane gospodarczo, jednak użytkowanie to nie może przyczynić się do obniżenia walorów przyrodniczych i środowiskowych Parku Krajobrazowego, gdyż jest obwarowane przepisami dotyczącymi ochrony przyrody.

Obszar Parku porośnięty jest bogatą roślinnością, występują na nim chronione gatunki flory i fauny. Osiem gatunków flory występujących na terenie Parku znajduje się na liście roślin zagrożonych w Polsce wyginięciem. W Parku występuje również ponad 190 gatunków ptaków, w tym

około 135 gatunków lęgowych, między innymi derkacz i podgorzałka, gatunki zagrożone wymarciem w Europie.

Park Krajobrazowy „Doliny Jezierzycy” jest jednym z najmocniejszych atutów środowiska gminy Wińsko, mogącym mieć duże znaczenie w promocji gminy Wińsko, jako obszaru sprzyjającego turystyce wypoczynkowej i przyrodniczej.

W gminie Wińsko znajdują się dwa obszary zaliczane do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 „Dębniańskie Mokradła”, oznaczone symbolem PLH020002 oraz „Dolina Łachy” o symbolu PLH020003.

„Dębniańskie Mokradła” obejmują teren o powierzchni 4758 ha i stanowią kompleks leśny, obejmujący prawy brzeg Odry, od północy graniczący z Parkiem Krajobrazowym Dolina Jezierzycy. Dużą część jego obszaru stanowią siedliska wilgotne o naturalnym charakterze i tereny okresowo zalewowe.

„Dolina Łachy” ma powierzchnię 910 ha i obejmuje fragment doliny rzecznej o długości 10 km. Znajdują się tam dobrze zachowane i wykształcone zbiorowiska roślinne. „Dolina Łachy” jest terenem nizinny, poprzecinany siecią kanałów i cieków wodnych. Ponad połowa obszaru Doliny zajęta jest przez zbiorowiska nizinnych łąk kośnych i naturalnych. Występują tam też obszary podmokłe, lasy lęgowe i grądowe oraz wzniesienia z murawami kserotermicznymi.

W miejscowości Głębowice znajduje się jeden użytek ekologiczny o nazwie „Korydon” o powierzchni 0,64 ha. Utworzono go na terenie pokopalnianym dla ochrony występującej tam murawy kserotermicznej. Występują tam również rzadkie gatunki motyli: pazia królowej oraz modraszka.

W gminie występuje również 6 pomników przyrody ożywionej (dęby i buki) i jeden pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy).

Istnieje także 11 parków zabytkowych objętych ochroną prawną, które położone są w miejscowościach: Białawy Małe, Białków, Brzózka, Głębowice, Krzelów, Łazy, Moczydlnica Klasztorna, Morzyna, Piskorzyna oraz Słup. Park o największym obszarze znajduje się w Głębowicach i ma powierzchnię ok. 50 ha. Pozostałe parki są znacznie mniejsze, ich obszar mieści się w przedziale pomiędzy 1,5 a 6 ha.

1.3.3. Sieć wodna gminy Wińsko

Wody powierzchniowe

Gmina Wińsko leży w dorzeczu rzeki Odry i jest terenem źródłiskowym wielu potoków. Największą rzeką na terenie gminy jest Odra, stanowiąca zachodnią granicę gminy. Głównym dopływem Odry w gminie jest Jezierzycza, której długość na terenie gminy wynosi prawie 35 km. Jezierzycza uchodzi do Odry na jej 419 kilometrze. Pozostałe większe cieki przepływające przez gminę Wińsko to Łacha (14,4 km), Nieciecza (12,5 km), oraz Tynica (11,9 km). Ponadto, przez teren gminy płynie jeszcze szereg mniejszych cieków wodnych, o długościach krótszych niż 10 km.

W gminie znajduje się wiele stawów i zbiorników wodnych, wykorzystywanych najczęściej do rekreacji. Są to zbiorniki małe. Zbiorniki o większej powierzchni, wykorzystywane do hodowli ryb są rzadkością.

Wody podziemne

Na obszarze gminy Wińsko wyróżnić można dwa rejony hydrogeologiczne: dolinę Odry oraz Wzgórza Wińskie i Równinę Prusic.

W rejonie hydrogeologicznym doliny Odry poziom wody gruntowej utrzymuje się swobodnie na głębokości 0,5 – 1,5 m. Trudno przepuszczalne mady powodują nieznaczne napięcie horyzontu wodonośnego. Poziom wód gruntowych jest w dużej mierze zależny od poziomu wody w rzece Odrze. Najlepsze warunki hydrogeologiczne występują właśnie w rejonie doliny Odry.

W rejonie Wzgórz Wińskich i Równiny Prusic wahania wód zależne są od intensywności opadów atmosferycznych. W okresach obfitujących w opady woda występuje płytko, natomiast w okresach suchych może całkiem zanikać.

Wodonośne poziomy użytkowe gminy Wińsko zajmują tylko 30% powierzchni gminy.

1.3.4. Surowce mineralne

Złoża surowców mineralnych na terenie gminy Wińsko nie są bogate i nie stanowią ważnego strategicznie potencjału eksploatacyjnego. W gminie występują tylko dwa złoża kruszywa naturalnego (głównie piasek i pospółka), jednak ze względu na niewielkie zasoby mają one znaczenie tylko lokalne. Złoża te znajdują się w Smogorzówku (zasoby 35 tys. ton) oraz w Konarach (45 tys. ton). Nie przewiduje się rozpoczęcia eksploatacji nowych złóż.

1.3.5. Turystyka

Dużym potencjałem gminy Wińsko są jej walory przyrodnicze i środowiskowe. Gmina jest pozbawiona dużych ośrodków przemysłowych, powietrze i wody są czyste. Obszar gminy jest rzadko zaludniony (34,3 os/km²), co pozwala na korzystanie z jej bogactwa i piękna przyrodniczego, umożliwiającego odpoczynek na łonie natury od większych, co za tym idzie bardziej zaludnionych i zanieczyszczonych aglomeracji miejskich, takich jak Wrocław. Dodatkowym atutem jest obecność Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy” a także innych cennych przyrodniczo obszarów. Dobry stan środowiska naturalnego może być czynnikiem zwiększającym natężenie ruchu turystycznego, który będzie miał wymierne korzyści gospodarcze dla gminy. W obecnym momencie, potencjał turystyczny gminy Wińsko nie wydaje się być w pełni wykorzystany.

W gminie znajdują się następujące szlaki turystyczne:

- szlak żółty (Wołów-Orzeszków) – pieszy, wiedzie przez Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”; bogaty pod względem przyrodniczym
- szlak czerwony – jest częścią dłuższego wielodniowego szlaku pieszego; biegnie również przez Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”
- szlak niebieski (archeologiczny) – pieszy, również prowadzi przez Dolinę Jezierzycy;
- szlak zielony – przebiega częściowo przez Park Krajobrazowy

Od kilku lat rozwijana jest na terenie gminy sieć przyrodniczo-turystycznych szlaków rowerowych. Jednym z nich jest szlak w Dolinie Baryczy, przeznaczony dla rozwoju turystyki przyjaznej środowisku. Dolina Baryczy należy do najcenniejszych obszarów przyrodniczych całej Europy. Rzeka Barycz jest jednym z dopływów Odry.

Jedną z możliwości pobudzenia napływu turystów do gminy Wińsko jest rozwój turystyki ekologicznej, zwłaszcza opartej o gospodarstwa agroturystyczne. Potencjał agroturystyczny gminy nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. Na terenie gminy jest jedno zarejestrowane gospodarstwo agroturystyczne, w miejscowości Czaplice. Ponadto w miejscowości Małowice znajduje się ośrodek wypoczynkowy, oferujący możliwość skorzystania z domków campingowych, pola namiotowego oraz rozrywki na boiskach sportowych.

Miejscowość Orzeszków, w okresie jesiennym, kiedy zaczyna się sezon grzybiarski, jest celem podróży wielu mieszkańców gminy oraz ośrodków miejskich.

Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Wińsko wymaga doinwestowania, aby stworzyć odpowiednie warunki do wspierania i promocji turystyki ekologicznej. Biorąc pod uwagę walory przyrodnicze gminy Wińsko, w agroturystyce uwidacznia się potencjał do dalszego zagospodarowania z korzyścią dla gminy i mieszkańców. Wśród planowanych działań są: utworzenie dodatkowych rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych oraz trzech zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

2. Analiza sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy Wińsko

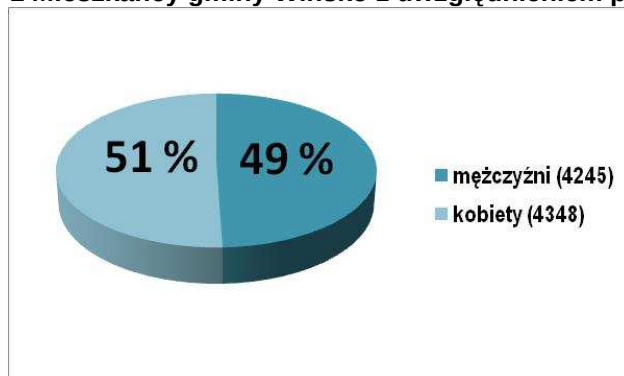
2.1. Infrastruktura społeczna

2.1.1. Sytuacja demograficzna

Dane podstawowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w końcu roku 2008 gminę Wińsko zamieszkiwały 8 583 osoby. W podziale mieszkańców gminy ze względu na płeć zauważa się niewielką przewagę kobiet (4 438, tj. 51 %) w stosunku do mężczyzn, których liczba wynosiła 4 245 (49 % ogółu mieszkańców gminy). Przewaga kobiet w ludności zamieszkującej gminę wpisuje się w trend zauważalny również w Województwie Dolnośląskim, jak i całym kraju.

Wykres 1 Mieszkańcy gminy Wińsko z uwzględnieniem płci

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

W przeciągu ostatnich pięciu lat ilość mieszkańców gminy Wińsko nieznacznie się zmniejszyła. Według danych statystycznych, w końcu 2004 roku gminę zamieszkiwało 8 700 osób, natomiast w roku następnym już 8 672 osoby. W kolejnych latach zauważa się dalszy spadek liczby mieszkańców, oprócz roku 2007, kiedy to nastąpił nieznaczny (o 9 osób) wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Poniższa Tabela 1 oraz Wykres 2 przedstawiają dynamikę zmian liczby mieszkańców gminy Wińsko w latach 2004 – 2008.

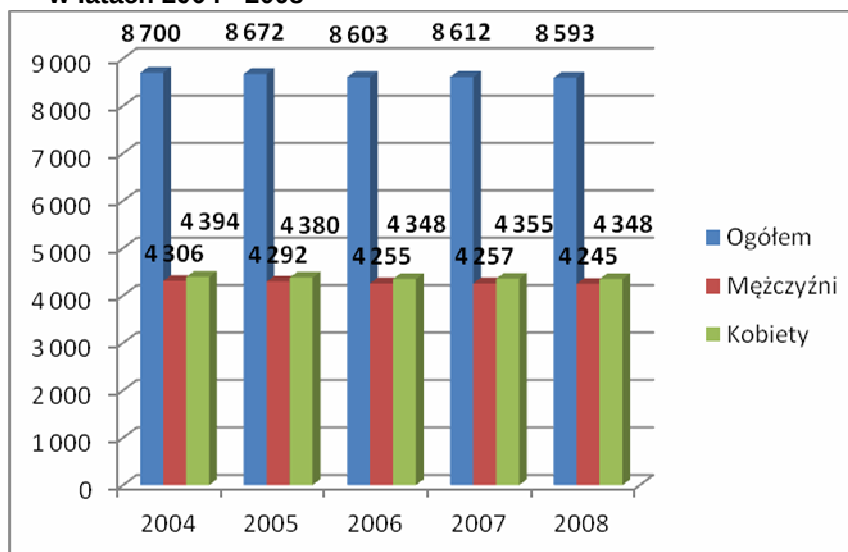
Tabela 1 Mieszkańcy w gminie Wińsko w latach 2004 - 2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem	8 700	8 672	8 603	8 612	8 593
Mężczyźni	4 306	4 292	4 255	4 257	4 245
Kobiety	4 394	4 380	4 348	4 355	4 348

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Wykres 2 Dynamika zmian ilości mieszkańców gminy Wińsko w latach 2004 - 2008

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Gmina Wińsko, wraz z gminami Wołów oraz Brzeg Dolny, wchodzi w skład powiatu wołowskiego, będącego z kolei jedną z części Województwa Dolnośląskiego. Na tle sąsiednich gmin powiatu wołowskiego, gmina Wińsko jest gminą najmniejszą pod względem ilości mieszkańców. Gminę Wińsko zamieszkuje 8 593 osoby, gminę Brzeg Dolny 16 226 osoby, a w gminie Wołów mieszka 22 513 osób. Gmina Wińsko charakteryzuje się natomiast dużą powierzchnią w stosunku do liczby mieszkańców, tj. przy powierzchni ok. 250 km², będącej drugą co do wielkości w powiecie, gęstość zaludnienia jest niewielka i wynosi 34,3 os/km². Dla porównania, w gminie Wołów gęstość zaludnienia mieszkańców wynosi 68 os/km² natomiast w gminie Brzeg Dolny 172,6 os/km². Wskaźnik gęstości zaludnienia dla całego województwa jest równy 144,2 os/km² terenu. Poniższa Tabela 2 przedstawia zestawienie danych dotyczących powierzchni, liczby ludności oraz gęstości zaludnienia dla gminy Wińsko oraz gmin sąsiednich na tle Powiatu Wołowskiego oraz Województwa Dolnośląskiego.

Tabela 2 Zestawienie podstawowych danych gminy Wińsko na tle otoczenia

	Powierzchnia w km2	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia (liczba ludności na km ²)
Województwo Dolnośląskie	19 947	2 877 059	144,2 km ²
Powiat Wołowski	675	47 332	70,1 km ²
Gmina Wińsko	250	8 593	34,3 km²
Gmina Wołów	331	22 513	68 km ²
Gmina Brzeg Dolny	94	16 226	172,6 km ²

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

W obszarze administracyjnym gminy Wińsko zawierają się 42 wsie sołeckie obejmujące 51 miejscowości i przysiółków. Poszczególne miejscowości są mocno rozproszone, co wynika z rozległego terenu gminy. Średnia ilość osób zamieszkujących miejscowości należące do gminy

Wińsko wynosi 186. Najwięcej ludzi mieszka w miejscowości Wińsko, będącej siedzibą Urzędu Gminy Wińsko oraz jego jednostek organizacyjnych, takich jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminny Ośrodek Kultury. W Wińsku w 2008 roku mieszkało 1716 ludzi, co stanowi 20 % ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Inne większe skupiska mieszkańców gminy:

Krzelów - 752 mieszkańców

Głębowice - 348 mieszkańców

Orzeszków - 435 mieszkańców

Poniższe zestawienie obrazuje zmiany w ilości mieszkańców miejscowości sołeckich i przysiółków w Gminie Wińsko, na przestrzeni lat 2004 – 2008.

Tabela 3 Mieszkańcy poszczególnych miejscowości gminy Wińsko w latach 2004 i 2008

Lp.	Miejscowość	2004	2008
1.	Aleksandrowice	76	67
2.	Baszyn	227	218
3.	Białawy	84	72
4.	Białawy Małe	99	93
5.	Białawy Wielkie	117	122
6.	Boraszyce Małe	52	47
7.	Boraszyce Wielkie	90	100
8.	Brzózka	53	50
9.	Budków	176	166
10.	Buszkowice Małe	96	98
11.	Białków	18	12
12.	Chwałkowice	91	90
13.	Czaplice	38	38
14.	Dąbie	97	89
15.	Domanice	90	73
16.	Głębowice	382	348
17.	Gryżyce	92	100
18.	Grzeszyn	70	57
19.	Iwno	201	198
20.	Jakubikowice	43	36
21.	Kleszczowice	58	58
22.	Konary	183	197
23.	Kozowo	119	115
24.	Krzelów	779	752
25.	Łazy	87	86
26.	Małowice	336	332
27.	Młoty	66	61
28.	Moczydlnica Klasztorna	221	229
29.	Morzyna	93	82
30.	Mysłoszów	8	7
31.	Naroków	35	38
32.	Orzeszków	462	435
33.	Piskorzyna	320	301
34.	Przyborów	285	268
35.	Rajczyn	162	142
36.	Rogów Wołowski	48	53
37.	Rogówek	49	48

Lp.	Miejscowość	2004	2008
38.	Rudawa	182	176
39.	Słup	75	70
40.	Smogorzów Wielki	203	190
41.	Smogorzówek	130	116
42.	Staszowice	57	54
43.	Stryjno	166	177
44.	Trzcinica Wołowska	116	107
45.	Turzany	126	121
46.	Węglewo	49	41
47.	Węgrzce	193	181
48.	Wińsko	1760	1716
49.	Wrzeszów	70	69
50.	Wyszęcice	285	276
51.	Gołaszów	0	0

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

Jak wynika z powyższego zestawienia liczby mieszkańców, w większości miejscowości nastąpił spadek ilości zamieszkujących je osób, co wpisuje się w trend zmniejszania populacji w całej gminie. Analizując różnice w ilości mieszkańców poszczególnych miejscowości w latach 2004 i 2008, można zauważyć, że wzrost liczby mieszkańców nastąpił w 10 miejscowościach, z czego największy w Konarach (14 mieszkańców więcej).

Ruch naturalny ludności

Przyrost naturalny w Gminie Wińsko od kilku lat przyjmuje wartości ujemne. W roku 2008 zanotowano 93 urodzenia żywe i 101 zgonów, co dało wynik przyrostu naturalnego na poziomie – 8 osób.

Przyrost naturalny na tysiąc mieszkańców w Gminie Wińsko w 2008 roku kształtował się na poziomie -0,9, co jest wynikiem poniżej średniej dla województwa, wynoszącej -0,2, natomiast wyższym od stopy przyrostu naturalnego w powiecie wołoskim, wynoszącej -1,8.

Tabela 4 Ruch naturalny ludności w podziale na obszary administracyjne (2008) na tysiąc mieszkańców

	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
Polska	10,8	9,9	0,9
Województwo Dolnośląskie	10,3	10,5	-0,2
Powiat wołoski	9,6	11,4	-1,8
Gmina Wińsko	10,8	11,7	-0,9
Gmina Wołów	8,4	11,5	-3,1
Gmina Brzeg Dolny	10,7	11,2	-0,5

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Poniższa tabela prezentuje dynamikę ruchu naturalnego w gminie Wińsko, oraz innych gminach wchodzących w skład Powiatu Wołoskiego. Analiza przedstawionych danych pozwala zauważyć tendencję wzrastającą współczynnika przyrostu naturalnego w gminie Wińsko w latach

2004 – 2006, której szczyt przypadł na koniec roku 2006 i wyniósł 3,6. W następnym roku zanotowano gwałtowne obniżenie przyrostu naturalnego, do poziomu 1,3, które trwa do dnia dzisiejszego, osiągając wartość ujemną, -0,9 w roku 2008. W badanym okresie wartość współczynnika przyrostu naturalnego najbardziej niekorzystna była w gminie Wołów, najniższą wartość osiągając w roku 2008 tj, -3,1. W gminie Brzeg Dolny zarejestrowano dodatnią wartość przyrostu naturalnego w latach 2006 – 2007, którego szczyt przydał na rok 2006, osiągając wartość 1,8.

Tabela 5 Ruch naturalny w gminie Wińsko na tle otoczenia

	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
Polska	414 499	379 399	35 100
Województwo Dolnośląskie	29 847	30 465	-618
Powiat wołowski	459	544	-85
Gmina Wińsko	93	101	-8
Gmina Wołów	191	260	-69
Gmina Brzeg Dolny	175	183	-8

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 6 Przyrost naturalny – dynamika lat 2004 – 2009 na tle powiatu i gmin sąsiednich

	Obszar administracyjny	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2004	Powiat Wołowski	8,4	10,0	- 1,6
	Gmina Wińsko	9,3	10,2	- 0,9
	Gmina Brzeg Dolny	8,7	9,5	- 0,8
	Gmina Wołów	8,0	10,3	- 2,3
2005	Powiat Wołowski	8,8	9,5	- 0,7
	Gmina Wińsko	8,4	10,7	- 2,3
	Gmina Brzeg Dolny	10,5	10,7	- 0,2
	Gmina Wołów	7,7	8,2	- 0,5
2006	Powiat Wołowski	9,1	10,1	- 1,0
	Gmina Wińsko	7,2	10,9	- 3,7
	Gmina Brzeg Dolny	10,4	8,6	1,8
	Gmina Wołów	8,8	10,8	- 2
2007	Powiat Wołowski	9,6	10,5	- 0,9
	Gmina Wińsko	11,4	10,1	1,3
	Gmina Brzeg Dolny	10,3	9,8	0,5
	Gmina Wołów	8,5	11,3	- 2,8
2008	Powiat Wołowski	9,6	11,4	- 1,8
	Gmina Wińsko	10,8	11,7	- 0,9
	Gmina Brzeg Dolny	10,7	11,2	- 0,5
	Gmina Wołów	8,4	11,5	- 3,1

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Migracje

Stopień przemieszczania się ludności, ich mobilność, jest jednym z elementów kształtujących sytuację demograficzną społeczności. Napływ i odpływ ludzi z konkretnego obszaru jest skorelowany

z sytuacją gospodarczą obszaru, zwłaszcza z rynkiem pracy. W gminie Wińsko w badanym okresie czasu, tj. latach 2004 – 2008 zauważa się niekorzystne tendencje w wahaniach stopy migracji, która w analizowanym okresie była ujemna (odpowiednio 2004: -8, 2006: -25, 2007: -7, 2008: -35), z wyjątkiem roku 2005, kiedy zanotowano nieznaczny wzrost do wartości 1. Analiza danych wyszczególnionych w Tabeli nr 8 wskazuje na stały odpływ ludzi z Gminy Wińsko, zwłaszcza do większych ośrodków miejskich, stanowiących korzystniejszą bazę zatrudnienia i rynku pracy.

Ilość ludności wymeldowywanej (odpływowej) wahała się od 90 w roku 2005 do 147 osób w roku następnym. W kolejnych latach 2007 – 2008, w gminie Wińsko odnotowano odpływ ludności w liczbie odpowiednio 137 i 124 osób. Analizując ilość osób nowo zameldowanych (ludność napływowa) na terenie gminy, największa ich liczba pojawiła się w 2008 roku, czyli 139 osób, najmniejsza zaś zanotowana została w 2005 roku.

Tabela 7 Migracje w gminie Wińsko na tle otoczenia (dane na rok 2008)

Obszar administracyjny	Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Stopa migracji
Polska	420 749	435 614	-14 865
Województwo Dolnośląskie	35 236	36 396	-1 160
Powiat wołowski	495	551	- 56
Gmina Wińsko	89	124	- 35
Gmina Wołów	260	222	38
Gmina Brzeg Dolny	146	205	- 59

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Analiza poniższych danych wskazuje na stały odpływ ludzi z gminy Wińsko, zwłaszcza do większych ośrodków miejskich, stanowiących korzystniejszą bazę zatrudnienia i rynku pracy. Przeważająca większość ludności odpływowej wymeldowuje się do ośrodków miejskich. Część osób wyjeżdża za granicę, jednak nie jest to duża grupa ludzi, na przestrzeni lat 2004 – 2008 wymeldowało się za granicę 20 osób. Badając strukturę ludności napływowej zauważa się przewagę napływu ludzi z miast, najwięcej w roku 2006, kiedy to zameldowane zostały 83 osoby pochodzące z miast. Może mieć to związek z trendem pojawiającym się wśród mieszkańców dużych ośrodków miejskich do przeprowadzania się do ośrodków mniej zurbanizowanych, oferujących częstszy kontakt z naturą, czyste środowisko i stanowiących ucieczkę od uciążliwości życia w dużych aglomeracjach miejskich. Napływ ludności z obszarów wiejskich jest wyraźnie mniejszy, kształtuje się na poziomie od 25 osób w roku 2005 do 54 w roku 2007. Przyjezdni z zagranicy stanowią marginalny odsetek ludności napływowej, według danych statystycznych jest to 5 osób w przeciągu lat 2004 – 2008, z czego 4 zameldowane zostały w roku 2007, będącym też rokiem z najwyższą ilością ludzi przyjezdnym do Gminy Wińsko.

Tabela 8 Migracje – dynamika w latach 2004 – 2008 w gminie Wińsko

Lata	NAPŁYW LUDNOŚCI				ODPŁYW LUDNOŚCI				SALDO MIGRACJI
	Razem	Z miast	Ze wsi	Z zagranicy	Razem	Do miast	Do wsi	Za granicę	
2004	109	71	37	1	117	75	35	7	- 8
2005	91	66	25	0	90	62	26	2	1
2006	122	83	39	0	147	84	55	8	- 25
2007	130	72	54	4	137	86	48	3	- 7
2008	89	52	37	0	124	88	36	0	- 35

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Struktura demograficzna ludności Gminy Wińsko

Analiza danych demograficznych Gminy Wińsko za lata 2004 - 2008 wskazuje na stopniowe zwiększanie się liczby ludzi w grupie wieku produkcyjnego, która w roku 2004 liczyła 5 195 osób, natomiast w końcu roku 2008 już 5 386 osób. Wyraźnie zmniejszył się odsetek ludzi młodych, w wieku przedprodukcyjnym, których w 2004 roku w gminie było 2009, zaś w roku 2008 już tylko 1752. Tym samym, Gminę Wińsko dotyka szerszy problem stopniowego starzenia się społeczeństwa. Tendencja ta jest zauważana zarówno na szczeblu sąsiednich gmin, wchodzących w skład Powiatu Wołowskiego, jak i województwa oraz całego kraju a także większości państw Europy. Zmniejszanie się liczby ludzi młodych, którzy w przyszłości zasilą strukturę społeczeństwa w wieku produkcyjnym, oraz zwiększenie ilości osób w wieku poprodukcyjnym, będzie wymagało podejmowania szeregu działań związanych z zapewnieniem właściwej opieki, zagospodarowaniem czasu ale i wspieraniem aktywności osób starszych, a także wypełnieniem luk na rynku pracy, wynikających ze zmniejszenia populacji aktywnej zawodowo.

Tabele 9, 10, 11, 12 i Wykres 3 przedstawiają strukturę demograficzną gminy Wińsko, gmin wchodzących w skład Powiatu Wołowskiego oraz województwa.

Analiza danych dotyczących obciążenia społecznego, czyli stosunku osób z grup nieprodukcyjnych, do osób w wieku produkcyjnym, wskazuje na niekorzystną tendencję w stosunku do innych gmin powiatu, oraz poziomu województwa. Zauważa się tendencję spadkową wskaźnika obciążenia ekonomicznego, który zacznie jednak rosnąć, gdy obecnie zwiększający się odsetek ludzi w wieku produkcyjnym będzie przechodzić do grupy poprodukcyjnej, przy zachowaniu obecnej malejącej tendencji w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 9 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

	2004	2005	2006	2007	2008
Polska	57,5	56,3	55,7	55,2	55,1
Województwo Dolnośląskie	53,5	52,4	51,9	51,6	51,7
Powiat wołowski	58,1	56,6	55,6	54,5	53,4
Gmina Wińsko	67,4	65,0	62,7	61,5	59,5
Gmina Wołów	58,1	56,5	55,3	54,0	52,8
Gmina Brzeg Dolny	53,7	52,7	52,4	51,5	51,1

Opracowanie własne na podstawie: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Wykres 3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego

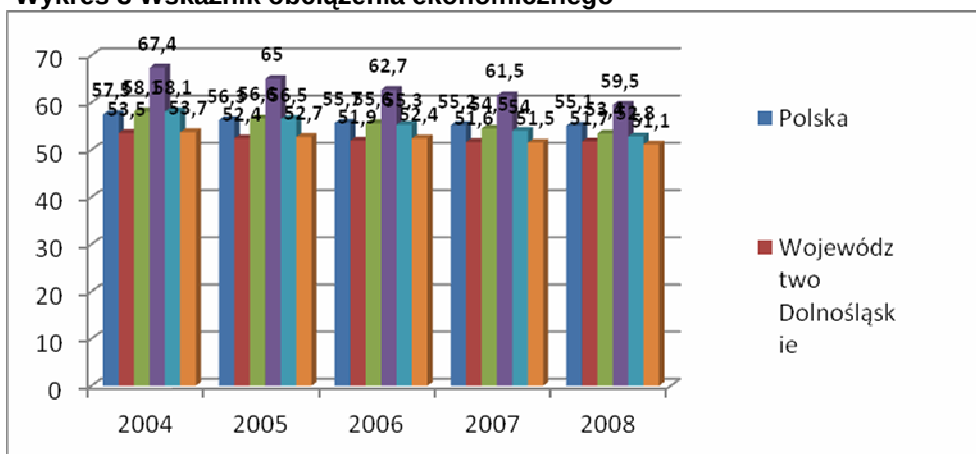
Opracowanie własne na podstawie: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 10 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia

	2004	2005	2006	2007	2008
Województwo Dolnośląskie	563 453	546 461	531 839	519 920	511 017
Powiat Wołowski	10 111	9 758	9 477	9 214	8 920
Gmina Wińsko	2 009	1 938	1 851	1 816	1 752
Gmina Brzeg Dolny	3 240	3 156	3 095	3 022	2 976
Gmina Wołów	4 862	4 664	4 531	4 376	4 192

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 11 Ludność w wieku produkcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia

	2004	2005	2006	2007	2008
Województwo Dolnośląskie	1 883 806	1 894 695	1 897 543	1 898 148	1 896 611
Powiat Wołowski	30 099	30 343	30 491	30 690	30 852
Gmina Wińsko	5 195	5 255	5 285	5 330	5 386
Gmina Brzeg Dolny	10 606	10 629	10 644	10 724	10 734
Gmina Wołów	14 298	14 459	14 562	14 636	14 732

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Tabela 12 Ludzie w wieku poprodukcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia

	2004	2005	2006	2007	2008
Województwo Dolnośląskie	445 796	447 076	452 935	460 342	469 431
Powiat Wołowski	7 406	7 438	7 478	7 513	7 560
Gmina Wińsko	1 496	1 479	1 467	1 466	1 455
Gmina Brzeg Dolny	2 461	2 447	2 483	2 508	2 516
Gmina Wołów	3 449	3 512	3 528	3 539	3 589

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

2.1.2. Wykształcenie i edukacja

Wśród placówek oświatowych w Gminie Wińsko znajduje się pięć szkół podstawowych, jedno gimnazjum oraz jedno przedszkole. Każda ze szkół podstawowych posiada klasę przedszkolną – „zerową”. Szkoły podstawowe znajdują się w następujących miejscowościach:

Tabela 13 Szkoły w gminie Wińsko

L.P.	Placówka Oświatowa	Miejscowość
1.	Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole	Wińsko
2.	Szkoła Podstawowa im. Świętego Mikołaja z Miry	Krzelów
3.	Szkoła Podstawowa	Rudawa
4.	Szkoła Podstawowa	Orzeszków
5.	Szkoła Podstawowa im. Jana Adama de Garnier	Głębowice
6.	Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II	Wińsko

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

Każda ze szkół podstawowych oraz gimnazjum, posiada wyposażoną salą komputerową z dostępem do sieci Internet, umożliwiającą uczniom korzystanie z nowoczesnych form kształcenia i służącą pomocą w zdobywaniu materiałów niezbędnych do rozwijania różnorodnych umiejętności.

W gminie nie funkcjonują placówki kształcenia średniego, zawodowego oraz wyższego. Młodzież kształcąca się na wyższych niż podstawowy poziomach edukacji zmuszona jest dojeżdżać do szkół w sąsiednich gminach, tj.: Wołów, Lubin, Brzeg Dolny, Góra a także w mieście Wrocław, będącym dużym ośrodkiem kształcenia akademickiego.

Tabela 14 Stan placówek oświatowych w Gminie Wińsko

Zespół Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Wińsku	Szkoła jest dobrze wyposażona, znajduje się w niej pracownia komputerowa z dostępem do sieci Internet, pracownia przyrodnicza, biblioteka szkolna, świetlica oraz pełnowymiarowa sala gimnastyczna. Przy szkole znajdują się również boiska do gry w piłkę nożną, siatkową, ręczną oraz koszykówkę. W szkole odbywają się zajęcia dodatkowe, pozalekcyjne, takie jak: SKS, koła przyrodnicze, recytatorskie, informatyczne, plastyczne, teatralne, muzyczne. Prowadzone są również zajęcia wyrównawcze dla uczniów wykazujących problemy w nauce. Na terenie zespołu szkół znajduje się również przedszkole, do którego uczęszcza 30 dzieci. W przedszkolu zatrudnionych jest 4 opiekunów. Obiekt jest w dobrym stanie, przeszedł zabiegi termomodernizacyjne. W jego obrębie znajdują się plac zabaw z piaskownicą.
Szkoła Podstawowa im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie	Wśród zaplecza technicznego i edukacyjnego szkoły znajduje się pracownia komputerowa oraz sala audiowizualna. Szkoła posiada również salę gimnastyczną. Prowadzone są zajęcia dodatkowe: kółka plastyczne, informatyczne, przyrodnicze, matematyczne, redakcyjne oraz zajęcia z chórem. W placówce istnieje również oddział klasy „0”.
Szkoła Podstawowa w Rudawie	Szkoła organizuje zajęcia pozalekcyjne, takie jak kółka: matematyczne, sportowe, artystyczne i informatyczne. Dużym problem szkoły jest brak sali gimnastycznej, co utrudnia wspieranie rozwoju zdrowia fizycznego młodzieży. W placówce istnieje również oddział klasy „0”.
Szkoła Podstawowa w Orzeszkowie	W szkole realizowane są zajęcia pozalekcyjne: zajęcia wyrównawcze, koło informatyczne, ekologiczne, wędkarskie, teatralne i fotograficzne, oraz gimnastyka korekcyjna. W placówce istnieje również oddział klasy „0”.
Szkoła Podstawowa im. Jana Adama de Garnier	W szkole odbywają się zajęcia dodatkowe: kółko informatyczne, matematyczne, teatralne. Brakuje jednak sali gimnastycznej. W placówce istnieje również oddział klasy „0”.
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II	Jest to jedyna placówka edukacyjna na poziomie gimnazjalnym na obszarze Gminy Wińsko. W szkole prowadzone są zajęcia

	pozalekcyjne, takie jak kółko geograficzne, historyczne, warsztaty czerpania papieru, kółko dziennikarskie, plastyczne, teatralne. W szkole odbywają się również zajęcia wyrównawcze dla uczniów z zaległościami w nauce.
--	---

Źródło: Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wińsko na lata 2008 – 2015, Urząd Gminy w Wińsku

Tabela 15 Liczba nauczycieli wraz ze stopniem awansu zawodowego

L.p.	Stopień awansu nauczycieli	Ilość nauczycieli
1.	dplomowany	29
2.	mianowany	53
3.	kontraktowy	19
4.	stażysta	7
	Ogółem	108

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

W placówkach oświatowych gminy Wińsko zatrudnionych jest 108 nauczycieli, z czego 29 z nich ma tytuł nauczyciela dyplomowanego, 53 to nauczyciele mianowani, a 19 pełni funkcje nauczycieli kontraktowych. Ponadto w szkołach uczy 7 nauczycieli stażystów.

Wychowaniem przedszkolnym w gminie Wińsko zajmuje się jedno przedszkole samorządowe, ze stworzonym 1 oddziałem 5-latków, mieszczące się w miejscowości Wińsko. Ponadto istnieje 5 oddziałów przedszkolnych, prowadzonych przez gminę Wińsko, sfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Moje Małe Przedszkole. Oprócz tego 4 oddziały przedszkolne, prowadzone przez Stowarzyszenie Dysleksji w Świdnicy, są sfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Start Przedszkolaka. Jeden oddział przedszkolny prowadzony przez Fundację Familijny Poznań, finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Moje Małe Przedszkole.

Tabela 16 Liczba uczniów w szkołach i przedszkolach Gminy Wińsko w latach 2004 - 2008

L.P.	Szkoly w Gminie Wińsko	Liczba uczniów				
		2004 / 2005	2005 / 2006	2006 / 2007	2007 / 2008	2008 / 2009
1.	Szkoly Podstawowe w Gminie Wińsko	669	639	645	561	528
2.	Gimnazjum w Gminie Wińsko	400	376	351	335	315
3.	Przedszkola w Gminie Wińsko	62	56	87	118	160

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl); Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Wińsko na lata 2008 – 2015, Urząd Gminy w Wińsku

Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w gminie Wińsko zmniejsza się z roku na rok. W latach 2004 – 2008 liczba uczniów zmniejszyła się o 141 osób.

Na przestrzeni lat 2004 – 2008 zaobserwowano również zmniejszanie się liczby uczniów Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wińsku. W roku 2004 do gimnazjum uczęszczało 400 uczniów, natomiast w 2008 o 85 mniej, tj. 315.

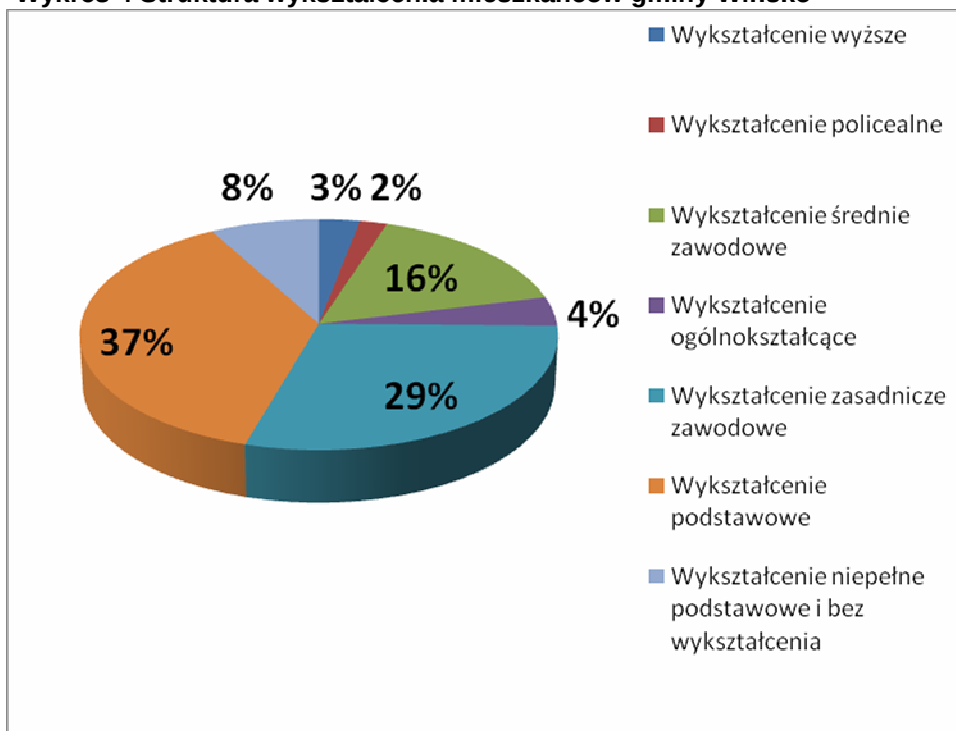
Zauważa się jednak korzystne zmiany na poziomie wychowania przedszkolnego - stopniowy wzrost wychowanków przedszkoli w latach 2004 - 2008, od liczby 62 uczniów do prawie jej dwukrotności w roku 2007 – 118 i ok. 160 w roku 2008. Na przestrzeni analizowanego okresu, przyrost wychowanków przedszkola i oddziałów przedszkolnych wzrósł o 98 dzieci. Wiąże się to z faktem zakładania rodzin i posiadania potomstwa przez pokolenia będące odbiciem powojennego wyżu demograficznego.

Dane przedstawione w Tabeli 17 i na Wykresie 4 przedstawiają stopień wykształcenia mieszkańców gminy Wińsko na tle sąsiednich gmin, wchodzących w skład Powiatu Wołowskiego oraz województwa dolnośląskiego. Źródłem tych danych są informacje zebrane podczas przeprowadzania Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku. Z danych wynika, że odsetek ludzi z wykształceniem wyższym wynosi 3% i jest niekorzystny na tle zarówno gmin ościennych, jak i województwa. W gminach sąsiednich procent ludzi z wykształceniem wyższym: wynosi 8% w gminie Brzeg Dolny oraz 7% w gminie Wołów. Na obszarze całego powiatu wyższe wykształcenie posiada 7% populacji, natomiast w województwie jest to 10% ogółu ludności. Odsetek ludności z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym w gminie Wińsko (odpowiednio 2% i 16%) także jest niższy od porównywanych obszarów gmin sąsiednich oraz województwa. W gminie najczęściej jest osób z wykształceniem podstawowym, które stanowią 37% ogółu populacji. Dla porównania, w gminach Brzeg Dolny jest to 30% ludności, w gminie Wołów 30%, w powiecie wołowskim 31%, natomiast w województwie dolnośląskim 29%. W gminie Wińsko zauważa się relatywnie największy odsetek osób z wykształceniem niepełnym podstawowym, lub bez wykształcenia, tj. 8%, porównując z gminą Brzeg Dolny 3%, Wołów 4%, 7% dla powiatu i 4% dla województwa. Analizując powyższe dane, należy zwrócić uwagę na fakt, że gmina Wińsko jest gminą wiejską, w przeciwieństwie do gmin Brzeg Dolny i Wołów, będących gminami miejsko-wiejskimi. Wiejski charakter gminy oraz dominujące jeszcze do niedawna zatrudnienie w rolnictwie wpływają na stopień wykształcenia mieszkańców.

Tabela 17 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Wińsko

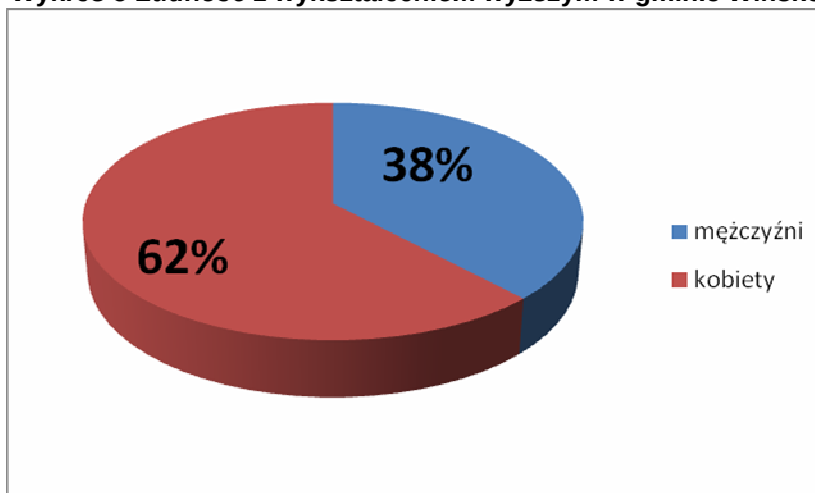
	wyższe	policealne	średnie zawodowe	ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	podstawowe	niepełne podstawowe
Dolnośląskie	10%	3%	21%	9%	24%	29%	4%
Powiat Wołowski	7%	4%	20%	7%	24%	31%	7%
Gmina Wińsko	3%	2%	16%	4%	29%	37%	8%
Gmina Brzeg Dolny	8%	4%	23%	7%	25%	30%	3%
Gmina Wołów	7 %	5 %	20 %	9 %	24 %	31 %	4 %

Źródło: GUS – Narodowy Spis Powszechny (2002)

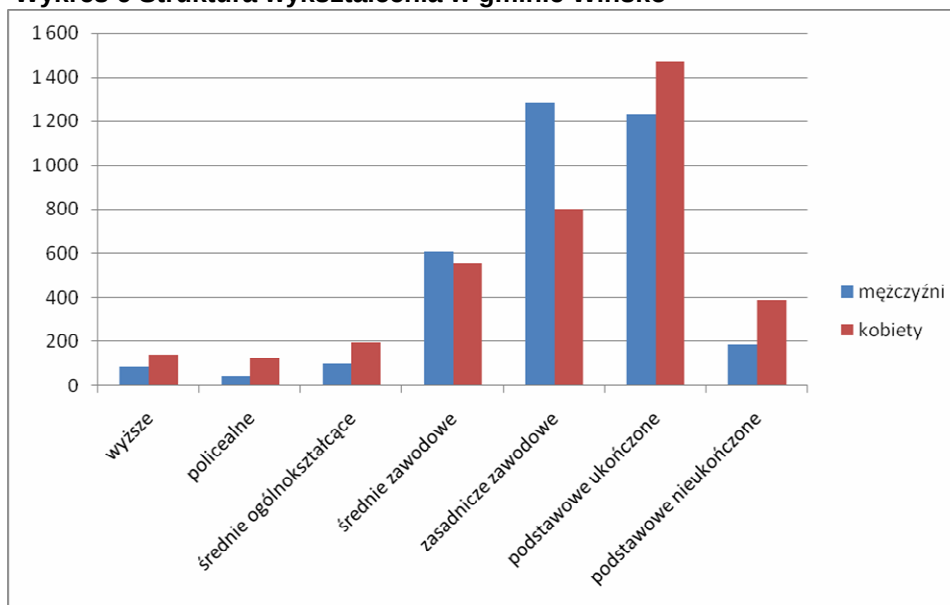
Wykres 4 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Wińsko

Źródło: GUS – Narodowy Spis Powszechny (2002)

Według danych zebranych podczas Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku, w gminie Wińsko mieszkały 232 osoby z wykształceniem wyższym. Większość z nich stanowiły kobiety, w liczbie 143, tj. 62%. Przewaga kobiet z wykształceniem wyższym zauważalna jest w całym kraju, jednak w gminie Wińsko jest ona szczególnie duża. W województwie dolnośląskim odsetek kobiet z wykształceniem wyższym wynosi 54%, a w Polsce 55%.

Wykres 5 Ludność z wykształceniem wyższym w gminie Wińsko

Źródło: GUS – Narodowy Spis Powszechny (2002)

Wykres 6 Struktura wykształcenia w gminie Wińsko

Źródło: GUS – Narodowy Spis Powszechny (2002)

2.1.3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Usługi zdrowotne oferują mieszkańcom gminy Wińsko trzy ośrodki zarządzane przez Zespół Publicznych Zakładów Leczenia Ambulatoryjnego z siedzibą w Krzelowie. Pomoc świadczą następujące ośrodki:

- Ośrodek Zdrowia w Głębowicach
- Ośrodek Zdrowia w Krzelowie
- Ośrodek Zdrowia w Wińsku

Na terenie gminy znajduje się jedna apteka w miejscowości Krzelów oraz punkt apteczny w Wińsku.

Według danych Urzędu Gminy w Wińsku, w 2008 roku z usług medycznych na obszarze gminy skorzystało 6900 pacjentów.

Tabela 18 Ilość lekarzy w gminie Wińsko

Lekarze rodzinni	Kardiolodzy	Neurologi	Ginekolodzy
7	2	1	1

Źródło: Zespół Publicznych Zakładów Leczenia Ambulatoryjnego w Krzelowie

W gminie Wińsko przyjmuje 11 lekarzy, w tym 4 specjalistów (2 kardiologów, 1 neurolog, 1 ginekolog). Dyżur pełni 9 pielęgniarek i 2 stomatologów. Czterech lekarzy posiada specjalizację I stopnia, natomiast 7 to specjaliści z II stopniem specjalizacji. Tabela 19 przedstawia ilość mieszkańców, którzy przypadają na jednego lekarza bądź pielęgniarkę. Zauważalna jest bardzo duża

ilość pacjentów przypadająca na jednego stomatologa, co wskazuje na deficyt lekarzy tej specjalizacji w gminie Wińsko.

Tabela 19 Liczba ludności przypadająca na jednego lekarza

	Lekarze	Pielęgniarki	Stomatolodzy
Liczba w Gminie Wińsko	11	9	2
Ilość mieszkańców przypadająca na jednego specjalistę	781,1	954,7	4296,5

Źródło: Wyliczenie na podstawie danych GUS oraz Urzędu Gminy w Wińsku

Tabela 20 Liczba udzielanych porad lekarskich w ośrodkach zdrowia w gminie Wińsko

Ośrodek	2006	2007	2008
Krzelów	14 064	13 720	14 177
Wińsko	16 310	16 521	18 648
Głębowice	4 011	3 640	3 567
RAZEM	34 385	33 881	36 392

Źródło: Zespół Publicznych Zakładów Leczenia AmbulATORYJNEGO w Krzelowie

Z analizy danych mówiących o ilości udzielonych porad lekarskich w każdym z trzech ośrodków, wynika że w ciągu lat 2006 – 2008 liczba świadczonych porad zwiększyła się o 2007. W 2006 roku udzielono 43 385 porad lekarskich, natomiast w roku następnym nastąpił niewielki spadek, do 33 881 porad. W roku 2008 odnotowujemy ponowny wzrost, liczby udzielonych porad, która wyniosła 36 392. Najwięcej porad udzielanych jest w ośrodku zdrowia w Wińsku, największej miejscowości w gminie. Ośrodek zdrowia w Wińsku zanotował też największy wzrost liczby pacjentów, o 13 % (2338 porad). Ośrodek w Krzelowie, na przestrzeni lat 2006 - 2008 zanotował niewielki wzrost liczby pacjentów, o 1 % (113 porad). W roku 2007 nastąpił spadek w stosunku do roku poprzedniego o 344 porady. Ośrodek w Głębowicach, na przestrzeni badanych lat, notuje ciągły spadek liczby udzielanych porad lekarskich. W roku 2006 było ich 4011 natomiast w 2008 ich liczba wyniosła 3567, nastąpił więc spadek o 11 % (444 porady).

Mimo stopniowo zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy Wińsko, ilość osób korzystających z usług medycznych z roku na rok rośnie. Wpływ na to może mieć starzenie się społeczeństwa, osoby starsze, częściej korzystają z opieki medycznej, można przypuszczać, że zapotrzebowanie na usługi medyczne będzie nadal rosnąć.

Tabela 21 Liczba wykonanych badań specjalistycznych na terenie Gminy Wińsko

Ośrodek	2006	2007	2008
Poradnia ginekologiczna (Wińsko)	430	491	441
Poradnia ginekologiczna (Krzelów)	779	846	740
Poradnia neurologiczna (Wińsko)	X*	X*	846

Ośrodek	2006	2007	2008
Poradnia kardiologiczna (Krzelowie)	X*	X*	561
RAZEM	1209	1337	2588

Źródło: Zespół Publicznych Zakładów Leczenia Ambulatoryjnego w Krzelowie

* poradnie neurologiczna i kardiologiczna zakontraktowane są od 2008 roku

W 2008 roku na terenie gminy Wińsko wykonano 2588 badań specjalistycznych, z czego 1181 to badania ginekologiczne, odpowiednio 441 dla poradni w Wińsku i 740 dla poradni w Krzelowie, 846 to badania wykonane przez lekarza o specjalizacji neurologicznej, natomiast 561 to liczba badań kardiologicznych.

Stan funkcjonowania służby zdrowia w gminie Wińsko nie spełnia pokładanych w niej oczekiwań. Dużą część społeczeństwa stanowią osoby w podeszłym wieku, wymagające specjalistycznej opieki, która nie zawsze jest zapewniona. Placówki zdrowotne znajdują się w trzech miejscowościach: Wińsku, Krzelowie i Głębowicach. Ze względu na rozległość i małą gęstość zaludnienia gminy, dojazd do lekarzy, zwłaszcza dla starszych ludzi, jest utrudniony. Zauważa się też dużą rotację lekarzy, co nie sprzyja dokładnemu, wzajemnemu poznaniu się specjalisty i jego pacjentów, a tym samym skuteczniejszym efektom leczenia.

Opieka społeczna

Pomoc społeczna jest ważnym elementem polityki społecznej państwa, który ma chronić społeczeństwo przed dezintegracją, wynikającą z popadania niektórych jego członków w ubóstwo, nieumiejętność przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych za pomocą własnych możliwości, czy pogrążania się w wyuczzonej bezradności.

Na terenie gminy Wińsko usługi społeczne świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Wińsku. Do kompetencji ośrodka należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego

Na terenie gminy Wińsko znajdowały się PGR-y. Ich likwidacja, będąca jednym z etapów transformacji ustrojowej po roku 1989, spowodowała pogorszenie się warunków życia wielu osób, ich problemy z odnalezieniem się w nowej rzeczywistości oraz znalezieniem pracy. Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest objęcie swymi usługami takich osób, zapobiegając tym samym pogłębianiu się ich dalszego wykluczenia społecznego.

W 2008 roku liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej wynosiła 1209 osób. Pomocą społeczną objęte były 424 rodziny. Z dożywiania korzystało 493 uczniów.

Tabela 22 Najczęściej występujące formy świadczeń społecznych w gminie Wińsko

Rodzaj świadczenia	Ilość rodzin
Zasiłki okresowe	418 rodzin
Praca socjalna	410 rodzin
Zasiłki celowe	362 rodziny
Zasiłki stałe	64 rodziny
Usługi opiekuńcze	35 rodzin
Interwencja kryzysowa	17 rodzin

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku

Najczęstsze powody przyznawania świadczeń społecznych to:

- ubóstwo
- bezdomność
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- alkoholizm
- przemoc w rodzinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wińsku jest również organizatorem okresowych akcji pomocowych dla potrzebujących mieszkańców gminy, które są uzupełnieniem działań obligatoryjnych, wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Są to:

- kolacja Wigilijna dla osób samotnych,
- zbieranie i wysyłanie paczek żywnościowych dla dzieci dożywianych w szkole w okresie Świąt Bożego Narodzenia,
- karnawał dziecięcy – zabawa karnawałowa wraz z paczkami oraz poczęstunkiem dla dzieci,
- zabawa z okazji Dnia Dziecka

2.1.5. Instytucje kultury i sportu

Instytucje kultury

Instytucją, której zadaniem jest realizowanie działań z zakresu promocji i zachowania kultury oraz rozwijanie zainteresowania kulturą w Gminie Wińsko jest Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Wińsku.

Do zadań Gminnego Ośrodka Kultury należy:

- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką profesjonalną,

- upowszechnianie czytelnictwa,
- tworzenie warunków dla ludowej działalności artystycznej oraz zbieractwa,
- tworzenie warunków do odpoczynku i rozrywki

Budynek Gminnego Ośrodka Kultury mieści się w Wińsku, przy ul. Piłsudskiego 42. Budynek jest w dobrym stanie technicznym, w roku 2006 przeprowadzony został remont budynku (podjęto się renowacji elewacji, wymiany okien, termomodernizacji oraz odnowienia dachu). Na wyposażeniu GOK-u znajduje się sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć w ramach działalności ośrodka. Gminny Ośrodek Kultury swoim klientom oferuje bogatą ofertę działań, skierowanych zarówno dla dzieci i młodzieży jak i dorosłych.

Tabela 23 Zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury

Zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury
Sekcja szachowa
Nauka gry na instrumentach: gitara akustyczna, gitara basowa, akordeon, keyboard
Sekcja zapaśnicza dziewcząt i chłopców
Zajęcia plastyczne

Źródło: Strona internetowa Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku: <http://goukwinsko.blog.onet.pl/>

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi również różne działania sezonowe dla mieszkańców, na przykład Mikołajki w okresie przedświątecznym. W ośrodku kultury odbyło się również Forum Otwartej Przestrzeni, pod hasłem „Gmina Przyjazna Młodzieży?”, mające na celu pobudzenie aktywności i animację młodych ludzi do udzielania się w życiu społecznym gminy.

Gminny Ośrodek Kultury zarządza również:

- Biblioteką z siedzibą w Wińsku, która posiada 3 oddziały biblioteczne, w miejscowościach: Głębowice, Krzelów, Małowice
- Siecią świetlic wiejskich, w liczbie 34. Ich stan jest zróżnicowany, w niektórych konieczny jest remont. Brakuje również instruktorów, którzy prowadziliby w ramach świetlic zajęcia dla mieszkańców poszczególnych miejscowości.

Na terenie Gminy Wińsko nie ma kina ani teatru, jednak w listopadzie 2009 roku rozpoczął się remont budynku dawnego kina, mieszczącego się w bezpośrednim sąsiedztwie Gminnego Ośrodka Kultury, który docelowo ma być obiektem wielofunkcyjnym, służącym również kulturze.

Ważniejsze i cykliczne imprezy kulturalne w Gminie Wińsko to:

- Dni Winobrania i Bociana (wrzesień),
- Dożynki Gminne (przełom sierpnia i września),
- Przegląd Zespołów Ludowych w Wyszęcicach
- Noc Świętojańska w Przyborowie
- Smaki Piskorzyny w Piskorzynie
- Święto Pieroga w Białawach Małych
- Lipcówka w Krzelowie
- festyny wiejskie w: Głębowicach, Rudawie, Smogorzowie Wielkim,
- imprezy dla dzieci (Dzień Dziecka, powitanie lata, pikniki jesienne i inne)

Sport

W Gminie Wińsko znajdują się 24 boiska sportowe, umożliwiające gry i zabawy ruchowe dla dzieci i młodzieży. Boiska położone są między innymi w miejscowościach: Białawy Wielkie, Głębowice, Moczydnica Klasztorna, Krzelów, Rudawa, Smogorzówek, Smogorzów Wielki, Węgrzce, Wińsko, Orzeszków, Wyszęcice.

W miejscowości Wińsko znajduje się boisko sportowe oraz sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Wińsku.

Ważniejsze imprezy sportowe odbywające się w gminie to:

- Bieg po Winne Grono odbywający się podczas Dni Winobrania i Bociana w Wińsku (wrzesień)
- Turniej Piłkarski o puchar Wójta w Głębowicach
- Żyj Sportowo – Turniej Piłkarski w Krzelowie
- Gminne turnieje tenisa stołowego w szkole w Wińsku
- Turnieje piłki siatkowej na festynach (ok. 8 turniejów w ciągu roku)

Zabytki kultury

Na terenie gminy Wińsko znajduje się wiele zabytków kultury, które są w różnym stanie technicznym. Są to przede wszystkim budowle i obiekty sakralne oraz zespoły pałacowe. W miejscowości Konary znajdują się pozostałości pierwszej w świecie cukrowni, założonej w 1801 roku przez Franza Karla Acharda. Do dnia dzisiejszego został tylko fundament wspomnianej budowli.

Do ważniejszych zabytków występujących na terenie gminy Wińsko należą:

Tabela 24 Zabytki w gminie Wińsko

Miejscowość	Zabytki
Białawy Małe	• Zespół pałacowy, XIX wiek
Brzózka	• Zespół pałacowy
Głębowice	• Zespół klasztorny Karmelitów • Kościół, p.w. św. Eliasza Proroka • Klasztor • Zespół pałacowy
Konary	• Ruiny cukrowni
Krzelów	• Kościół par. p.w. św. Marcina, • Cmentarz przy kościele • Park pałacowy, poł. XIX
Moczydnica Klasztorna	• Kościół par. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, • Zespół pałacowy, rezydencja opatów lubiąskich • Pałac, obecnie w ruinie
Piskorzyna	• Kościół par. p.w. Niepokalanego Serca NMP • Zespół pałacowy
Przyborów	• Zespół pałacowy • Pałac • Dwór
Rogów Wołowski	• Zespół dworski
Smogorzów Wielki	• Kościół par. p.w. św. Michała

Miejscowość	Zabytki
Wińsko	- Kościół pomocniczy p.w. Trójcy Świętej - Kościół Parafialny p.w. św. Michała Archanioła - Cmentarz Żydowski - Urząd Pocztowy przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego - Mury Miejskie z XIV wieku
Wyszęcice	Kościół św. Michała Archanioła

Źródło: Strona internetowa: Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków (www.kobidz.pl)

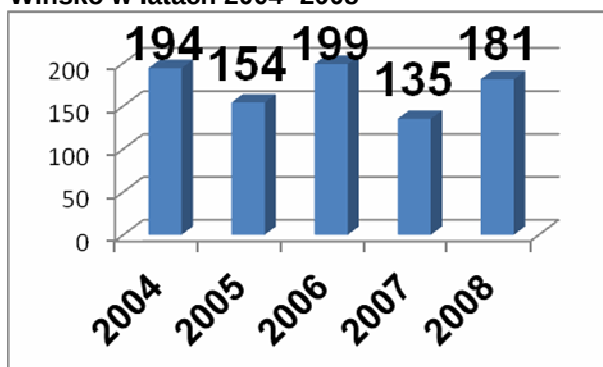
W gminie Wińsko znajduje się 348 obiektów w ewidencji konserwatorskiej, w tym 24 wpisane do rejestru zabytków architektury i budownictwa. W obrębie gminy znajduje się 1094 stanowisk archeologicznych, z czego 60 wpisanych jest do rejestru zabytków.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo i prewencję na terenie Gminy Wińsko odpowiada Powiatowa Komenda Policji w Wołowie. W miejscowości Wińsko znajduje się Rewir Dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Wołowie, przy ul. Plac Wolności nr 11/2.

Liczba przestępstw popełnianych na terenie gminy Wińsko wykazuje wahania okresowe. W roku 2004 zanotowano 194 popełnione przestępstwa. W następnym roku ich liczba zmniejszyła się o 40, do 154. Jednak w roku 2006 nastąpił wzrost zachowań przestępczych, osiągając wartość 199 zanotowanych przypadków. Rok 2007 zapisał się spadkiem liczby zanotowanych przestępstw do 135, co jest najniższym wynikiem w analizowanym okresie czasu. Rok 2008 to jednak kolejny wzrost popełnianych przestępstw, których liczba wyniosła 181.

Wykres 7 Liczba przestępstw popełnianych w gminie Wińsko w latach 2004- 2008

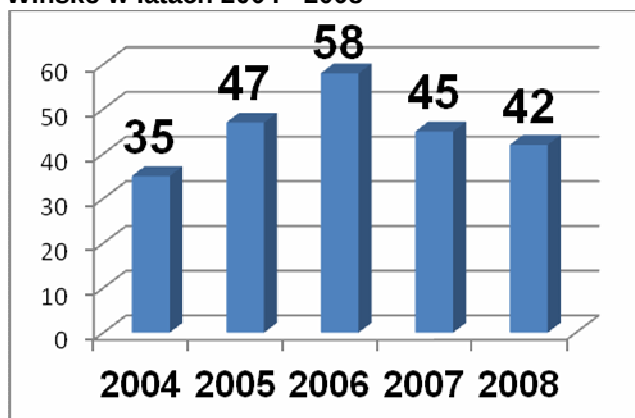

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

W analizowanym okresie czasu zarejestrowano 227 interwencji Policji na terenie gminy. Liczba interwencji w poszczególnych latach kształtuje się na zbliżonym poziomie. Ich najmniejsza liczba nastąpiła w 2004 roku – 35, natomiast najwyższa zanotowana została w roku 2006 – 58. W latach 2007 – 2008 ich liczba była na bardzo podobnym poziomie, z niewielką tendencją spadkową, tj. 45 w roku 2007 i 42 w roku następnym.

Wykres 8 Liczba interwencji Policji w gminie Wińsko w latach 2004 - 2008

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

Ochotnicza Straż Pożarna

W gminie Wińsko funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w miejscowościach: Wińsko, Smogorzów Wielki, Turzany, Orzeszków, Krzelów, Wyszęćce, Budków. Ogółem w roku 2008r. odnotowano 240 interwencji OSP, najczęściej z powodu pożarów.

Poniższe zestawienie przedstawia ilość wyjazdów poszczególnych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w podziale na powód interwencji.

Tabela 25 Zestawienie wyjazdów OSP w latach 2007 – 2008

	OSP Wińsko	OSP Smogorzów Wielki	OSP Turzany	OSP Orzeszków	OSP Krzelów	OSP Wyszęćce	OSP Budków	Ogółem rok 2008
Ogółem	85	40	35	33	25	19	0	237
Pożary	40	25	10	15	10	8	0	108
Miejscowe zagrożenia	45	15	25	18	15	11	0	129
Alarmy fałszywe	0	0	0	0	0	0	0	0
Wyjazdy poza teren Gminy Wińsko	5	7	2	3	1	4	0	22
Wyjazdy poza teren powiatu wołowskiego	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

Aktywność społeczna

Na terenie gminy Wińsko zarejestrowanych jest 18 organizacji pozarządowych, z czego 8 to stowarzyszenia sportowe. W gminie istnieje również koło Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w miejscowości Wińsko. W gminie działają także 3 Koła Gospodyń Wiejskich.

2.2. Gospodarka

2.2.1. Gospodarka pozarolnicza (w tym aktywność gospodarcza ludności)

Gmina Wińsko jest gminą o charakterze typowo rolniczym. Na jej terenie nie ma wielkich zakładów przemysłowych. W 2008 roku zarejestrowanych było 491 podmiotów gospodarczych. W stosunku do roku 2007 nastąpił wzrost o 21 podmiotów.

Zarówno w roku 2007 oraz 2008 w gminie Wińsko zarejestrowanych było 14 podmiotów gospodarczych z sektora państwowego, w tym 11 państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego.

Zmiany zachodziły w ilości podmiotów gospodarczych związanych z sektorem prywatnym. Właścicielami największej ilości firm są osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą, w 2007 roku podmiotów z tego sektora było 375, natomiast w roku 2008 nastąpił wzrost o 16 podmiotów, do wartości 391. W 2007 roku zarejestrowanych było 8 spółek handlowych, natomiast w roku następnym nastąpił przyrost o jedną. W latach 2007 – 2008 nie zmieniła się natomiast ilość spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, spółdzielni oraz fundacji, których jest, odpowiednio 2, 5 i 1. W roku 2008 zwiększyła się liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych z 20 do 25. Nie wszystkie stowarzyszenia są aktywne, według danych Urzędu Gminy w Wińsku, obecnie działa 18 organizacji pozarządowych, w tym 8 stowarzyszeń sportowych i jedno koło Polskiego Związku Wędkarskiego. Można tym samym stwierdzić, że aktywność gospodarcza i społeczna obywateli gminy Wińsko stopniowo się zwiększa.

Tabela 26 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych

L.P.	Rodzaj podmiotu	2007	2008
1.	Sektor prywatny - podmioty gospodarki narodowej ogółem	456	477
2.	Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	375	391
3.	Sektor prywatny - spółki handlowe	8	9
4.	Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2
5.	Sektor prywatny - spółdzielnie	5	5
6.	Sektor prywatny - fundacje	1	1
7.	Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	20	25
8.	Sektor państwowy - podmioty gospodarki narodowej ogółem	14	14
9.	Sektor państwowy - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	11	11
10.	Sektor państwowy - przedsiębiorstwa państwowe	0	0
11.	Sektor państwowy - spółki handlowe	0	0
12.	Sektor państwowy - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0
13.	Sektor państwowy - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0
	Ogółem (sektor publiczny i prywatny)	470	491

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Wskaźnik aktywności i rozwoju gospodarczego gminy Wińsko, wyrażony ilością podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, kształtuje się na poziomie 57,1. W gminach sąsiednich wynosi on: Brzeg Dolny 75,7, Wołów 79,9. Z powyższych danych wynika, że wskaźnik aktywności rozwoju gospodarczego gminy Wińsko jest mniej korzystny od sąsiednich gmin, które wchodzi w skład Powiatu Wołowskiego. Przy analizie wskaźnika rozwoju gospodarczego, należy mieć na uwadze różnice w typie przedstawianych gmin. Zarówno Brzeg Dolny jak i Wołów to gminy miejsko-wiejskie, natomiast Wińsko jest gminą typowo wiejską. Wskaźnik dla Powiatu Wołowskiego wynosi 74,3, natomiast średnia dla Województwa Dolnośląskiego to 110 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców regionu.

Tabela 27 Podmioty gospodarcze w Gminie Wińsko wg. sekcji PKD i form własności

L.P.	Nazwa sekcji	2007	2008
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo [sekcja A] – ogółem	53	52
2.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo [sekcja A] – sektor publiczny	0	0
3.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo [sekcja A] – sektor prywatny	53	52
4.	Działalność produkcyjna [sekcja D] - ogółem	35	37
5.	Działalność produkcyjna [sekcja D] – sektor publiczny	0	0
6.	Działalność produkcyjna [sekcja D] – sektor prywatny	35	37
7.	Budownictwo [sekcja F] - ogółem	64	78
8.	Budownictwo [sekcja F] – sektor publiczny	0	0
9.	Budownictwo [sekcja F] – sektor prywatny	64	78
10.	Handel hurtowy i detaliczny [sekcja G] - ogółem	158	154
11.	Handel hurtowy i detaliczny [sekcja G] – sektor publiczny	0	0
12.	Handel hurtowy i detaliczny [sekcja G] – sektor prywatny	158	154
13.	Hotele i restauracje [sekcja H] - ogółem	18	16
14.	Hotele i restauracje [sekcja H] – sektor publiczny	0	0
15.	Hotele i restauracje [sekcja H] – sektor prywatny	18	16
16.	Transport i łączność [sekcja I] - ogółem	27	29
17.	Transport i łączność [sekcja I] – sektor publiczny	0	0
18.	Transport i łączność [sekcja I] – sektor prywatny	27	29
19.	Pośrednictwo finansowe [sekcja J] - ogółem	18	15
20.	Pośrednictwo finansowe [sekcja J] – sektor publiczny	0	0
21.	Pośrednictwo finansowe [sekcja J] – sektor prywatny	18	15
22.	Obsługa nieruchomości i wynajem [sekcja K] - ogółem	38	39
23.	Obsługa nieruchomości i wynajem [sekcja K] – sektor publiczny	0	0
24.	Obsługa nieruchomości i wynajem [sekcja K] – sektor prywatny	38	39
25.	Administracja publiczna i obrona narodowa [sekcja L] - ogółem	10	10
26.	Administracja publiczna i obrona narodowa [sekcja L] – sektor publiczny	2	2
27.	Administracja publiczna i obrona narodowa [sekcja L] – sektor prywatny	8	8

L.P.	Nazwa sekcji	2007	2008
28.	Edukacja [sekcja M] - ogółem	10	11
29.	Edukacja [sekcja M] – sektor publiczny	8	8
30.	Edukacja [sekcja M] – sektor prywatny	2	3
31.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna [sekcja N] - ogółem	8	9
32.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna [sekcja N] – sektor publiczny	2	2
33.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna [sekcja N] – sektor prywatny	6	7
34.	Pozostała działalność usługowa [sekcja O] - ogółem	31	41
35.	Pozostała działalność usługowa [sekcja O] – sektor publiczny	2	2
36.	Pozostała działalność usługowa [sekcja O] - prywatny	29	39

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Z analizy danych dotyczących podziału podmiotów gospodarczych według sekcji PKD, działających na terenie gminy Wińsko wynika, że najwięcej przedsiębiorstw funkcjonuje w sekcji „Handel hurtowy” i detaliczny, w roku 2008 było to 154 firm, w roku 2007 - 158, czyli o 4 więcej. Drugą pod względem ilości zarejestrowanych form działalności jest sekcja „Budownictwo”, w której 64 podmioty zarejestrowane były w roku 2007, natomiast w roku następnym nastąpił wzrost aż o 14 firm, do wartości 78. W sekcji „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” w roku 2008 w ewidencji zarejestrowane były 52 podmioty gospodarcze, o jeden mniej niż w roku poprzednim. Kolejne sekcje wyróżniające się ilością podmiotów gospodarczych to sekcja „Obsługa nieruchomości i wynajem”, 38 podmiotów w roku 2007 i 39 w roku następnym oraz sekcja „Działalność produkcyjna”, z liczbą zarejestrowanych firm na poziomie 35 w roku 2007 i 37 w 2008.

Tabela 28 Pracujący według sekcji ekonomicznych i faktycznego miejsca pracy

LP	Seksja	Województwo Dolnośląskie		Powiat Wołowski		Gmina Wińsko		Gmina Brzeg Dolny		Gmina Wołów	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	ogółem	666867	100 %	9232	100%	483	100%	4200	100%	4549	100%
2.	sektor rolniczy	9715	1%	198	2%	36	7%	18	0,4%	144	3%
3.	sektor przemysłowy	261925	39%	4183	45%	120	25%	2457	59,6%	1606	35%
4.	sektor usługowy razem	395227	59%	4851	53%	327	68%	1725	48%	2799	62%

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Analizując dane na temat faktycznego zatrudnienia w gminie Wińsko oraz pozostałych gminach powiatu wołowskiego, w gminie Wińsko wyraźnie zaznacza się najwyższy spośród porównywanych jednostek terytorialnych odsetek osób zatrudnionych w sektorze rolniczym. W roku 2007 w rolnictwie zatrudnionych było 7% a w roku następnym 8% pracujących. Dla porównania, w gminie Brzeg Dolny odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie wyniósł

0,4% a w gminie Wołów 3%. Na poziomie powiatu wołowskiego i województwa ułamek ten wynosił 2% dla powiatu i 1% dla województwa. Według danych najwięcej osób w gminie Wińsko pracuje w sektorze usługowym – 68%. Jest to wynik większy zarówno od sąsiednich gmin, wchodzących w obręb powiatu wołowskiego (Brzeg Dolny – 48%, Wołów – 62%) jak i województwa (59%), oraz średniej dla powiatu (53%). Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym jest najniższy spośród analizowanych jednostek administracyjnych i wynosi 25%. W gminie Brzeg Dolny w branży przemysłowej zatrudnionych jest 59,6% ludzi pracujących, co stanowi wynik wyższy zarówno od gminy Wołów (35%) jak i średniej dla powiatu wołowskiego (45%) oraz województwa (39%).

W gminie Wińsko, mimo jej rolniczego typu, zauważa się zmniejszanie roli pracy we własnym gospodarstwie rolnym, jako dominującego źródła utrzymania. W obecnych czasach wieś pełni inną rolę, niż przed laty. Jest ona dla większości ludzi faktycznym miejscem zamieszkania, ale już miejsce pracy znajdować się może poza wsią.

Potencjał agroturystyczny

Dużym potencjałem Gminy Wińsko jest czyste środowisko naturalne i walory przyrodniczo-turystyczne regionu. W gminie nie ma dużych zakładów przemysłowych, których funkcjonowanie wpływałoby na zanieczyszczenie obszaru gminy. Przed gminą o potencjale turystycznym rodzą się możliwości rozwoju turystyki ekologicznej – agroturystyki.

Obecnie w rejestrze działalności gospodarczej, w Gminie Wińsko wpisane są 4 gospodarstwa agroturystyczne, jednak faktycznie funkcjonujące jest jedno. Kolejne 3 gospodarstwa agroturystyczne działają u rolników nie prowadzących działalności gospodarczej. Potencjał turystyczny gminy nie jest w pełni wykorzystany, tym samym jest to przestrzeń do dalszego zagospodarowania w przyszłościowym rozwoju Gminy Wińsko.

Większe zakłady przemysłowe na terenie gminy Wińsko

W Gminie Wińsko nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe, tj. zatrudniające powyżej 250 osób, dominują mikroprzedsiębiorstwa, w których zatrudnionych jest do 9 osób.

Większe firmy działające na terenie Gminy Wińsko to:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe „Drewnopak” Sp. z o.o.
- Przedsiębiorstwo usługowo handlowe Tadeusz Ćwik
- Recykling Drewna Daniel Gajewski

2.2.2. Rolnictwo

Wińsko jest gminą typowo rolniczą. Największy obszar w gminie zajmują grunty orne i stanowią one 51% powierzchni gminy, natomiast lasy stanowią 27% powierzchni, a łąki i pastwiska 14%.

Tabela 29 Powierzchnia użytków rolnych Gminy Wińsko na tle otoczenia (ha)

L.P.	Obszar administracyjny	powierzchnia użytków rolnych	grunty orne	sady	łąki	pastwiska
1	DOLNOŚLĄSKIE	1 159 920	899 574	7 181	144 617	108 548
2	Powiat wołowski	36 805	29 078	109	5 347	2 271
3	Brzeg Dolny	4 686	3 927	23	379	357
4	Wińsko	16 054	13 172	36	1 965	881
5	Wołów	16 065	11 979	50	3 003	1 033

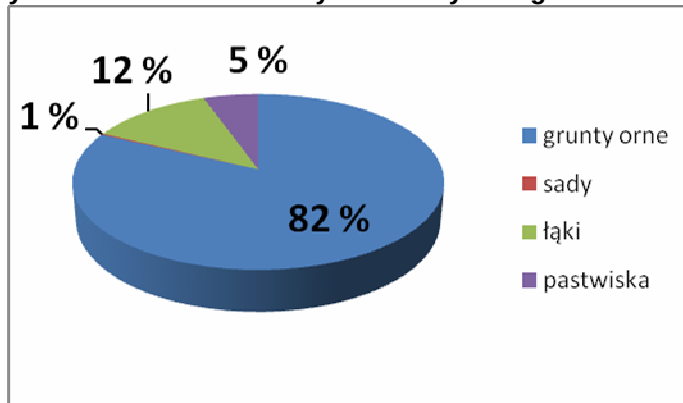
Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (WWW.stat.gov.pl) - 2005

Tabela 30 Powierzchnia użytków rolnych Gminy Wińsko na tle otoczenia (dane procentowe)

L.P.	Obszar administracyjny	powierzchnia użytków rolnych	grunty orne	sady	łąki	pastwiska
1	DOLNOŚLĄSKIE	100%	78%	1%	12%	9%
2	Powiat wołowski	100%	79%	1%	15%	6%
3	Brzeg Dolny	100%	84 %	1%	8%	8%
4	Wińsko	100%	82%	1%	12%	5%
5	Wołów	100%	75%	1%	19%	6%

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (WWW.stat.gov.pl) - 2005

Wykres 9 Powierzchnia użytków rolnych w gminie Wińsko

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

W gminie Wińsko, wśród powierzchni wszystkich użytków rolnych dominują grunty orne, których powierzchnia wynosi 82% (13 172 ha) powierzchni użytków rolnych. Łąki i pastwiska stanowią 17% powierzchni użytków rolnych gminy (łącznie 2846 ha). Sady mają marginalne znaczenie w użytkach rolnych gminy Wińsko. Dane na temat powierzchni użytków gmin powiatu wołowskiego i województwa są do siebie zbliżone. Grunty orne stanowią 84% powierzchni użytków rolnych gminy Brzeg Dolny i nieco mniej, 75% użytków w gminie Wołów. Średnia dla powiatu wołowskiego wynosi 79%, natomiast dla Województwa Dolnośląskiego 78% powierzchni użytków rolnych. Łąki stanowią 12% powierzchni użytków w gminie Wińsko, natomiast 19% w Wołowie

i 8% w Brzegu Dolnym. Wartości uśrednione dla powiatu wołowskiego to 15%, natomiast dla całego województwa przedstawia się na poziomie gminy Wińsko, tj. 12%. Procent powierzchni pastwisk w województwie to 9%, natomiast w gminach Brzeg Dolny 8% i Wołów 6%. Najmniejszy procent powierzchni użytków rolnych przeznaczony na pastwiska występuje w gminie Wińsko, tj. 5%.

Lasy

Lasy stanowią 27% powierzchni gminy Wińsko, obejmując obszar 6681 ha. Jest to wynik niższy od pozostałych gmin powiatu wołowskiego, gdyż w gminie Wołów występuje 13592 ha lasów (38%), a w gminie Brzeg Dolny jest ich 3158 ha (32% powierzchni gminy). W powiecie wołowskim są 23 432 ha lasów, co stanowi 33% powierzchni powiatu. Lesistość województwa dolnośląskiego wynosi 28% powierzchni, to jest 590 336 ha. Dla całego kraju poziom lesistości wynosi obecnie około 28,7% jego powierzchni, jednak planuje się jego systematyczne powiększanie.

Według Planu Urządzeniowo-Rolnego Gminy Wińsko, największy stopień lesistości zauważa się w miejscowościach Jakubikowice (78,2%), Słup (68,7%) oraz Smogorzówek (63,3%), najmniejszy zaś w miejscowościach: Dąbie (1,3%), Białawy Małe (1,9%) oraz Kleszczowice (2,0%).

Tabela 31 Lesistość Gminy Wińsko

	Województwo Dolnośląskie	Powiat Wołowski	Gmina Wińsko	Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wołów
Lasy (ha)	590 336	23 432	6 681	3 159	13 592
Procent powierzchni obszaru	28%	33%	27%	32%	38%

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Nie użytki rolne

W gminie Wińsko znajduje się 2219 ha gruntów nieużytkowanych, stanowi to 9% powierzchni gminy. Porównując te dane z sąsiednimi gminami, jest to wartość zbliżona do gminy Wołów, gdzie nieużytki stanowią 10% obszaru gminy (3449 ha). Odsetek ziem nieużytkowanych w gminie Brzeg Dolny jest wyższy i wynosi 17% powierzchni gminy (1595 ha). Procent nieużytków na obszarze powiatu wołowskiego wynosi 11 % (7263 ha), a całym województwie dolnośląskim odsetek ten wynosi 12% (244 520 ha).

Tabela 32 Nieużytki rolne (ha)

	Województwo Dolnośląskie	Powiat Wołowski	Gmina Wińsko	Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wołów
Nieużytki (ha)	244 520	7263	2219	1595	3449
Procent powierzchni	12%	11%	9%	17%	10%

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Jakość gleb w Gminie Wińsko

W gminie Wińsko dominują gleby o klasach bonitacyjnych IV i wyższych, czyli średnie i słabe pod względem ich wartości użytkowej, uwzględniającej żyzność gleby, jej stopień nawodnienia oraz składu chemicznego. Nie sprzyja to bogatym i obfitującym w duże plony uprawom.

Jakość użytków rolnych w gminie Wińsko, według danych zaczerpniętych z Planu urządzeniowo – rolnego gminy Wińsko, przedstawia się następująco:

- gleby dobrej jakości, klas bonitacyjnych I – III, stanowią 24,6% powierzchni użytków rolnych, tj. 3 910,60 ha
- gleby jakości średniej, IV klasy bonitacyjnej, stanowią 42,1% powierzchni użytków rolnych, tj. 6 692,61 ha
- grunty słabej jakości, klas bonitacyjnych V i VI, zajmują 33,3% powierzchni użytków rolnych, tj. 5 923,38 ha

Tabela 33 Przydatność gleb do rolnictwa- grunty orne

Gleby	Powierzchnia gruntów ornych	Ocena przydatności
Kompleks 6 – żytni słaby	24,6%	Zajmuje największą powierzchnię gminnych gruntów ornych. Najczęściej występuje w miejscowościach: Węgrzce, Stryjno, Morzyna, Słup, Kozowo, Turzany, Smogorzów Wielki, Wińsko, Konary, Krzelów, Moczydlnica, Wyszęcice. Znaczny procent gleb tego kompleksu, około 90% to gleby brunatne, wytworzone z piasków gliniastych oraz słabo gliniastych. Są to gleby lekkie, mało zasobne w składniki odżywcze, często zbyt suche, by ich przydatność rolnicza była wysoka. Na glebach tego rodzaju dominują uprawy zbóż.
Kompleks 2 – pszenno dobry	24,5%	Gleby brunatne, powstałe z glin o średnim stopniu składników pokarmowych, natomiast posiadające dobry odpływ wód i napowietrzenie. Są to gleby średnio trudne do uprawy, występujące w miejscowościach Dąbie, Buszkowice, Małowice i Rajczyn
Kompleks 5 – żytni dobry	22,3%	Są to gleby brunatne i bielcowe, wytworzone z piasków gliniastych, dobrze przewiewne i nawodnione. Wymagają częstego nawożenia, są lekkie do uprawy o średniej zawartości substancji odżywczych. Występuje w miejscowościach: Brzózka, Białawy Wielkie, Wińsko, Morzyna, Węgrzce, Moczydlnica i Piskorzyna.
Pozostałe	< 10%	Pozostałe kompleksy gleb gruntów ornych mają mniejsze znaczenie gospodarcze, ich udział w powierzchni nie przekracza 10%. W Gminie Wińsko przeważają gleby bardzo lekkie i lekkie w uprawie (89%). Gleb ciężkich jest 8,7%, natomiast bardzo ciężkich 2,3% i są to głównie gleby stanowiące kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny, nadmiernie wilgotne. Ich uprawa jest trudna, gdyż wymaga uchwycenia odpowiedniego terminu płac polowych związanego z odpowiednim nawilgoceniem gleby.

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Wińsko

Tabela 34 Przydatność gleb do rolnictwa- użytki zielone

Gleby	Powierzchnia użytków zielonych	Ocena przydatności
Kompleks 2z – użytki zielone średnie	86,1%	W większości są to gleby mineralne, położone przeważnie w lokalnych obniżeniach terenu, blisko cieków wodnych. Największe powierzchnie znajdują się w miejscowościach: Wińsko, Baszyn, Białawy Wielkie, Głębowice, Turzany i Piskorzyna. Pod względem typologicznym przeważają tu mady oraz czarne ziemie. Użytkowane jako łąki 2-kośne.
Kompleks 3z – użytki zielone słabe	13,6%	Zalicza się do nich dwa rodzaje użytków zielonych: położone wyżej, z niedoborem wilgoci oraz zabagnione, nadmiernie uwilgotnione. Na terenie gminy dominują tu użytki trwale zbyt suche, położone na glebach piaszczystych.
Kompleks 1z – użytki zielone dobre i bardzo dobrej	0,3%	Ze względu na niewielki procent w powierzchni użytków zielonych Gminy Wińsko, ma znaczenie marginalne.

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Wińsko

Tabela 35 Podział własności gruntów w Gminie Wińsko

Sektor publiczny				Sektor prywatny			
ANR	Państwowe Gospodarstwo Leśne	Własność komunalna	Pozostałe	Prywatne gospodarstwa rolne	Nieruchomości i nie będące gospodarstwami rolnymi	Grunty spółdzielcze	pozostałe
6195,3 ha – 24,9 %	6568,1 ha (26,4%)	757,64 ha (3%)	667,62 ha (2,7%)	8933,73 ha (35,8%)	655,11 ha (2,6%)	661,37 ha (2,7 %)	469,02 ha (1,9%)

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Wińsko

Analiza struktury własnościowej gruntów w gminie Wińsko wykazuje, że największa część gruntów jest we władaniu sektora publicznego. Jest to obszar 14 189 ha, co stanowi 57 % powierzchni gminy. W ramach własności sektora publicznego, największa część gruntów pozostaje w posiadaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego, tj. 6568,1 ha (26,4% powierzchni gminy) oraz Agencji Nieruchomości Rolnych – 6195,3 ha (24,9 % powierzchni gminy). Największe powierzchnie gruntów należących do Agencji Nieruchomości Rolnych znajdują się w miejscowościach Moczydlina Klasztorna (538 ha), Przyborów (393,7 ha), Morzyna (340 ha) i Piskorzyna (339 ha). Grunty będące własnością komunalną zajmują 757,6 ha (3% powierzchni gminy), pozostałe to 667,6 ha (2,7%).

W przypadku władania gruntami należącymi do sektora prywatnego, bezsprzecznie największy procent z nich jest w rękach prywatnych, tj. 8933,7 ha (35,8% pow.). Najwięcej gruntów należących do prywatnych właścicieli (80%) znajduje się w obrębach miejscowości: Baszyn, Domanice, Dąbie, Jakubikowice, Łazy, Stryjno, Turzany, Wrzeszów, Węgrzce. Grunty należące do spółdzielni obejmują obszar 655,1 ha (2,7% pow.). Nieruchomości rolne o powierzchni mniejszej od 1.0 ha, nie będących gospodarstwami rolnymi jest 2,6% obszaru gminy, tj. 655,1 ha. Pozostałe grunty będące w rękach prywatnych zajmują 469 ha (1,9% pow.).

Tabela 36 Powierzchnia zasiewów (ar)

Zasiewy	Dolnośląskie	Powiat Wołowski	Gmina Wińsko	Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wołów
pszenica ozima	26 079 163	384 551	174 091	67 688	142 772
pszenica jara	2 664 135	70 571	32 228	9 548	28 795
żyto	3 974 835	260 776	127 963	29 846	102 967
jęczmień ozimy	1 500 790	36 759	9 134	7 385	20 240
jęczmień jary	5 460 131	195 030	78 036	45 924	71 070
owies	2 287 499	85 326	37 964	9 654	37 708
pszenżyto ozime	1 593 355	123 932	73 651	12 578	37 703
pszenżyto jare	238 233	13 327	3 767	80	9 480
mieszanki zbożowe ozime	197 961	7 689	1 958	930	4 801
mieszanki zbożowe jare	2 401 682	147 736	88 547	8 326	50 863
gryka, proso i inne zbożowe	581 498	5 232	0*	1 200	4 032
kukurydza na ziarno	9 056 172	326 061	140 129	38 633	147 299
kukurydza na zielonkę	917 982	23 016	1 928	4 641	16 447
strączkowe jadalne	195 789	1 096	172	71	853
ziemniaki	3 581 459	91 084	38 413	9 797	42 874
buraki cukrowe	2 987 704	90 296	18 819	26 900	44 577
rzepak ozimy	4 983 382	32 161	553	9 470	22 138
rzepak jary	442 020	11 856	71	5 150	6 635
okopowe pastewne	95 073	1 823	1 266	176	381
warzywa gruntowe	695 958	10 235	4 988	1 132	4 115
truskawki	127 889	1 418	626	188	604

Źródło: GUS – Narodowy Spis Rolny (2002)

*dane niedostępne (gryka, proso i inne zbożowe dla gminy Wińsko)

W strukturze zasiewów w gminie Wińsko wyraźnie zaznacza się dominacja zbóż, których łączny areal wyszczególniony w danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku wynosi ok. 7674 ha. Wśród zbóż największą część zasiewów stanowiła pszenica ozima (174 091 ar) i żyto (127963 ar), mieszanki zbożowe jare (88547 ar), jęczmień jary (78036 ar). Duża część zasiewów to kukurydza z przeznaczeniem na ziarno, 140129 ar.

Tabela 37 Struktura upraw rok 2005 (% powierzchni upraw)

Zboża									Okopowe				Przemysłowe			Warzywa	pozostałe
Zboża ogółem	Pszenica	Żyto	Kukurydza na ziarno	Pszenżyto	Jęczmień	Owies	Mieszanki zbożowe	Pozostałe	Ogółem okopowe	Buraki cukrowe	Ziemniaki	Pozostałe	Ogółem przemysłowe	Rzepak	Tytoń		
89,3	27,8	21,7	6,2	8,4	8,3	2,0	13,8	1,1	4,7	1,4	3,1	0,2	5,6	5,0	0,6	0,3	0,1

Źródło: Plan urzędzeniowo-rolny gminy Wińsko

Tabela 38 Przeciętne plony z wielolecia (t/ha)

Zboża									Okopowe				Przemysłowe		Warzywa	pozostałe
Zboża ogółem	Pszenica	Żyto	Kukurydza na ziarno	Pszenżyto	Jęczmień	Owies	Mieszanki zbożowe	Pozostałe	Ogółem okopowe	Buraki cukrowe	Ziemniaki	Pozostałe	Rzepak	Tytoń		
3,6	3,7	2,8	7,6	3,6	3,3	2,9	3,0	3,5	29,9	47,4	21,6	36,3	2,8	2,8	4,9	20,6

Źródło: Plan urzędzeniowo-rolny gminy Wińsko

Według Planu Urzędzeniowo-Rolnego Gminy Wińsko z 2005 roku, w strukturze upraw gminnych dominują zboża, z udziałem 89,3% powierzchni zasiewów. Rośliny okopowe stanowią 4,7% powierzchni zasiewów, rzepak ok. 5%, pozostałe to 1%. Dominacja zbóż w strukturach zasiewów, kosztem upraw okopowych i pastewnych, jest cechą charakterystyczną dla gmin położonych na Dolnym Śląsku. Udział zbóż utrzymuje się od kilku lat na podobnym poziomie. Zauważa się wzrost zasiewów rzepaku, z 0,1% w roku 2002 do 5% w roku 2005, maleje natomiast powierzchnia zasiewów ziemniaków i buraków cukrowych.

Plony uzyskiwane z zasiewów w gminie Wińsko kształtują się na poziomie średnim. Przeciętne plony zbóż wynoszą 3,6 t/ha, z czego pszenicy 3,7 t/ha, żyta 2,8 t/ha, pszenżyta 3,6 t/ha, jęczmienia 3,3 t/ha. Przeciętne zbiory dla roślin okopowych wynoszą 29,9 t/ha, w tym buraków cukrowych 47,4 t/ha, ziemniaków 21,6 t/ha.

Tabela 39 Pogłowie zwierząt gospodarczych w roku 2002 (szt.)

Zwierzęta	Dolnośląskie	Gmina Wińsko	Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wołów
Bydło	141 294	1 248	519	2 179
Krowy	63 625	585	208	1 036
Trzoda chlewna	560 127	6 683	777	4 466
Trzoda chlewna lochy	58 350	843	71	467

Zwierzęta	Dolnośląskie	Gmina Wińsko	Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wołów
Konie	9 404	67	17	113
Owce	14 608	86	43	22
Kury	9 612 979	27 363	3 978	168 108
Kury nioski	3 617 765	10 542	2 859	10 756
kozy	12 545	97	54	156

Źródło: Narodowy Spis Rolny (2002)

Tabela 40 Pogłowie zwierząt w Gminie Wińsko w 2005 roku

Pogłowie zwierząt (w sztukach)							Obsada w szt. na 100 ha użytków rolnych				
Bydło	W tym:	Trzoda chlewna	W tym:	Owce	Konie	Droń	Bydło	Trzoda	Owce	Konie	Droń
	Krowy		Lochy								
784	327	5329	589	69	87	15 810	9,3	63,2	0,8	1,0	187,4

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Wińsko

Powyższe zestawienia przedstawiają stan pogłowia zwierząt gospodarczych w gminie Wińsko na tle gmin Brzeg Dolny i Wołów oraz województwa dolnośląskiego, zebrane podczas przeprowadzania Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku, oraz aktualniejsze dane porównawcze dla gminy Wińsko, zaczerpnięte z Planu urzędniowo-rolnego gminy Wińsko. Wśród pogłowia zwierząt gospodarczych w roku 2002 zauważa się dużą ilość bydła (1833 sztuki), oraz trzody chlewnej (7526 sztuk) i drobiu (37905 szt.). Porównując dane z Powszechnego Spisu Rolnego ze współczesnymi, można zauważyć znaczny spadek ogólnej produkcji zwierzęcej. Pogłowie bydła w analizowanym okresie zmniejszyło się o 722 sztuki, w 2005 roku osiągnęło wartość 1111 sztuk. Liczba sztuk trzody chlewnej zmniejszyła się o 1608 osobników, w roku 2005 odnotowując ilość 5918 sztuk. Najbardziej zauważalny spadek nastąpił w hodowli drobiu, którego pogłowie w roku 2002 wynosiło 37905 sztuk (w tym 10 756 kur niosek), a w roku 2005 już tylko 15810 sztuk, czyli o 22095 szt. (58 %) mniej. Pogłowie zwierząt hodowlanych takich jak konie i owce jest w obu analizowanych okresach czasu zbliżone. Ilość koni zwiększyła się o 20 sztuk, z 67 do 87, natomiast pogłowie owiec spadło o 17 sztuk, z 86 do 69. W roku 2005 dało się odnotować obsadę pogłowia zwierząt gospodarczych na 100 ha użytków rolnych na poziomie 9,3 dla bydła, 63,2 dla trzody chlewnej, 0,8 dla owiec, 1,0 dla koni i 187,4 dla drobiu. Zauważa się postępowanie procesu odchodzenia rolników od hodowli zwierząt na rzecz produkcji roślinnej, zwłaszcza wymagającej relatywnie mało nakładów pracy (uprawa zbóż). Niska obsada bydła skutkuje brakiem uprawy i degradacją użytków zielonych gminy Wińsko.

Tabela 41 Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Wińsko

	Liczba gospodarstw	% liczby gospodarstw w Gminie Wińsko	Powierzchnia
Gospodarstwa małe do 4,99 ha	929	64,2 %	2065,09 ha
Gospodarstwa od 5 do 14,99 h	363	25,1 %	3214,53 ha
Gospodarstwa pow. 15 ha	155	10,7 %	6790,14 ha
Ogółem	1447	100%	12 069,76 ha

Źródło: Plan urzędniowo-rolny gminy Wińsko

Według Planu Urzędniowo-Rolnego, w gminie wyodrębniono 1447 gospodarstw rolnych, które łącznie zajmują obszar 12 069,7 ha. Znaczna większość z nich to gospodarstwa małe, o powierzchni mniejszej niż 5 ha. Gospodarstw o takiej wielkości jest w gminie 929, a ich łączna powierzchnia wynosi 2065,09 ha, co stanowi 64,2% wszystkich gospodarstw w gminie. Gospodarstwa średnie, których wielkość waha się między 5 a 15 ha, obejmują 3214,5 ha stanowiąc 25% wszystkich gospodarstw w gminie. Jest ich 363. Najmniej jest gospodarstw o powierzchni przekraczającej 15 ha, jest ich 155, czyli 10,7% wszystkich gospodarstw, jednak obejmują one ponad połowę powierzchni wszystkich gospodarstw gminy, czyli 6790 ha.

Zatrudnienie w rolnictwie

Według danych Planu urzędniowo – rolnego, wśród osób utrzymujących się z prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego, w wieku poniżej 40 lat jest 44,9%. W przedziale wiekowym między 41 a 55 rokiem życia jest 48,9% procent takich osób. Natomiast osoby powyżej 55 roku życia stanowią 6,2% mieszkańców utrzymujących się z prowadzenia gospodarstwa rolnego.

2.2.3. Aktywność zawodowa i bezrobocie

Zjawisko bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego, jest jednym z największych problemów społecznych, a stworzenie warunków sprzyjających jego zmniejszaniu to jedno z najistotniejszych zadań, jakie stoją przed samorządami.

Według ustawy, osoba bezrobotna, to człowiek pozostający bez pracy, który nie ma żadnych przeciwwskazań do podjęcia pracy zarobkowej i jest gotowy do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasowym.

Tabela 42 Bezrobocie w gminie Wińsko

	2004	2005	2006	2007	2008
Kobiety	441	425	371	282	299
Mężczyźni	419	423	312	202	201
Ogółem	860	848	683	484	500

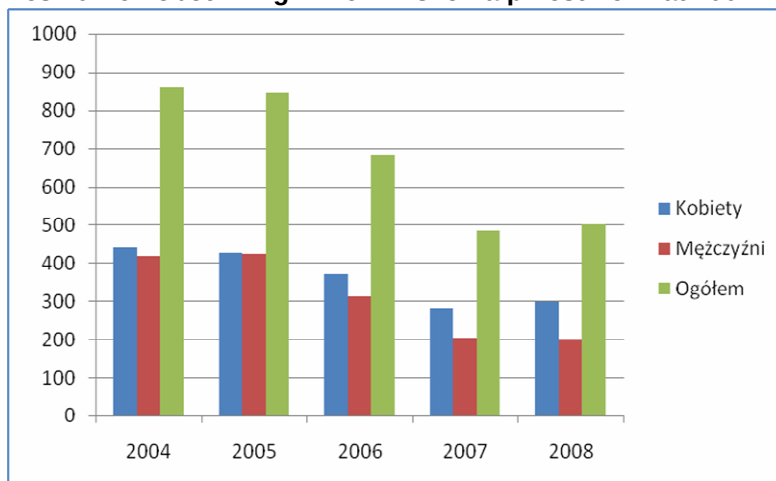
GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

W danych na koniec roku 2008 w gminie Wińsko pozostawało bez pracy 500 osób, z czego 299 (60%) stanowiły kobiety. Analiza danych statystycznych za lata 2004 – 2008 wskazuje na korzystne zmiany w liczbie osób pozostających bez pracy. W badanym okresie czasu liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 360 osób. W roku 2004 wynosiła 860. W latach 2004 – 2007 następowało stałe zmniejszanie się liczby bezrobotnych, która nieznacznie wzrosła w roku 2008, w stosunku do roku poprzedniego – o 16 osób. Daje się zauważyć, że znacznie dynamiczniej malała liczba bezrobotnych mężczyzn, w latach 2004 – 2008 zmniejszyła się o 218 osób - 52%, podczas gdy liczba kobiet pozostających bez pracy zmniejszyła się o 142 osoby, tj. 32 %. Jak widać z przytoczonych danych, kobiety mają większe trudności ze znalezieniem i utrzymaniem pracy, co wynika między innymi z pełnienia przez nie podwójnej roli społecznej - kobiety aktywnej zawodowo, a jednocześnie matki oraz niejednokrotnie opiekunki osób zależnych. Ze względu na stereotypowe postrzeganie roli kobiety, pracodawcy obawiają się zatrudniania kobiet, uwzględniając

przy procesie rekrutacji ich życie prywatne i ewentualne plany prokreacyjne, których to kryteriów nie stosują przy rekrutacji mężczyzn. Zapewnienie opieki przedszkolnej oraz propagowanie modelu rodziny partnerskiej, w której ojciec w równej mierze wychowuje dzieci i zajmuje się gospodarstwem domowym może wpłynąć na niekorzystną strukturę bezrobocia w gminie. Poniższy Wykres 10 przedstawia graficzne zobrazowanie dynamiki zmian w strukturze bezrobotnych w gminie Wińsko.

Wykres 10 Bezrobotni w gminie Wińsko na przestrzeni lat 2004 - 2008

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Tabela 43 Stopa bezrobocia na 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Województwo Dolnośląskie	24,90%	22,80%	17,10%	12,70%	9,10%
Powiat Wołowski	23,20%	22,10%	18,30%	16%	15,80%
Gmina Wińsko	16,60%	16,10%	12,90%	9,10%	9,30%
Gmina Brzeg Dolny	12,20%	10,60%	8,30%	7%	6,20%
Gmina Wołów	13,80%	12,80%	10,50%	9,40%	9,20%

Opracowanie własne (gminy) na podstawie GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

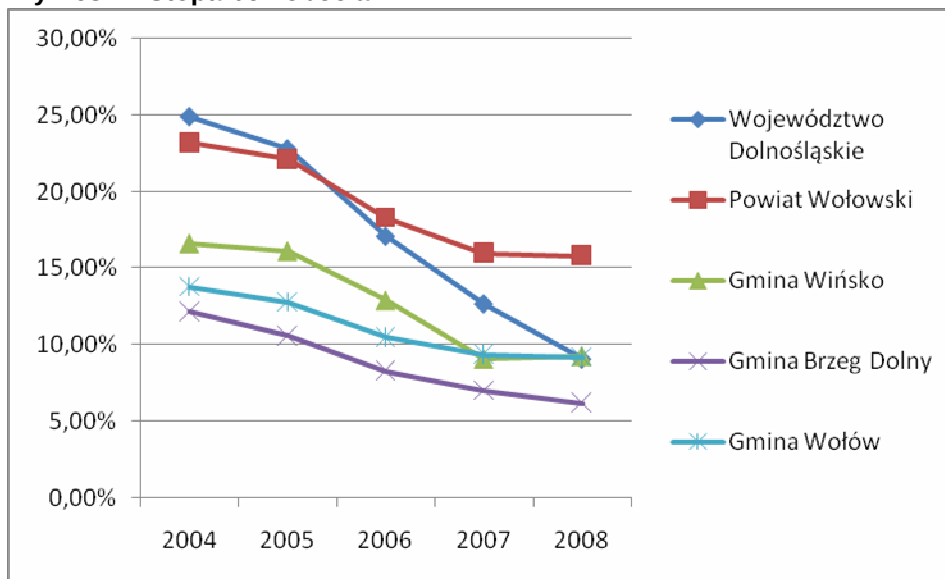
Powyższa Tabela 43 i Wykres 10 przedstawiają stopę bezrobocia w gminie Wińsko na tle gmin Brzeg Dolny i Wołów, oraz Powiatu Wołowskiego i województwa dolnośląskiego. Stopa bezrobocia na poziomie gmin, została wyliczona za pomocą wskaźnika będącego stosunkiem ogólnej liczby bezrobotnych na poziomie gminy do liczby osób w wieku produkcyjnym, tj. mężczyzn w przedziale wiekowym pomiędzy 18 a 65 rokiem życia i kobiet w przedziale wiekowym między 18 a 60 rokiem życia.

Analiza wskazuje na gminę Wińsko, jako posiadającą najwyższą stopę bezrobocia spośród gmin powiatu wołowskiego, kształtującą się na poziomie 9,3% osób w wieku produkcyjnym. W gminie Wołów współczynnik ten jest na poziomie podobnym (9,2%), natomiast w gminie Brzeg Dolny jest znacznie niższy i wynosi 6,2%, co jest wynikiem znacznie lepszym zarówno od stopy bezrobocia charakterystycznej dla powiatu wołowskiego (15,8%) jak i województwa dolnośląskiego (9,1%).

Na wszystkich analizowanych obszarach administracyjnych, stopa bezrobocia w latach 2004 – 2008 wykazywała tendencję malejącą. Największą dynamikę spadku bezrobocia odnotowano w województwie dolnośląskim (spadek o 15,8%), najmniejszą zaś w gminie Wołów (6,2%). Należy jednak zaznaczyć, że w początku analizowanego okresu, tj. w roku 2004, stopa bezrobocia w Gminach Brzeg Dolny (12,2%) i Wołów (13,8%), była znacznie niższa od powiatu wołowskiego (23,2%) jak i województwa dolnośląskiego (24,9%). W gminie Wińsko, w latach 2004 – 2008 stopa bezrobocia spadła o 7,3%.

Wykres 11 Stopa bezrobocia

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Tabela 44 Bezrobotni według wieku

	ogółem	WIEK				
		<24	25-34	35-44	45-54	55+
Dolnośląskie	127 457	19 639	32 789	22 575	38 054	1440
Powiat Wrocławski	2607	505	701	486	708	207
Wińsko	484	108	123	86	125	42
Brzeg Dolny	753	106	218	146	232	51
Wołów	1370	291	360	254	351	114

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Analiza struktury bezrobocia według wieku osoby pozostającej bez pracy, pozwala stwierdzić, iż najwięcej bezrobotnych na koniec 2007 roku w gminie Wińsko, było w przedziale wiekowym między 45-54 r.ż. – 125 osoby. Niewielu mniej było bezrobotnych w przedziale wiekowym 25-34 r.ż. – 123 osoby, oraz osób przed 24 r.ż. – 106 osób. Najmniejsza ilość osób pozostających bez pracy, to osoby w wieku przedemerytalnym, po 55 roku życia. Również w gminie Wołów, najwięcej bezrobotnych przypada na okres największej aktywności zawodowej, w przedziale wiekowym 25-34. W pozostałych, objętych analizą jednostkach administracyjnych najwięcej bezrobotnych jest w przedziale wiekowym 45-54 lat, jednak liczba osób bezrobotnych w wieku 25-34 jest również wysoka.

Tabela 45 Bezrobotni wg wykształcenia (dane na koniec roku 2007)

	WYKSZTAŁCENIE				
	Wyższe	Średnie zawodowe	Ogólne	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe
Dolnośląskie	7762	27817	10186	36765	44927
Powiat wołowski	115	551	270	892	779
Wińsko	15	89	35	167	178
Brzeg Dolny	38	159	87	268	201
Wołów	62	303	148	457	400

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

W gminie Wińsko najwięcej bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, bądź gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe i jest to 345 osób. Bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym jest 89, natomiast z wykształceniem ogólnokształcącym 35. Najmniej, podobnie jak w innych analizowanych obszarach administracyjnych, jest osób z wykształceniem wyższym (15). Podobne proporcje zauważyć można również w tendencjach ilości bezrobotnych w pozostałych gminach powiatu wołowskiego oraz województwie dolnośląskim.

Tabela 46 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

	CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY				
	3 mce i mniej	3-6 mcy	6-12 mcy	12-24 mce	Pow. 24 mcy
Dolnośląskie	39892 (31%)	18073 (14%)	17891 (14%)	16672 (13%)	34929 (27%)
Powiat wołowski	893 (34%)	383 (15 %)	349 (13 %)	406 (16%)	576 (22%)
Wińsko	144 (30%)	65 (13%)	62 (13%)	69 (14%)	144 (30%)
Brzeg Dolny	307 (41%)	123 (16%)	112 (15%)	115 (15%)	96 (13%)
Wołów	442 (32%)	195 (14%)	175 (13 %)	222 (16%)	336 (25%)

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Powyższa Tabela 46 przedstawia analizę ilości bezrobotnych w gminie Wińsko oraz gminach powiatu wołowskiego i Województwie, pod względem czasu pozostawania bez pracy. Z analizy zebranych danych wynika, że najwięcej bezrobotnych w gminie Wińsko, to bezrobotni będący bez pracy 3 miesiące i mniej a także ci, którzy pozostają bez pracy powyżej 24 miesięcy. W przypadku osób, które bez pracy pozostają powyżej 12 miesięcy, mówi się o problemie długotrwałego bezrobocia, które niesie za sobą wiele negatywnych skutków psychologicznych i społecznych, zmniejszających szanse na znalezienie pracy w przyszłości. Gmina Wińsko charakteryzuje się relatywnie dużym, w stosunku do gmin Wołów i Brzeg Dolny, odsetkiem osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy – 30%. Dla porównania, w gminie Wołów odsetek osób niepracujących dłużej niż 2 lata wynosi 25%, natomiast w gminie Brzeg Dolny tylko 13 %. W przypadku powiatu wołowskiego odsetek osób poszukujących pracy dwa lata i dłużej wynosi

22%, natomiast dla województwa dolnośląskiego 27%. Pomimo zmniejszającej się stopy bezrobocia w Gminie Wińsko, duży procent ludzi długotrwale bezrobotnych jest zjawiskiem niekorzystnym.

2.2.4. Budżet gminy

W latach 2002 – 2009 poziom dochodów gminy Wińsko wzrastał, w roku 2004 dochody gminy ogółem wynosiły 12 mln 499 tys. złotych, w roku następnym zanotowano wzrost dochodów do 14 mln 670 tys. złotych. W roku 2006 dochód gminy wynosił już 15 mln 297 tys. złotych, w następnym roku 16 mln 946 tys. złotych. Duży wzrost dochodów gminy Wińsko zanotowano w roku 2008, kiedy wyniosły one 19 mln 917 tys. W roku budżetowym 2009, który w momencie przygotowywania niniejszej Strategii jeszcze nie był zakończony, planowane dochody gminy, mają wynieść 22 mln 106 tys. złotych. Jest to prawie dwukrotność dochodów gminy zanotowanych w roku 2004, co wskazuje na zwiększanie inwestycji przeprowadzanych w gminie Wińsko.

Szczegółowe zestawienie dochodów gminy Wińsko wraz z podziałem na poszczególne składniki przedstawia niniejsza Tabela 47.

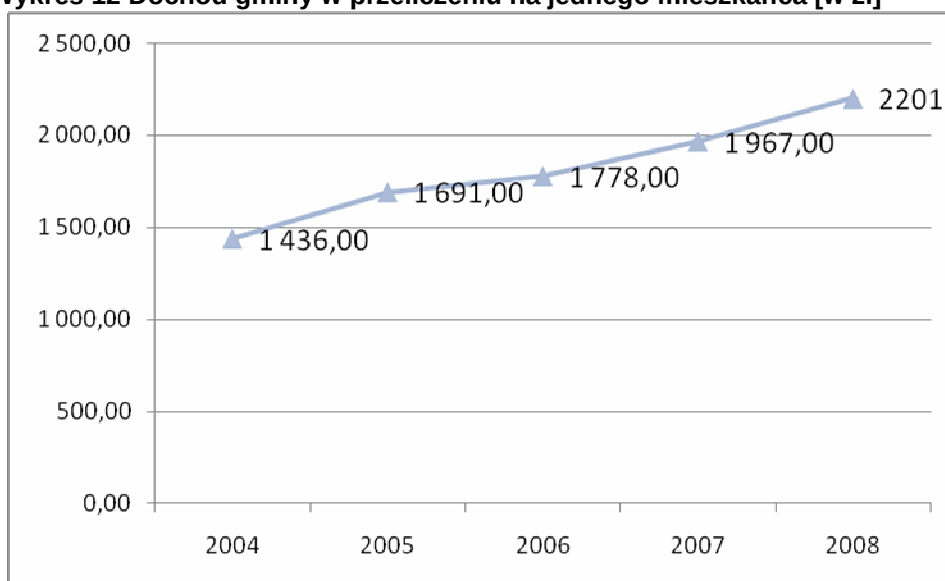
Tabela 47 Dochody gminy Wińsko w latach 2004 – 2008 (w tys. złotych)

	Ogółem:	z tego:				
		Dochody własne	Subwencje	Dotacje ogółem	W tym:	
					Dotacje z budżetu państwa	Dotacje z funduszy celowych
2004	12 499,30	3 581,50	7 245,60	1 672,20	1 647,20	25
2005	14 670,10	3 946,20	6 775,90	3 947,90	2 519,50	495
2006	15 297,20	4 345,00	6 856,90	4 095,30	3 800,90	292,90
2007	16 946,90	5 700,16	7 090,57	4 156,17	3 864,79	545,00
2008	18 917,62	5 724,86	8 109,67	4 212,29	4 208,80	3,4
2009*	22 106,63 **	5 854,47	8 757,21	4 829,98	4 829,18	0,8

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku, *Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko*

** plus dochody majątkowe 2 665 tys. zł.

Subwencje z budżetu państwa w roku 2004 wynosiły 7 mln 245 tys. złotych. W następnych latach zanotowano ich nieznaczny spadek, w roku 2005 wyniosły 6 mln 775 tys., a w roku następnym 6 mln 856 tys. Od roku 2007, w którym wyniosły 7 mln 90 tys. złotych, notuje się ich stały wzrost – w roku 2008 były na wysokości 8 mln 109 tys., natomiast ich planowana wysokość w roku 2009 ma wynieść 8 mln 757 tys.

Wykres 12 Dochód gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca [w zł]

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku, Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko

Jak widać z przedstawionego Wykresu 12, z każdym rokiem rośnie dochód gminy Wińsko w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2004 wynosił on 1436 zł na jedną osobę w gminie Wińsko. W roku następnym było to już 1691 zł na mieszkańca. W dalszych latach następował stały wzrost dochodu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca osiągając w roku 2008 wartość 2201 zł.

Tabela 48 Wydatki gminy Wińsko w latach 2004 – 2008 (w tys. złotych)

	Wydatki ogółem	z tego:		
		Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	
			Razem	W tym wydatki inwestycyjne
2004	11 939,00	11 719,60	219,40	219,40
2005	15 068,90	13 066,00	2 002,90	2 002,90
2006	15 123,10	14 186,80	936,30	920,30
2007	16 586,81	15 347,37	1 239,44	1 239,44
2008	20 299,16	17 669,61	2 629,54	1 215,41
2009*	29 362,32	20 886,83	8 475,49	1 158,07

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku, Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko

Wydatki gminy na przestrzeni lat 2004 – 2008 stale rosły. W 2004 w budżecie przewidziano 11 mln 939 tys. zł. wydatków ogółem. W następnym roku wartość ta wyniosła 15 mln 68 tys., a w roku 2008 osiągnęła 20 mln 299 tys. złotych. Wydatki przewidziane w budżecie w roku 2009 sięgają kwoty 29 mln 362 tys. złotych.

Analizując strukturę wydatków majątkowych gminy, możemy dostrzec dominację wydatków inwestycyjnych. W latach 2004 – 2005 całość wydatków majątkowych stanowiły wydatki inwestycyjne. W następnych latach wydatki inwestycyjne stanowiły nadal duży procent wydatków majątkowych gminy. W roku 2006 z 936 tysięcy wydatków majątkowych, wydatki inwestycyjne stanowiły 920 tys. W roku 2008 z 2 mln 629 tys. wydatków majątkowych, 1 mln 215 tys. (46 %) przewidziane było na

inwestycje. W budżecie wykonywanym w roku 2009, wydatki inwestycyjne planowane są na 1 mln 158 tys zł, co stanowi 14 % całości wydatków majątkowych w kwocie 8 mln 475 tysięcy.

Tabela 49 Zestawienie dochodów i wydatków gminy Wińsko w latach 2004 - 2008

	Dochody ogółem	Wydatki ogółem	Nadwyżka / deficyt
2004	12 499,30	11 939,00	560,3
2005	14 670,10	15 068,90	- 398,8
2006	15 297,20	15 123,10	174,1
2007	16 946,90	16 586,81	360,09
2008	18 917,62	20 299,16	- 1 381,54

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku, Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Wińsko

Powyższa Tabela 49 prezentuje różnice w poziomie dochodów ogółem i wydatków ogółem w gminie Wińsko w latach 2004 – 2008. W trzech z analizowanych lat, budżet gminy Wińsko wykazywał nadwyżkę budżetową, która najwyższa była w roku 2004 i wyniosła 560 tys. złotych. Dwa z porównywanych okresów wykazują deficyt budżetowy. W roku 2005 do budżetu wpłynęło 398 tysięcy pieniędzy mniej, niż wyniosły wydatki. Największy deficyt budżetowy gmina Wińsko odnotowała w roku 2008, kiedy wyniósł on 1 mln 381 tys złotych. Według planu budżetu na rok 2009, wydatki budżetowe przekroczą dochody gminy. Według aktualnych szacunków, dochody gminy w roku 2009 wyniosą 22 mln 106 tys , natomiast wydatki będą kształtować się na poziomie 29 mln 362. Deficyt budżetowy wyniesie więc ok. 7 mln 255 tysięcy złotych.

2.3. Infrastruktura techniczna

2.3.1. Transport i łączność

Drogi

Drogi gminne są drogami kategorii dróg transportu rolnego, których ogólna długość stanowi 664,73 km, z czego 150,21 km jest drogami transportu rolnego o twardej nawierzchni.

Drogi publiczne gminne stanowią 89 km.

Jakość dróg gminnych na terenie gminy Wińsko nie jest zadowalająca. Nawierzchnia jest często zniszczona, dawno nie konserwowana, wymagająca generalnego remontu. Parametry techniczne istniejących dróg niedostosowane są do obsługi.

Drogi powiatowe przecinające gminę Wińsko mają długość 73 km. Drogi powiatowe i gminne pełnią funkcję dróg lokalnych.

- 47 712 Wińsko – Białawy Wlk. – Żmigród
- 47 714 Wińsko – Pełczyn
- 47 715 dr. Województwa – Wińsko
- 47 719 Małowice – Gryżyce – Wińsko
- 47 721 Małowice – Orzeszków – dr. nr 334
- 47c725 dr. nr 47715 – Wrzeszów - Łazy
- 47 726 Wińsko – Grzeszyn
- 47 727 dr. nr 47712 – Białków
- 47 732 Białawy Wielkie – Trzcinica – Pełczyn
- 47 734 Smogorzów Wielki – Pełczyn
- 47 747 Warzęgowo – Pierusza – Pawłoszewo – Staszowice – Aleksandrowice
- 47 779 dr. nr 337 - Słup
- 47 780 Wrząca – Piskorzyna
- 47 543 Barkowo – dr. nr 47 732

Długość dróg wojewódzkich w gminie wynosi 25 km i są to:

- Droga wojewódzka nr 340 Ścinawa – Wołów – Oleśnica, droga, która krzyżuje się z drogą krajową nr 36.
- Droga nr 334 Nieszczyce – Moczydnica Dworska,
- Droga nr 338 Wińsko – Wołów – Lubiąż.

Przez gminę przebiega Droga krajowa nr 36 Załęczce - Wińsko – Ścinawa – Lubin, o nawierzchni bitumicznej o długości 24 km.

Komunikacja zbiorowa

Na terenie gminy funkcjonuje komunikacja autobusowa obsługiwana przez przewoźników PKS Wołów oraz PKS Leszno i PKS Jelenia Góra. Ponadto na terenie gminy funkcjonują mniejsi przewoźnicy, tacy jak Turbo Trans Dariusz Rabiega, Wrona Wiesław. Gmina Wińsko ma połączenia autobusowe z ważniejszymi ośrodkami miejskimi takimi jak Wrocław, Wołów, Lubiąż, czy Żmigród a także Poznań, Piła, Jelenia Góra, Rawicz czy Legnica.

Tabela 50 Ilość połączeń wykonywanych na terenie gminy Wińsko

Przewoźnik	Ilość połączeń
PKS Wołów	59
PKS Leszno	6
Turbo Trans	8
Wrona Wiesław	3

Źródło: Urząd Gminy w Wińsku

Komunikacja zbiorowa jest bardzo ważnym elementem infrastruktury transportowej gminy Wińsko, umożliwiającym dojazdy dzieci do szkół oraz ludzi do pracy, zwłaszcza poza granicami gminy.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przechodzi jedna linia kolejowa, relacji Wrocław – Zielona Góra – Szczecin, będąca częścią międzynarodowej magistrali kolejowej C-59 relacji Ystad – Świnoujście – Szczecin – Wrocław – Praga. Na terenie gminy jest jedna stacja kolejowa w miejscowości Małowice oraz przystanek w Orzeszkowie, będący szczególnie eksploatowany jesienią, w sezonie grzybiarskim. Na terenie gminy znajduje się również linia kolejowa relacji Kobylin – Rawicz – Ścinawa – Legnica, jednak jest ona nieczynna.

Przez gminę Wińsko przejeżdża około 10 pociągów pasażerskich dziennie.

Telekomunikacja

Stopień intensywności infrastruktury telekomunikacyjnej jest w gminie Wińsko wysoki. We wszystkich miejscowościach gminy są telefony. Zapewniony jest również dostęp do sieci Internet. Obszar gminy pokryty jest również zasięgiem telefonii komórkowej.

Według informacji Urzędu Komunikacji Elektronicznej, w gminie Wińsko jest 746 abonentów sieci Internet, z czego klientów indywidualnych jest 719, natomiast biznesowych 27.

Dane dotyczące ilości abonentów telefonicznych, wskazują, że w gminie jest 1707 abonentów telefonii, z czego 1530 to abonenci indywidualni a 177 biznesowi.

Tabela 51 Liczba abonentów internetowych i telefonicznych w gminie Wińsko

INTERNET			TELEFON		
Liczba abonentów ogółem	Abonenci indywidualni	Abonenci biznesowi	Liczba abonentów ogółem	Abonenci indywidualni	Abonenci biznesowi
746	719	27	1707	1530	177

Źródło: <http://www.mapa.uke.gov.pl/index.php?id=022202>**Tabela 52 Operatorzy świadczący usługi dostępu do Internetu**

Operator:
IGAZ Sp. z o.o.
NETIA S.A.
POLSKA TELEFONIA KOMÓRKOWA CENTERTEL sp. z o.o.
TELEFONIA DIALOG S.A.
TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A.

Źródło: <http://www.mapa.uke.gov.pl/index.php?id=022202>**Tabela 53 Operatorzy świadczący usługi telekomunikacyjne**

Operator:
DŁUGIE ROZMOWY S.A.
EXATEL S.A.
NETIA S.A.
POLSKA TELEFONIA CYFROWA sp. z o.o.
TELEFONIA DIALOG S.A.
TELEKOMUNIKACJA KOLEJOWA sp. z o.o.
TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A.

<http://www.mapa.uke.gov.pl/index.php?id=022202>

2.3.2. Mieszkalnictwo i gospodarka komunalna

W gminie Wińsko, jako w gminie wiejskiej, charakterystyczna jest zabudowa z dominującą przewagą domków jednorodzinnych. W miejscowościach, w których zlokalizowane były PGR-y, występuje zabudowa wielorodzinna. Poniższe zestawienie przedstawia dane dotyczące gospodarki mieszkaniowej w gminie Wińsko oraz gminach Brzeg Dolny i Wołów, na tle Powiatu Wołowskiego i Województwa Dolnośląskiego.

W posiadaniu gminy znajduje się 57 lokali użytkowych.

Tabela 54 Gospodarka mieszkaniowa gminy Wińsko na tle otoczenia

	Mieszkania	Izby	Liczba izb w mieszkaniu	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 os.	Liczba osób na 1 mieszkanie	Liczba osób na izbę
Dolnośląskie	1027536	3704531	3,61	68257,5	66,4	23,7	2,8	0,78
Powiat wołowski	15858	60172	3,79	1090,3	68,8	23	2,99	0,79
Gmina Wińsko	2770	11210	4,05	218,6	78,9	25,4	3,11	0,77
Gmina Wołów	7392	27940	3,78	522,7	70,7	23,2	3,05	0,81
Gmina Brzeg Dolny	5696	21022	3,69	349,1	61,3	21,5	2,85	0,77

Źródło: GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Analiza infrastruktury mieszkaniowej w gminie Wińsko wskazuje, że w gminie jest 2770 mieszkań o 11210 izbach. Przeciętna ilość osób przypadających na jedno mieszkanie to 3,11, jest to najwyższy wynik spośród analizowanych obszarów (w gminie Brzeg Dolny 2,85 os./mieszkanie, w gminie Wołów 3,05 os./mieszkanie). Ilość osób przypadających na jedną izbę w gminie Wińsko wynosi 0,77 (w gminie Brzeg Dolny zanotowano taki sam wynik, w gminie Wołów 0,81). Wśród badanych obszarów administracyjnych, w gminie Wińsko zauważa się największy przeciętny metraż mieszkań, 78,9 m², co jest wynikiem powyżej średniej dla sąsiednich gmin i Powiatu Wołowskiego jak Województwa Dolnośląskiego. Gmina Wińsko przoduje również w ilości izb w jednym mieszkaniu, których przeciętnie przypada 4,05 na mieszkanie.

Tabela 55 Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców

	Województwo Dolnośląskie	Powiat Wołowski	Gmina Wińsko	Gmina Wołów	Gmina Brzeg Dolny
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	357,1	335,0	322,3	328,3	351,0

Źródło: Wyliczenie własne na podstawie GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008

Analiza ilości mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców wskazuje na sytuowanie się gminy Wińsko poniżej średniej dla województwa, powiatu i gmin sąsiednich, wchodzących w skład powiatu wołowskiego i wynosi 322,3 mieszkania, na 1000 mieszkańców.

Zaopatrzenie w wodę

Jednostką zarządzającą siecią wodociągową na terenie gminy Wińsko jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Wińsku. Na terenie gminy jest jedna oczyszczalnia ścieków, w miejscowości Wińsko, do której Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wywozi nieczystości płynne. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z chemicznym strącaniem osadu.

Na terenie gminy Wińsko 2614 mieszkań objętych jest dostarczaniem wody. Sieć przesyłowa na terenie gminy ma długość 96,2 km. Długość sieci rozdzielczej od lat nie była rozbudowywana i wynosi 60 km. Przyłącza wodociągowe na terenie gminy mają długość łączną 47 km.

Dostarczeniem wody objęte jest 94 % mieszkań w gminie Wińsko, to jest 2614.

Skanalizowana jest część miejscowości Wińsko, natomiast jeśli chodzi o pozostałe miejscowości z terenu gminy to ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Podziemne ujęcia wody w gminie znajdują się w 8 miejscowościach.

Tabela 56 Dane dotyczące sieci wodociągowej w gminie Wińsko

	Długość sieci przesyłowej	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dm ³]	Zużycie wody na jednego mieszkańca [m ³]	Ilość gospodarstw domowych objętych kanalizacją
Gmina Wińsko	96,2	60,0	1 991	214,8	25,1	420 – 16 %

GUS – Województwo Dolnośląskie: Podregiony, Powiaty, Gminy, Wrocław 2008, Urząd Gminy w Wińsku

Gospodarka odpadami

W gminie Wińsko nie istnieje duże wysypisko śmieci, odpady stałe wywożone są przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej na wysypisko do miejscowości Wrząca w gminie Wąsosz. W trosce o środowisko naturalne segreguje się odpady, które zbierane są z pojemników przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta Lubin. Problemem ekologicznym gminy Wińsko są sporadycznie powstające nielegalne wysypiska śmieci i brak świadomości ekologicznej części mieszkańców, którzy odpady ze swoich gospodarstw wyrzucają w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Odpady płynne wywożone są do nowoczesnej, wybudowanej w 2000 roku oczyszczalni ścieków w Wińsku. Średnia przepustowość oczyszczalni w porze suchej wynosi 837 m³ na dobę, natomiast w porze deszczowej 1673 m³ na dobę. W latach 2004-2008 ilość odprowadzanych ścieków w gminie Wińsko nieznacznie wzrosła z 31,9 m³ do 36,1 m³.

W ostatnich latach w Gminie Wińsko pojawiła się możliwość budowania przydomowych oczyszczalni ścieków, które mogą stanowić dobrą alternatywę dla gospodarstw, które nie są skanalizowane. Część budowy przydomowej oczyszczalni jest dofinansowywana przez Gminę. Pod koniec roku 2009 złożonych było ok. 40 wniosków o wybudowanie domowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 57 Odprowadzanie ścieków w gminie Wińsko w latach 2004- 2008 [dm³]

2004	2005	2006	2007	2008
31,9	34,0	36,2	37,7	36,1

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych (www.stat.gov.pl)

Sieć gazowa

Sieć gazowa w gminie Wińsko nie jest rozwinięta. Kilka gospodarstw w gminie posiada zasilanie gazowe, w formie ogrzewania centralnego zasilanego zbiornikiem z gazem. Prawie we wszystkich gospodarstwach w gminie (ok. 90%) używane są butle gazowe do kuchenek gazowych. We wschodniej części gminy, w pobliżu miejscowości Aleksandrowice, biegnie rurociąg gazu ziemnego wysokiego ciśnienia Ø 250 z kierunku Załęczce – Wrocław.

Długość czynnej sieci przemysłowej w gminie to 6785 metrów.

Sieć elektryczna

Dostawcą energii elektrycznej na terenie gminy Wińsko jest koncern Energia Pro. Ilość nowych przyłączy energetycznych jest mała. Stan techniczny sieci przesyłowych średniego napięcia jest dobry. W gorszym stanie są sieci przesyłowe niskiego napięcia.

Ciepłownictwo

Na terenie gminy Wińsko funkcjonują dwie sieci ciepłownicze, w miejscowościach Wińsko i Głębowice. Długość każdej z nich to ok. 300 metrów. W sieci ciepłowniczej nie występują rezerwy mocy.

Większość gospodarstw domowych posiada własne ogrzewanie centralne, opalane najczęściej węglem, miałem i drewnem. Według danych z 2008 roku, centralne ogrzewanie posiada 1765 mieszkań w gminie Wińsko.

3. Gmina w oczach mieszkańców – wyniki badań ankietowych

W ramach aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko zostały zrealizowane badania ankietowe. Badania miały na celu poznanie opinii mieszkańców dotyczących jakości życia w gminie, mocnych i słabych stron gminy Wińsko oraz priorytetowych działań na lata 2010 – 2015.

Grupami objętymi badaniami byli mieszkańcy gminy Wińsko, przedsiębiorcy działający na terenie Gminy oraz organizacje pozarządowe z terenu gminy Wińsko.

W przypadku mieszkańców zastosowano dobór nielosowy, przypadkowy. Badaniem objęci zostali klienci Urzędu Gminy Wińsko, osoby korzystające z usług Gminnego Ośrodka Kultury w Wińsku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wińsku, ankiety zostały również przekazane do szkół z terenu gminy, tak by badanie objęło rodziców uczęszczających tam dzieci oraz do sołtysów z Gminy Wińsko. Do instytucji zostało przekazanych około 300 ankiet, otrzymano 82 wypełnione ankiety.

Badaniem zostały objęte wszystkie organizacje pozarządowe z terenu gminy Wińsko oraz losowo wybrane 62 przedsiębiorstwa. W przypadku przedsiębiorstw ankieta została przeprowadzona drogą pocztową. Organizacje pozarządowe otrzymały ankiety bezpośrednio od Urzędu Gminy w Wińsku. Zwrot od tych grup był niski i wyniósł 5 w przypadku organizacji pozarządowych i 3 w przypadku przedsiębiorców. W sumie od wszystkich badanych grup otrzymano 90 ankiet.

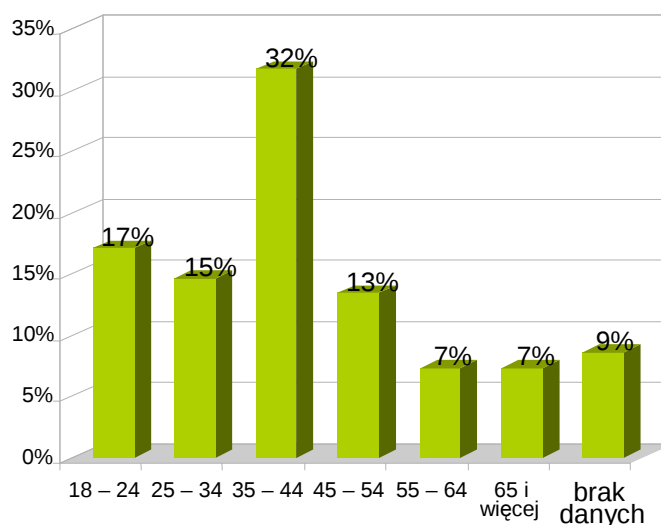
Sposób doboru próby oraz liczba badanej próby pozwala odnosić uzyskane wyniki z dużym prawdopodobieństwem jedynie do grupy respondentów, którzy brali udział w badaniu. Możemy jednak założyć, z nieznanym prawdopodobieństwem słuszności, że opinie badanych mieszkańców Wińska są zbieżne z opiniami całej pełnoletniej populacji gminy Wińsko.

3.1. Struktura badanej próby

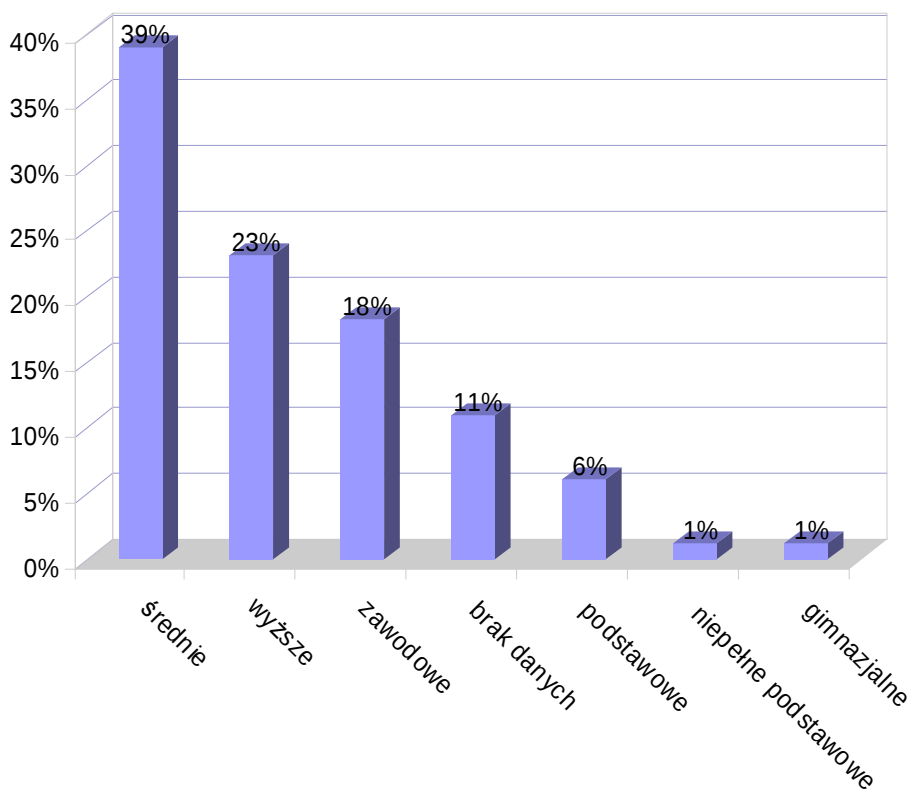
3.1.1. Mieszkańcy

W badaniu wzięło udział 82 mieszkańców Gminy Wińsko. Przeważająca część badanych stanowiły kobiety – 70% badanych. Mężczyźni stanowili 21% badanej próby. 9 osób nie odpowiedziało na pytanie dotyczące płci.

Wśród badanych osób największą grupę stanowiły osoby w wieku 35 – 44 lata, a najmniejszą w wieku 55 – 64 i powyżej 64 roku życia. Strukturę próby wg wieku przedstawia poniższy Wykres 13.

Wykres 13 Struktura badanych wg wieku

W badaniu udział wzięły 32 osoby z wykształceniem średnim i stanowiły one największą grupę osób, kolejną pod względem wielkości grupę stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 23%. 18% badanych deklaroowało wykształcenie zawodowe. Rozkład próby względem wykształcenia obrazuje poniższy Wykres 14.

Wykres 14 Struktura badanych wg wykształcenia

Respondenci pytani o aktywność zawodową najczęściej wskazywali zatrudnienie u pracodawcy (29% badanych), kolejną grupę osób stanowili bezrobotni (18%), osoby uczące się (18%), nieco mniej osób badanych pobiera rentę lub jest na emeryturze (15%). Pozostałe osoby deklarowały wykształcenie gimnazjalne i niższe. Strukturę próby względem aktywności zawodowej przedstawia poniższa Tabela 58.

Tabela 58 Aktywność zawodowa badanych mieszkańców

Aktywność zawodowa	% odpowiedzi	Liczba odpowiedzi
Zatrudnienie u pracodawcy	29%	24
Bezrobotny/a	18%	15
Nauka	18%	15
Emerytura/renta	15%	12
Rolnik	13%	11
Praca dorywcza	6%	5
Działalność gospodarcza	5%	4
Inna aktywność zawodowa	2%	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura badanej próby odbiega swoim rozkładem zmiennych niezależnych od populacji mieszkańców Gminy Wińsko, widać nadreprezentatywność wybranych grup: kobiet, osób z wykształceniem wyższym, osób bezrobotnych. Należy to uwzględnić przy wnioskowaniu wyników badań na całą populację.

3.1.2. Organizacje pozarządowe

Wszystkie organizacje pozarządowe biorące udział w badaniu to stowarzyszenia. Żadna z nich nie zatrudnia pracowników, organizacje liczą od 19 do 30 członków. Najstarsza z organizacji biorących udział w badaniu została założona w 1962 roku, pozostałe zostały założone w roku 2001 i 2008. Badane organizacje pozarządowe zajmują się: integracją społeczności i aktywizacją do wspólnego działania, ochroną przeciwpożarową, działalnością sportową oraz promocją swojej miejscowości. Wszystkie działają na terenie Gminy Wińsko, jedna z nich obejmuje działaniami powiat wołowski.

3.1.3 Przedsiębiorcy

Przedsiębiorstwa biorące udział w badaniu to 2 firmy działające w branży usługowej i 1 firma produkcyjna. Firmy zostały założone w latach: 1989, 1990 i w 1992 roku. Firmy zatrudniają od 1 do 2 osób. Firmy oceniają swoją sytuację finansową: jedna dobrze, dwie ani dobrze ani źle.

3.2. Utożsamianie się z gminą, poczucie wpływu i aktywność badanych

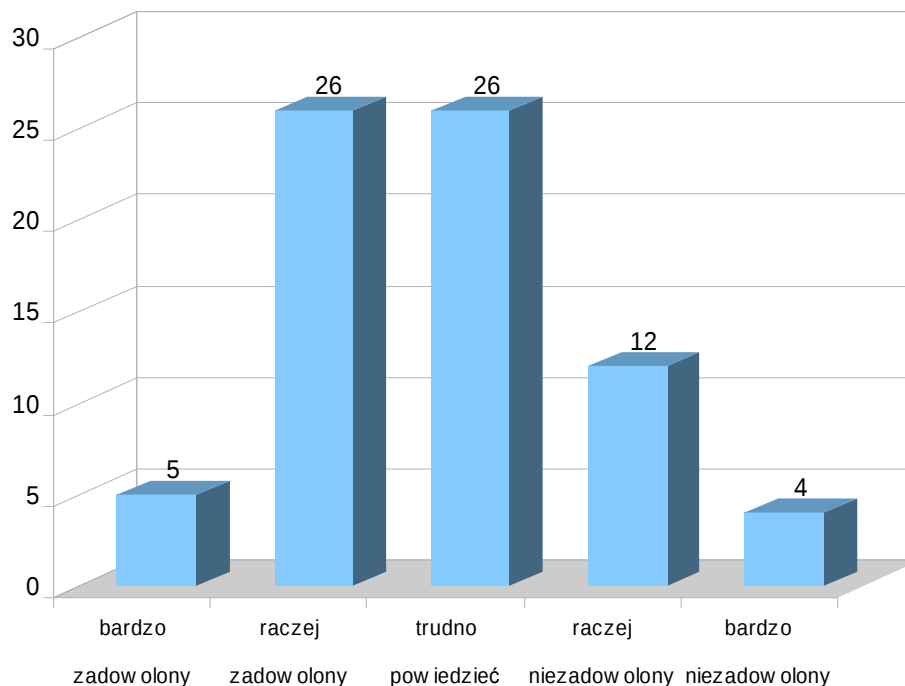
Respondentom zależy na rozwoju Gminy Wińsko, zdecydowana większość na pytanie „Czy zależy Panu/Pani na rozwoju Gminy” odpowiedziała „zdecydowanie tak”.

Więcej jest badanych mieszkańców zadowolonych z zamieszkiwania w Gminie Wińsko, niż niezadowolonych. 31 osób, a więc 38% badanych stwierdziło, że jest bardzo zadowolona i raczej zadowolona z tego, że mieszka w Gminie Wińsko, 16 osób (19% badanych) stwierdziło, że nie jest

zadowolona z mieszkania w Gminie. Duża grupa osób – 26 (31% badanych) miała trudność z odpowiedzią na to pytanie. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 15.

Wykres 15 Odpowiedzi na pytanie „Czy jest Pan/i zadowolony/a, że mieszka w Gminie Wińsko?”

Podobnie rozkładają się odpowiedzi na pytanie „Czy poleciłaby/poleciłby Pani/Pan swoją miejscowość jako miejsce do życia?”. 32 osoby poleciłoby zamieszkanie w swojej miejscowości, 18 nie poleciłoby swojej miejscowości, jako miejsce do życia, 22 osoby miały trudność z odpowiedzią na to pytanie.

Badani mieszkańcy w większości nie odczuwają poczucia wpływu na to, co dzieje się w gminie, 46 osób, czyli 56% badanych stwierdziło, że nie ma takiego wpływu. 18% badanych czyli 15 na 82 osoby ma poczucie wpływu na to, co dzieje się w gminie, 14 osób miało trudność z odpowiedzią na to pytanie. Rozkład odpowiedzi przedstawia Wykres 16.

Jednocześnie dość duża grupa badanych wskazuje względnie aktywne zaangażowanie w życie Gminy – 51% badanych deklaruje udział w zebraniach mieszkańców sołectwa, 28% udział w spotkaniach rady sołectwej, 18% - działalność w organizacjach formalnych lub nieformalnych. Ponad połowa osób swoją aktywność widzi w obszarze zainteresowania tym, co dzieje się w Gminie oraz uczestnictwa w lokalnych festynach i imprezach. Rozkład odpowiedzi przedstawia Tabela 59.

Wykres 16 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w gminie?

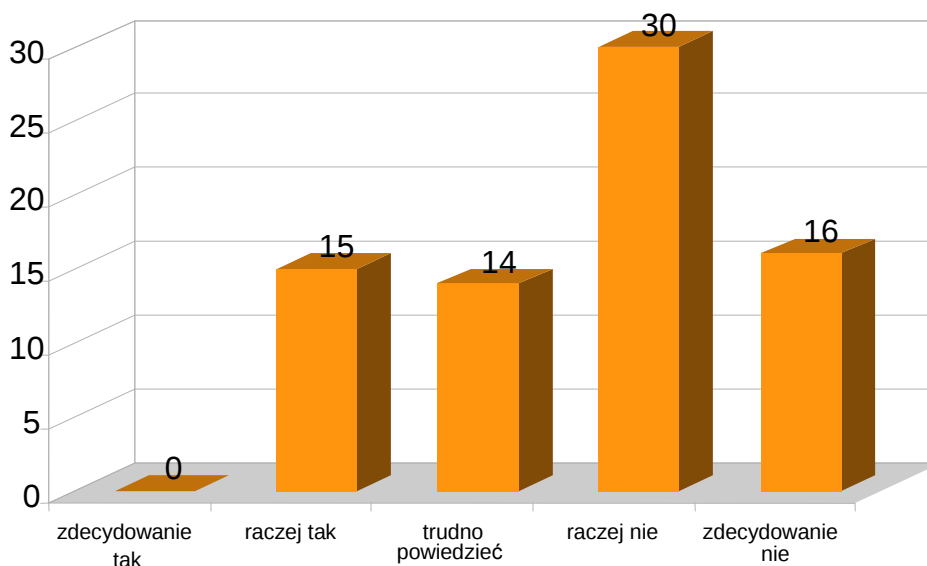

Tabela 59 Zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy

Zaangażowanie w życie Gminy	% wskazań	Liczba wskazań
interesuję się życiem Gminy (śledzę lokalne media)	54%	45
udział w festynach, imprezach	53%	44
udział w zebraniach mieszkańców sołectw	51%	42
udział w spotkaniach rady sołectw	28%	23
działam w organizacji	19%	16
udział w spotkaniach Rady Gminy	7%	6
inny sposób zaangażowania	6%	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dość interesujące jest niskie poczucie wpływu na to, co dzieje się w gminie również wśród osób, które deklarują czynne angażowanie się w życie gminy. Na 20 osób, które działają w organizacji formalnej lub nieformalnej lub są przedstawicielami organizacji pozarządowych działających w gminie Wińsko jedynie 8 z nich wskazało, że organizacja lub oni sami raczej mają wpływ na to, co dzieje się w gminie. Takie odpowiedzi mogą świadczyć o niskiej wiedzy na temat możliwości podejmowania przez organizacje różnorodnych działań, które mogą doprowadzić do rozwoju swojej miejscowości, czy gminy lub nie traktowaniu działań własnych jako tych, które wpływają na rozwój gminy.

3.3. Funkcjonowanie gminy w oczach mieszkańców

W oczach badanych gmina Wińsko rozwinęła się od ostatniego okresu prognozowania, czyli od roku 2002, tak twierdzi 47% badanych, 21% badanych nie zauważyło, aby gmina rozwinęła się od tamtego czasu, aż 32% badanych miało trudności z odpowiedzeniem na to pytanie.

Badani oceniali 4 obszary funkcjonowania gminy: środowisko naturalne i walory turystyczne, gospodarkę, infrastrukturę techniczną oraz infrastrukturę i usługi społeczne. Dodatkowo mieszkańcy poproszeni zostali o ocenę działania władz gminy oraz funkcjonowania Urzędu Gminy w Wińsku. Badani oceniali poszczególne aspekty tych obszarów mając do dyspozycji pięciostopniową skalę (5 - oceniam bardzo dobrze, 4 – dobrze, 3 – ani dobrze, ani źle, 2 – źle, 1 – bardzo źle).

O ocenę poproszeni zostali zarówno mieszkańcy gminy, jak i przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych (próba n=90).

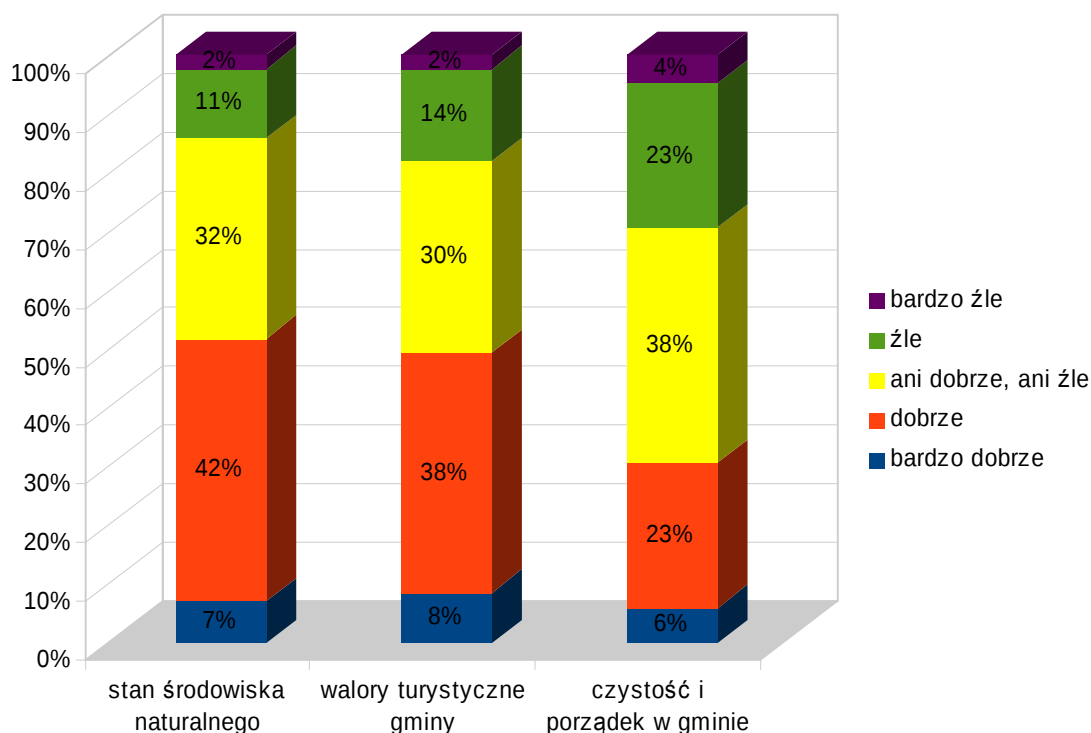
3.3.1. Środowisko naturalne i walory turystyczne gminy

Obszar ten był częściej oceniany bardzo dobrze i dobrze niż negatywnie, duży procent badanych oceniał poszczególne aspekty funkcjonowania tego obszaru ambiwalentnie, ani dobrze, ani źle.

49% badanych oceniło dobrze i bardzo dobrze stan środowiska naturalnego gminy Wińsko, 13% badanych oceniło je negatywnie. Niemal połowa badanych – 46% ocenia także pozytywnie walory turystyczne gminy. Czystość i porządek w Gminie to najsłabiej oceniany czynnik w tym obszarze, ale liczba ocen pozytywnych jest zbliżona do liczby ocen negatywnych.

Rozkład ocen badanych obrazuje poniższy Wykres 17.

Wykres 17 Środowisko naturalne i walory turystyczne gminy Wińsko w ocenie badanych

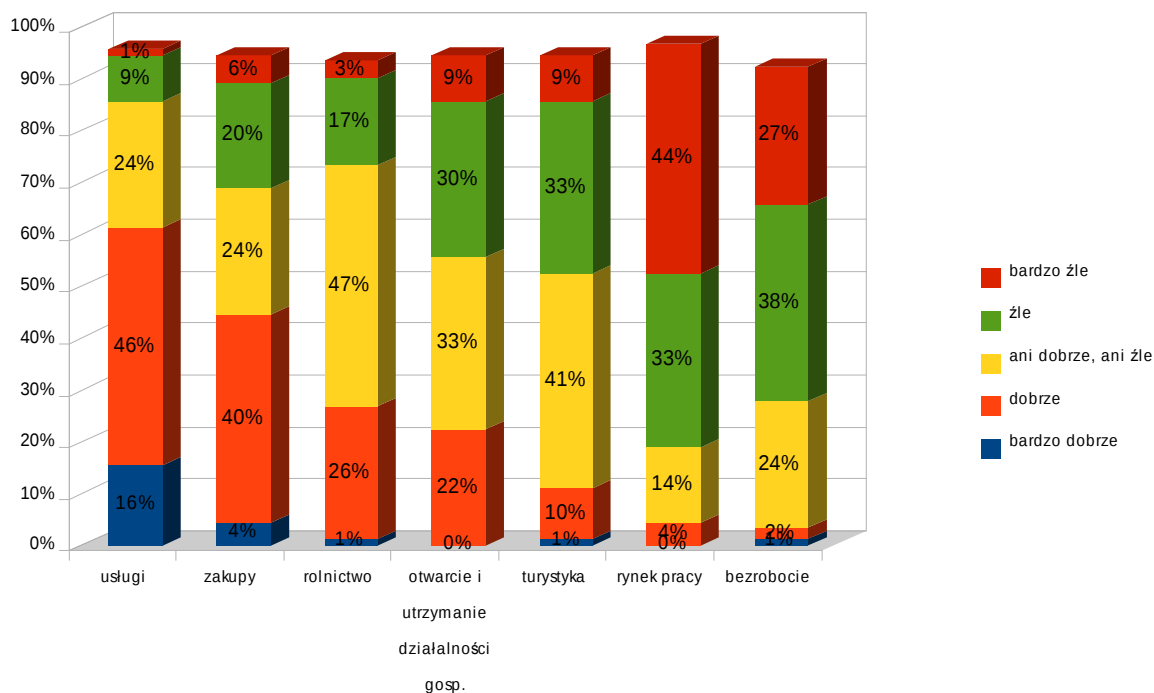

3.3.2. Gospodarka

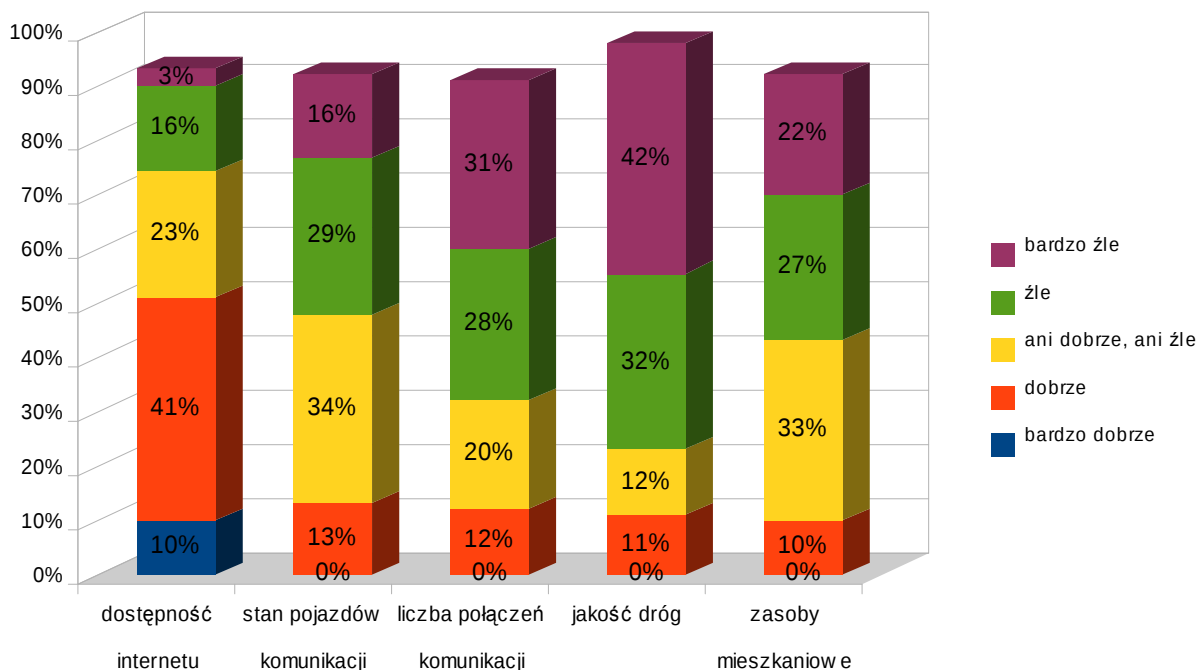
W obszarze „Gospodarka” badani najwyżej ocenili możliwość skorzystania z potrzebnych usług w gminie oraz możliwość zrobienia zakupów, tu oceny pozytywne przewyższają swoją liczbą oceny negatywne. Taka proporcja odpowiedzi występuje również w ocenach rozwoju rolnictwa na terenie gminy. Rozwój turystyki, wskaźnik bezrobocia oraz rynek pracy - możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy na terenie gminy, to zdecydowanie gorzej oceniane aspekty funkcjonowania gminy. Szczególnie rynek pracy jest oceniany bardzo źle, tak postrzega go 44% badanych. Jest to również podobszar, co do którego najmniej osób ma ocenę ambiwalentną.

Wykres 18 Gospodarka gminy Wińsko w ocenie badanych

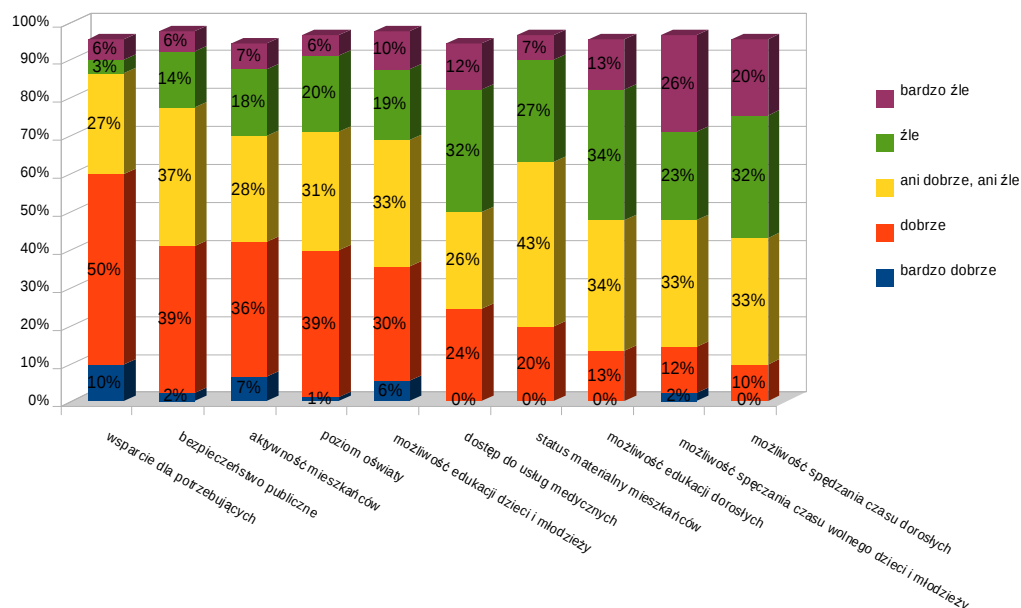
3.3.3. Infrastruktura techniczna

Obszar ten jest oceniany raczej negatywnie. Jedynym podobszarem ocenianym przez większość badanych pozytywnie jest dostępność Internetu w gminie. Czynnikiem, który otrzymał największy procent (74%) ocen negatywnych jest jakość dróg w gminie. Ocenę tego obszaru przedstawia Wykres 19.

Wykres 19 Infrastruktura techniczna w gminie Wińsko w ocenie badanych

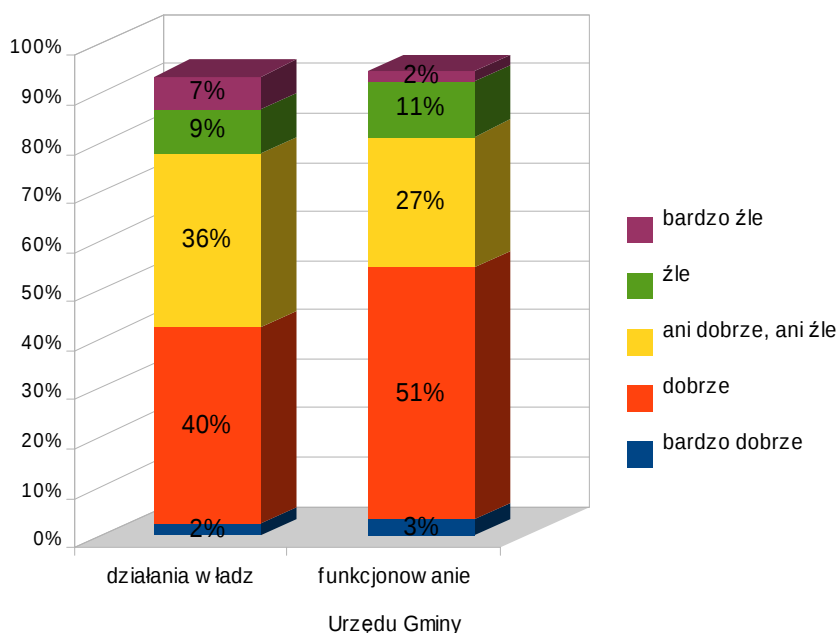
3.3.4. Infrastruktura i usługi społeczne

Największy procent ocen pozytywnych w tym obszarze otrzymał system pomocy społecznej w gminie, wsparcie dla osób potrzebujących pomocy (60% badanych ocenia ten obszar bardzo dobrze i dobrze). Częściej pozytywnie niż negatywnie oceniana jest aktywność mieszkańców Gminy dla dobra ogółu, a także bezpieczeństwo publiczne w Gminie. Odpowiednio 30% badanych i 36% badanych ocenia bardzo dobrze i dobrze poziom oświaty oraz możliwość kształcenia się dzieci i młodzieży. Jednak już możliwość podnoszenia kwalifikacji i kształcenia się dorosłych badani częściej oceniają negatywnie niż pozytywnie. Podobnie jest jeśli chodzi o dostęp do usług medycznych, status materialny mieszkańców oraz możliwości spędzania wolnego czasu zarówno przez dorosłych, jak i przez dzieci i młodzież. Ocenę infrastruktury społecznej i usług społecznych przedstawia Wykres 20.

Wykres 20 Infrastruktura społeczna i usługi społeczne w Gminie Wińsko w ocenie badanych

3.3.5. Działania władz gminy i Urzędu Gminy

Zarówno działania władz gminy jak i funkcjonowanie Urzędu Gminy częściej było przez badanych oceniana pozytywnie. Funkcjonowanie Urzędu Gminy pozytywnie oceniło 54% badanych, a działania władz Gminy 42% badanych. Duża grupa badanych oceniała oba obszary ambiwalentnie, ani dobrze ani źle.

Wykres 21 Działanie władz gminy Wińsko i funkcjonowanie Urzędu Gminy Wińsko w ocenie badanych

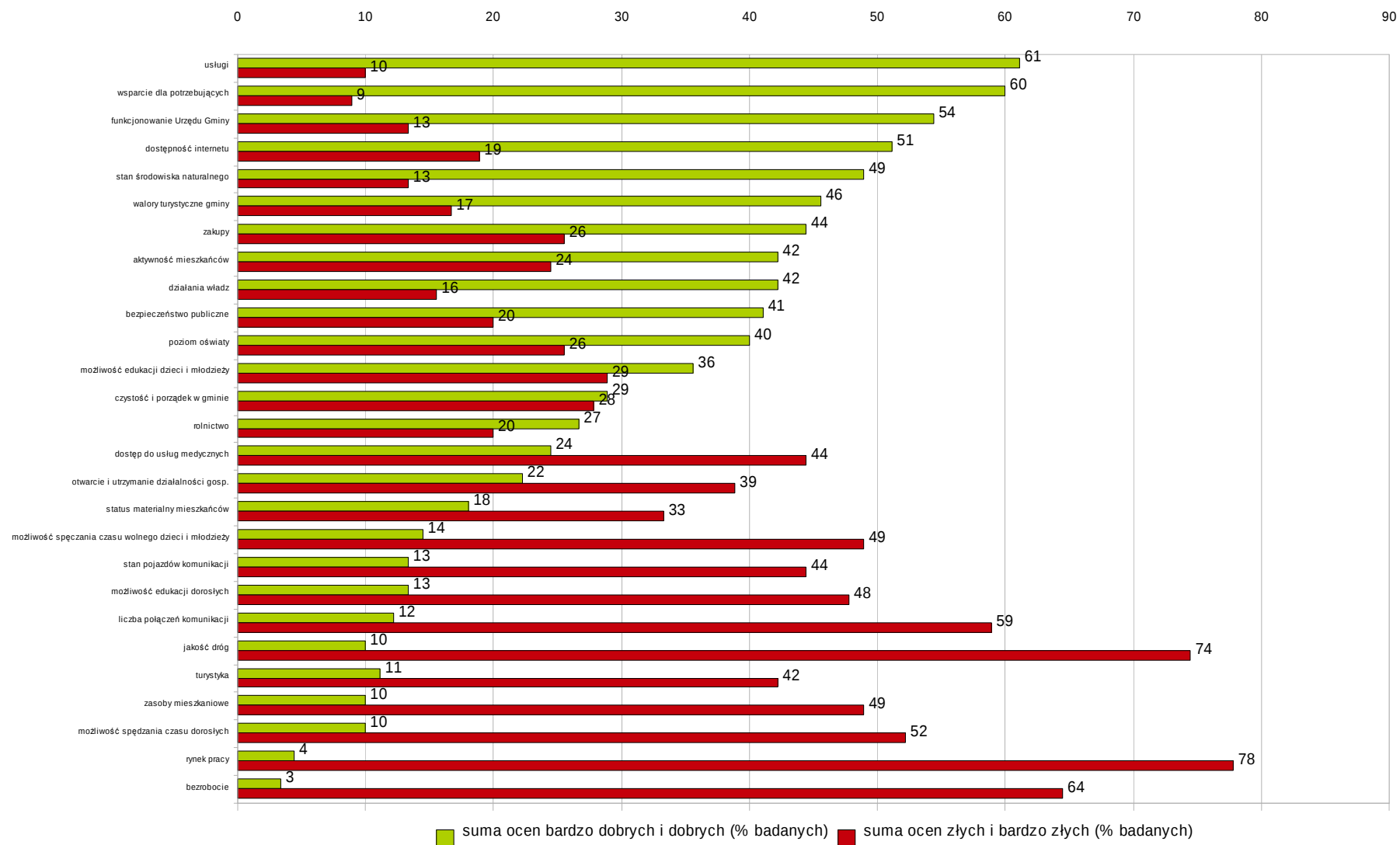
Tworząc ranking wszystkich czynników opisujących funkcjonowanie gminy, bez podziału na poszczególne obszary, możemy stwierdzić, że badani mieszkańcy gminy Wińsko najlepiej oceniali możliwość skorzystania z potrzebnych usług na terenie gminy, system pomocy społecznej, funkcjonowanie Urzędu Gminy, dostępność internetu oraz stan środowiska naturalnego gminy. Te podobszary otrzymały oceny pozytywne od 50% i więcej badanych mieszkańców.

Najwięcej negatywnych ocen otrzymały: możliwość znalezienia atrakcyjnej pracy, jakość dróg, wskaźnik bezrobocia, liczba połączeń komunikacyjnych oraz możliwość spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych.

Ranking ocenianych aspektów funkcjonowania gminy posortowanych według liczby ocen pozytywnych przedstawia Wykres 22

Wykres 22 Ranking ocenianych aspektów funkcjonowania gminy posortowanych według liczby ocen pozytywnych

3.4. Mocne i słabe strony według mieszkańców gminy Wińsko

Mieszkańcy, przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych zostali poproszeni o zdefiniowanie 3 mocnych i słabych stron gminy Wińsko.

Spośród atutów gminy najczęściej respondentów wskazało jej walory przyrodnicze, a co za tym idzie potencjał turystyczny, a także korzystne położenie geograficzne. Na dobry stan środowiska naturalnego wpływa niewątpliwie brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, co badani również wskazują jako silną stronę (w kontekście ochrony środowiska).

Nieco rzadziej respondenci dostrzegają wśród mocnych stron wykorzystanie funduszy z Unii Europejskiej przez gminę oraz przebudowę ośrodka zdrowia. Atutem gminy są według mieszkańców niezagospodarowane tereny, które mogą być przeznaczone na inwestycje i stanowią potencjał rozwojowy gminy. Mocną stroną Gminy jest w opinii badanych dobra dostępność Internetu, która może przeciwdziałać zjawiskom wykluczenia cyfrowego mieszkańców gminy.

Ranking wszystkich wskazywanych przez mieszkańców mocnych stron Gminy Wińsko znajduje się w Tabeli 60.

Tabela 60 Mocne strony gminy Wińsko wg badanych

Mocne strony gminy Wińsko wg mieszkańców	Liczba wskazań
walory przyrodnicze	21
dobre położenie geograficzne	9
walory turystyczne	7
przebudowywany ośrodek zdrowia	4
korzystanie z funduszy UE	4
brak skażenia przez przemysł	4
wydarzenia lokalne (festyny)	3
dostępność internetu	3
zarządzanie gminą	3
tereny pod inwestycje i do zagospodarowania	3
czystość i porządek w gminie	3
bliskość większych ośrodków	2
zadbane Wińsko	2
rolnictwo	2
droga krajowa przebiegająca przez Gminę	2
system pomocy społecznej	2
aktywne społeczności	2
bezpieczeństwo	2
liczne zabytki	2
działające stowarzyszenia	2
młodzi mieszkańcy	2
dbałość o środowisko naturalne	1

Mocne strony gminy Wińsko wg mieszkańców	Liczba wskazań
życie kulturalne	1
współpraca z innymi gminami	1
możliwość zrobienia zakupów	1
możliwość kształcenia dzieci i młodzieży	1
korzystne warunki do rozwoju rolnictwa	1
możliwość korzystania z wielu usług	1
prężnie działający dom kultury	1
współpraca z niemieckim miastem	1
obserwatorium w Białkowie	1
plac zabaw	1
poziom oświaty	1
niskie podatki	1
dostępny rynek pracy (położenie)	1
mała przestępczość	1
dostęp do usług medycznych	1
cukrownia w Konarach	1
zintegrowana społeczność	1

Źródło: Badanie ankietowe mieszkańców - opracowanie własne

Problemem Gminy Wińsko w opinii mieszkańców jest przede wszystkim zła jakość dróg, ta słaba strona była wskazywana przez badanych najczęściej. Obszarem do poprawy jest również lokalny rynek pracy, który nie oferuje mieszkańcom Gminy odpowiedniej liczby miejsc pracy.

Dość często jako słaba strona był wskazywany brak kanalizacji w Gminie oraz problemy komunikacyjne, które utrudniają dojazd do innych miejscowości w obrębie Gminy i poza nią.

Zbyt niskie jest wg badanych wykorzystanie walorów Gminy w rozwoju turystyki. Niewielkie są również możliwości spędzania wolnego czasu w Gminie. Uciążliwy dla mieszkańców jest niski poziom usług medycznych.

Katalog słabych stron wymienianych przez badanych mieszkańców wraz z liczbą wskazań znajduje się w Tabeli 61

Tabela 61 Słabe strony gminy Wińsko wg badanych

Słabe strony gminy Wińsko wg mieszkańców	Liczba wskazań
zły stan dróg	14
mało miejsc pracy	10
brak kanalizacji	6
trudność z dojazdem do innych miejscowości	6
niewystarczające wykorzystanie walorów turystycznych gminy	5
duże bezrobocie	4
brak możliwości atrakcyjnego spędzania czasu	4
niski poziom usług medycznych	4
oferta kulturalna	4
brak przemysłu	3
poziom oświaty	3
złe zarządzanie gminą	2
brak gazyfikacji	2
źle działająca kanalizacja	2
słaba infrastruktura techniczna	2
rozległość gminy	2
brak lekarzy – specjalistów	2
dostęp do usług medycznych	2
brak współpracy ze starostwem na rzecz gminy	2
brak wykwalifikowanych nauczycieli języków obcych w szkołach	2
infrastruktura kulturalna	2
brak planu zagospodarowania przestrzeni na kolejne lata	2
nielegalne, dzikie wysypiska śmieci	2
segregacja śmieci	2
brak współpracy między mieszkańcami	1
brak zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy	1
niska inicjatywa przedsiębiorcza mieszkańców	1
ciężko ubiegać się o pomoc	1
brak planu rozwoju	1
słaba organizacja samorządowa	1
brak supermarketów	1
niewystarczające działania w zakresie likwidacji odpadów niebezpiecznych	1
brak wysypiska śmieci	1
niekompetentni urzędnicy/liderzy	1
status materialny mieszkańców gminy	1
brak informacji o działaniach władz	1
brak sali ślubów	1
słabo rozwinięte rolnictwo	1
rozdrobnienie gospodarstw rolnych	1
słaba edukacja społeczeństwa w zakresie ekologii	1
zbyt mała liczba funkcjonariuszy policji	1
małe zaangażowanie władz w zdobywanie funduszy unijnych	1

Słabe strony gminy Wińsko wg mieszkańców	Liczba wskazań
brak inwestorów zewnętrznych	1
brak imprez rozrywkowych	1

Źródło: Badania ankietowe mieszkańców – opracowanie własne

3.5. Działania priorytetowe do podjęcia w latach 2010 - 2015 w opinii mieszkańców

Przedstawiciele wszystkich trzech badanych grup zostali poproszeni o wymienienie maksymalnie 5 zadań, które w ich opinii powinny być realizowane w latach 2010 - 2015. Na podstawie odpowiedzi respondentów został stworzony ranking najczęściej wymienianych zadań. Ranking ten przedstawia poniższa Tabela 63. Zadania wskazywane najczęściej znajdują się na szczycie tabeli.

Można zauważyć, że mieszkańcy wskazują najczęściej działania, które mają zniwelować dostrzegane przez nich słabe strony Gminy Wińsko. Szczyt tabeli „Działania” to właściwie odbicie katalogu słabych stron. Najczęściej wymienianym do realizacji zadaniem był remont i modernizacja infrastruktury drogowej. Mieszkańcy wskazują również na potrzebę skanalizowania Gminy. Ważne dla rozwoju Gminy są według badanych działania, które mogą przyczynić się do rozwoju lokalnego rynku pracy i stworzenia nowych miejsc pracy.

Dość często jako działania priorytetowe mieszkańcy wskazują również podniesienie poziomu usług medycznych oraz zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej.

Pożądanymi działaniami są również te, które pozwolą Gminie pozyskać nowych inwestorów i stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości.

Często badani wskazywali potrzebę rozwoju turystyki oraz promocji walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy.

Tabela 62 Działania priorytetowe na lata 2010 - 2015 wg badanych

Lp.	DZIAŁANIA	Liczba wskazań
1.	podniesienie jakości dróg poprzez remonty i modernizację	31
2.	skanalizowanie miejscowości w gminie	13
3.	rozwój lokalnego rynku pracy, stworzenie miejsc pracy	11
4.	podniesienie poziomu usług medycznych	10
5.	zwiększenie liczby połączeń komunikacji, poprawa komunikacji	10
6.	otwarcie świetlic dla młodzieży, miejsc spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych	8
7.	podniesienie poziomu oświaty	8
8.	pozyskiwanie inwestorów	7
9.	rozwój turystyki	6
10.	promocja walorów przyrodniczych i turystycznych, promocja gminy	6
11.	gazyfikacja	6
12.	stworzenie warunków do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw	4
13.	zwiększenie możliwości utworzenia i utrzymania działalności gospodarczej	3

Lp.	DZIAŁANIA	Liczba wskazań
14.	likwidacja dzikich wysypisk śmieci	3
15.	budowa chodników	3
16.	budowa obiektów sportowych: boiska sportowe	3
17.	stworzenie szansy realizacji zawodowej	2
18.	organizowanie większej ilości przedsięwzięć kulturalnych	2
19.	rozwój agroturystyki	2
20.	możliwość kształcenia dorosłych	2
21.	poprawa nauczania obcojęzycznego w szkołach	2
22.	budowa wysypiska śmieci	2
23.	wsparcie przedsiębiorców lokalnych	2
24.	stworzenie punktu przyjmowania zużytego sprzętu elektrycznego, świetlówek i żarówek energooszczędnych	2
25.	utrzymanie małych szkół	1
26.	poszerzenie drogi w Wińsku między stacją benzynową a rynkiem	1
27.	rozwój wiejskich świetlic i domów kultury	1
28.	więcej atrakcji dla dzieci	1
29.	zwiększenie możliwości edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	1
30.	wzrost podatków	1
31.	utrzymanie podatków	1
32.	poprawa czystości na terenie gminy	1
33.	uporządkowanie gospodarki odpadami stałymi oraz gospodarki ściekowej	1
34.	wybudowanie wysypiska śmieci we współpracy z sąsiednią gminą	1
35.	wprowadzenie rozwiązań z zakresu recyklingu	1
36.	ochrona środowiska	1
37.	modernizacja wodociągów	1
38.	budowa nowych dróg	1
39.	wymiana pojazdów komunikacji publicznej	1
40.	utworzenie strefy ekonomicznej	1
41.	ulgi podatkowe dla przedsiębiorców	1
42.	zajęcia sportowe w każdej szkole	1
43.	melioracja rowów odpływowych	1
44.	wyposażenie w komputery sołtysów	1
45.	zapewnienie szerokopasmowego internetu	1
46.	rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej	1
47.	rozwój rolnictwa	1
48.	promocja rolnictwa ekologicznego	1

Lp.	DZIAŁANIA	Liczba wskazań
49.	stworzenie gazety gminnej	1
50.	poprawa infrastruktury społecznej	1
51.	powołanie młodzieżowej rady gminy	1
52.	projekty uświadamiające możliwość wpływu społeczności lokalnej na rozwój gminy	1

Źródło: Badania ankietowe mieszkańców – opracowanie własne.

Opinie badanych w dużej mierze pokrywają się z analizą SWOT wypracowaną na spotkaniach Konwentu Rozwoju Gminy Wińsko. Badani dostrzegają potencjał rozwojowy, jaki leży w walorach przyrodniczych gminy, widzą również szanse, jakie daje dogodne położenie gminy. Wśród problemów, które wskazują są przede wszystkim te najbardziej widoczne, których uciążliwość mieszkańcy mogą odczuwać w życiu codziennym: niska jakość dróg, brak kanalizacji, trudności komunikacyjne. Spełnienie tych potrzeb jest niewątpliwie istotne w kontekście podnoszenia jakości życia mieszkańców. Działaniom tym jednak towarzyszyć powinny przedsięwzięcia, które mogą wpłynąć na podnoszenie dochodów gminy: aktywizacja zawodowa mieszkańców, inicjowanie działań przedsiębiorczych, rozwijanie usług turystycznych, promocja gminy skierowana do inwestorów i turystów. Wiele z tych działań wymaga aktywności nie tylko administracji samorządowej, ale także innych aktorów życia społecznego w gminie.

4. Analiza SWOT gminy Wińsko

Analiza SWOT to heurystyczna metoda analityczna pozwalająca uporządkować dane charakteryzujące organizację, w tym przypadku gminę. Dzięki zastosowaniu analizy SWOT możemy usystematyzować informacje na temat zasobów i problemów, które występują w gminie oraz na temat makrootoczenia, w którym gmina funkcjonuje. Analiza mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń pozwala opisać obecną sytuację i na jej podstawie planować niezbędne do podejmowania działania.

W trakcie przeprowadzania analizy SWOT Gminy Wińsko informacje na temat Gminy zostały podzielone na cztery grupy:

- **S** (*Strengths*) – **mocne strony** – atuty Gminy
- **W** (*Weaknesses*) – **słabe strony** – braki, niedostatki, problemy Gminy
- **O** (*Opportunities*) – **szanse** – te cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi Gminy
- **T** (*Threats*) – **zagrożenia** – te cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój Gminy

Analiza SWOT została przeprowadzona w trakcie dwóch spotkań Konwentu Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko i pogłębiona w trakcie spotkania z kadrą kierowniczą Urzędu Gminy Wińsko. Na pierwszym spotkaniu uczestnicy analizowali poszczególne obszary funkcjonowania gminy pod względem jej mocnych i słabych stron. Na kolejnym spotkaniu uczestnicy zastanawiali się, jakie sprzyjające i jakie negatywne czynniki zewnętrzne mogą przyspieszyć lub zablokować rozwój gminy. Analiza szans i zagrożeń zrealizowana została przy pomocniczym zastosowaniu analizy PEST: poszukiwano czynników opisujących otoczenie w czterech sferach: polityczno - prawnej, ekonomicznej, społecznej i technologicznej.

Poniżej znajdują się wyniki analizy SWOT pogrupowane w cztery obszary funkcjonowania Gminy Wińsko:

- Położenie, ład przestrzenny i infrastruktura techniczna
- Środowisko
- Społeczność lokalna i infrastruktura społeczna
- Gospodarka

4.1. Czynniki zewnętrzne i wewnętrzne warunkujące rozwój gminy

4.1.1. Położenie, ład przestrzenny i infrastruktura techniczna

Tabela 63 Analiza SWOT gminy Wińsko – położenie, ład przestrzenny i infrastruktura techniczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Infrastruktura telekomunikacyjna i dostępność Internetu – Rozwinięta sieć dróg na terenie gminy – Bliskość okręgu miedziowego – miejsca pracy, dostęp do służby zdrowia – Gmina w 100% zwodociągowana	– Rozległość gminy – Słaba sieć energetyczna, sieć gazowa i ciepłownicza – Sieć wodociągowa wymagająca modernizacji – Zły stan nawierzchni dróg – Brak kanalizacji – Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura w miejscowościach gminy (oświetlenie, chodniki) – Brak długofalowych planów zagospodarowania – Występowanie pustostanów na terenie gminy, których stan prawny jest nieuregulowany
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Dobre położenie, bliskość ośrodków miejskich – Przebieg drogi krajowej przez gminę – Przebieg trasy kolejowej przez gminę – Bliskie sąsiedztwo odkrywki – ożywienie gospodarcze - inwestycje w infrastrukturę techniczną – Obwodnica Wrocławia poprawa infrastruktury drogowej – inwestycje wojewódzkie i powiatowe – Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji	– Bliskie sąsiedztwo odkrywki węgla brunatnego – wydłużenie szlaków komunikacyjnych do niektórych ośrodków, a co za tym idzie odcięcie od rynku pracy – Trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje

Diagnoza obszaru pokazuje, że w tym polu funkcjonowania gminy nad mocnymi stronami przeważają słabe. Walorem gminy jest jej korzystne położenie, które daje szansę na dogodną komunikację z większymi ośrodkami miejskimi, stanowiącymi rynek pracy mieszkańców gminy Wińsko oraz dostarczającymi usługi i dobra, które z racji charakteru wiejskiego gminy są trudniej dostępne na jej terenie (np. kultura wysoka, szkolnictwo średnie i wyższe). Dostęp do usług ułatwia mieszkańcom gminy dobra dostępność internetu i rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna. Dzięki temu atutowi mieszkańcy gminy z powodzeniem mogą korzystać z usług finansowych, oferty sklepów internetowych oraz mają dostęp do internetowych zasobów wiedzy i informacji. Internet daje również możliwości do podejmowania przez mieszkańców pracy zdalnej, która nie wymaga codziennych dojazdów do oddalonych ośrodków miejskich oraz umożliwia kształcenie na odległość.

Gmina Wińsko jest gminą rozległą, a więc wymaga dobrej sieci dróg, aby miejscowości gminne posiadały dogodne połączenia. Mimo, że w gminie funkcjonuje rozwinięta sieć dróg gminnych, wymagają one modernizacji i remontów. Podobnie jest z siecią wodociagową. Pokrywa ona 100%

miejsowości gminy, ale jej spora część jest wyeksploatowana i kwalifikuje się do wymiany. Dalsze braki w infrastrukturze komunalnej, wymagające zniwelowania, to brak gazyfikacji i kanalizacji. Alternatywą dla sieci kanalizacyjnej są przydomowe oczyszczalnie ścieków, do których budowy gmina oferuje mieszkańcom dopłaty. Mimo tych działań kanalizacja gminy jest mocno postulowana przez mieszkańców i wydaje się być niezbędna w celu podniesienia jakości życia w gminie.

Wskazywane słabe strony gminy to niedostatecznie rozwinięta infrastruktura chodnikowa oraz oświetleniowa w niektórych miejscowościach gminy oraz występowanie na terenie gminy pustostanów, których stan prawny jest nieuregulowany. Zaniedbane nieruchomości psują wizerunek gminy, a ich niewyjaśniony stan prawny uniemożliwia ich zagospodarowanie.

4.1.2. Środowisko i walory turystyczne

Tabela 64 Analiza SWOT gminy Wińsko – środowisko i walory turystyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Bogata geomorfologia terenu – 11 społecznych rezerwatów przyrody – Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy” – Odra – dolina rozwoju (szlak kajakowy, wędkarstwo) – Unikalne w skali Polski gatunki i siedliska – Centrum przyrodnicze PTPP „pro Natura” w Trzcinicy Wołowskiej – Szlaki rowerowe wzdłuż Odry – Program dofinansowywania przydomowych oczyszczalni ścieków – Interesujące miejsca mogące stać się atrakcją szlaków i ścieżek turystycznych (Koronograf Białków, ruina cukrowni w Konarach, zabytki kultury)	– Niewystarczająca ilość obszarów objętych ochroną: rezerwatów przyrody i park narodowy (Odra) – Zaniedbane szlaki rowerowe – Nierozwinięta infrastruktura turystyczna – Dzikie wysypiska śmieci – Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, pokoleniowe powielanie złych nawyków – Niewystarczająca promocja przyrodniczych i turystycznych walorów gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Klimat sprzyjający uprawom winorośli – Kultura spędzania czasu wolnego poza miastem (wzrost popularności turystyki weekendowej) – Współpraca gmin ościennych w zakresie gospodarki odpadami i ochrony zasobów naturalnych – Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (wiatraki, biomasa) – Fundusze zewnętrzne na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska	– Powstanie kopalni odkrywkowej węgla brunatnego – dewaloryzacja środowiska – Brak środków zewnętrznych na inwestycje związane z ochroną środowiska oraz rozwojem turystyki

Obszar "Środowisko i walory turystyczne" Gminy Wińsko to obszar, w którym nad brakami przeważają atuty, które przy odpowiednich działaniach i sprzyjających warunkach zewnętrznych mogą stać się stymulatorami rozwoju gminy. Gmina Wińsko jest gminą o wysokich walorach przyrodniczych, które stać się mogą atrakcją turystyczną przede wszystkim w kontekście rozwoju turystyki weekendowej. Na terenie gminy znajdują się ciekawe obiekty i interesujące miejsca, które stać się mogą lokalną atrakcją turystyczną.

W gminie rozpoczęto działania mające na celu wytworzenie i wypromowanie produktu lokalnego - zakładane są uprawy winorośli, którym może sprzyjać tutejszy klimat. Zasoby naturalne mogą stać się motorem rozwoju gminy. Konieczne są jednak przedsięwzięcia prowadzące do rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej, przedsiębiorcze i innowacyjne działania społeczności lokalnych oraz działania promocyjne podkreślające walory i niepowtarzalność gminy Wińsko. Działania promocyjne uzupełnione działaniami edukacyjnymi powinny być skierowane również do lokalnej społeczności, tak, aby czuła ona wyjątkowość swojego miejsca zamieszkania oraz była społecznością świadomą ekologicznie, dbającą o jeden z największych walorów swojej gminy.

Dużym zagrożeniem dla rozwoju opartego o turystykę, osadnictwo rekreacyjne oraz rolnictwo ekologiczne jest powstanie kopalni odkrywkowej węgla brunatnego pod Legnicą i Lubinem. Bliskość odkrywki oraz bezpośrednie sąsiedztwo leja depresyjnego może spowodować dewaloryzację środowiska gminy Wińsko, przede wszystkim poprzez obniżenie poziomu wód, co wpływać może destrukcyjnie na stan zalesienia oraz uprawy.

W przypadku decyzji o powstaniu kopalni odkrywkowej w sąsiedztwie gminy konieczne jest podjęcie działań zaradczych, minimalizujących destrukcyjny wpływ bliskości odkrywki. Niezbędne jest opracowanie programu ochrony środowiska, a także współpraca z ekspertami oraz z pobliskimi gminami, które znajdują się w podobnej do gminy Wińsko sytuacji, na rzecz zachowania walorów przyrodniczych gminy.

4.1.3. Społeczność lokalna, infrastruktura społeczna, usługi społeczne

Tabela 65 Analiza SWOT gminy Wińsko – społeczność lokalna, infrastruktura społeczna, usługi społeczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Poczucie bezpieczeństwa życia w społeczności lokalnej (dość duże zaufanie społeczne) – Wspólne inicjatywy na rzecz własnej wsi – Bogata historia pozwalająca na budowanie poczucia tożsamości z gminą – Aktywnie działający Gminny Ośrodek Kultury w Wińsku – Nieduże placówki oświatowe umożliwiające dobre poznanie i nauczanie uczniów – Dobry poziom opieki społecznej	– Niska aktywność społeczna mieszkańców – Niedostateczna współpraca sołectw i organizacji pozarządowych – Niski poziom inicjatyw przedsiębiorczych w gminie – Słaby dostęp do kultury mieszkańców gminy (strefa wiejska oddalona) – Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sportowa – Słaby dostęp do opieki zdrowotnej – Problem niskiej aktywności zawodowej i długotrwale bezrobotnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Dofinansowanie z funduszy unijnych na rozwój infrastruktury społecznej – Możliwość dofinansowania ze środków zewnętrznych działań na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego i aktywizacji społecznej – Zwiększenie możliwości edukacji i pracy za pośrednictwem Internetu	– Trudności w pozyskaniu środków na rozwój usług i infrastruktury społecznej oraz rozwój zasobów ludzkich – Migracja z obszarów wiejskich do większych ośrodków miejskich – Starzenie się społeczeństwa – Spadek zaufania społecznego, wzrost anonimowości

Wśród słabych stron gminy Wińsko w obszarze "Społeczność lokalna, infrastruktura społeczna, usługi społeczne" znalazły się przede wszystkim niska aktywność i przedsiębiorczość

społeczności lokalnej. Jednym z warunków rozwoju gminy są oddolne inicjatywy realizowane na rzecz społeczności lokalnej.

Zidentyfikowanym elementem rozwoju lokalnego jest zaktywizowanie społeczności lokalnej we wszystkich wymiarach życia społecznego. Kluczowym jest pobudzenie samoorganizacji, rozwój inicjatyw obywatelskich, a także współpraca przedstawicieli środowisk lokalnych. Szansą rozwoju gminy jest stworzenie partnerstwa lokalnego konsolidującego potencjały sektora publicznego, społecznego i prywatnego, działającego na rzecz rozwoju gminy Wińsko.

Zaktywizowane, działające dla dobra swoich społeczności organizacje pozarządowe, formalne i nieformalne grupy społeczne czy osoby prywatne, przy wsparciu merytorycznym mogą z powodzeniem uzupełniać działania administracji samorządowej w dążeniu do podnoszenia jakości życia mieszkańców gminy. Potrzeba podejmowania działań przede wszystkim "miękkich", nakierowanych na rozwój i wspieranie zasobów ludzkich, jest duża i wynika m. in. ze zdiagnozowanych zagrożeń.

Aktywizacja lokalnej społeczności, kształtowanie postaw obywatelskich i przedsiębiorczych to działania, które gmina może realizować wykorzystując szanse, jakie wciąż dają programy finansowane ze środków zewnętrznych.

4.1.4. Gospodarka

Tabela 66 Analiza SWOT gminy Wińsko - gospodarka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Niskie ceny ziemi i nieruchomości – korzystne dla inwestorów – Zabezpieczone w Miejscowym Planie Zagospodarowania tereny pod usługi – rekreację oraz dla MŚP – Potencjał turystyczny – Potencjał do rozwoju rolnictwa ekologicznego	– Rozdrobnione gospodarstwa – Słaba bonitacja gleb – Brak doradztwa dla zakładających własną działalność gospodarczą – Niski poziom inicjatyw przedsiębiorczych w gminie – Niedostatecznie rozwinięta Infrastruktura stwarzająca warunki do rozwoju gospodarczego (drogi, uzbrojenie) – Niewielka liczba gospodarstw agroturystycznych i gospodarstw rolnictwa ekologicznego
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Projekty unijne pozwalające na pozyskanie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej • Nowe inwestycje • Dostępność preferencyjnych kredytów i ulg dla inwestorów • Postęp technologiczny • Korzystne uwarunkowania prawne • Powstawanie wysokoprodukcyjnych gospodarstw rolnych - doinwestowanych	• Duże odległości od ośrodków przemysłowych • Niekorzystna polityka Agencji Nieruchomości Rolnej • Niekorzystne warunki prawne i finansowe (kredyty) dla potencjalnych inwestorów • Niewłaściwa polityka rolna • Trudności w pozyskaniu lub brak dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W obszarze "Gospodarka" zidentyfikowano problemy zbyt niskiej inicjatywności przedsiębiorczej w gminie. Może ona, według diagnozy, wynikać z niesprzyjających do zakładania własnej działalności gospodarczej i inwestowaniu warunków. Aktywizacja mieszkańców do działań

przedsiębiorczych powinna opierać się na działaniach promocyjnych, informacyjnych oraz ułatwieniach finansowych i administracyjnych.

Przyciąganiu nowych inwestycji sprzyjać będzie rozwój infrastruktury technicznej w gminie, ale również działania promocyjne, w które włączają się czynnie władze gminy.

Rozwój rolnictwa jest ograniczony występującymi na terenie gminy glebami o niskiej bonitacji. Słabe gleby nie pozwalają na wysokoprodukcyjne uprawy. Wymaga to dywersyfikacji źródeł dochodów rolników, podejmowania przez rolników dodatkowej działalności usługowej lub wytwórczej - np. prowadzenia gospodarstw agroturystycznych. Na terenie gminy istnieją również warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Zarówno agroturystyka, jak i rolnictwo ekologiczne wymaga wsparcia szkoleniowego i finansowego osób zainteresowanych.

Szansą na rozwój gospodarczy gminy są zewnętrzne źródła dofinansowania. Jedną z dróg aktywizacji gospodarczej mieszkańców jest ich udział w projektach, w których możliwe jest zdobycie dotacji na własną działalność gospodarczą.

4.2. Wybór strategii rozwoju

Diagnoza poszczególnych obszarów funkcjonowania gminy Wińsko pozwala stwierdzić przewagę słabych stron gminy nad mocnymi stronami. Mocne strony są w dużej mierze pewnym potencjałem wymagającym dalszych działań. Rozwój tego potencjału jest możliwy przy wykorzystaniu sprzyjających czynników zewnętrznych. Gmina Wińsko w ciągu kolejnych 5 lat powinna podjąć strategię **mini - maxi**, inaczej konkurencyjną, czyli przy wykorzystaniu sprzyjających czynników zewnętrznych niwelować słabe strony i wzmacniać siły gminy.

Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej, działania promocyjne na rzecz przyciągania inwestorów, aktywizacja społeczności lokalnej to obszary, które gmina Wińsko powinna wzmacniać. Zamiana słabości lub potencjałów na atuty gminy pozwoli jej skuteczniej w przyszłości przewyższać realne zagrożenia płynące z otoczenia.

5. Wizja i cele strategiczne Gminy

5.1. Wizja Gminy

Wizja gminy została wypracowana podczas warsztatów Konwentu Rozwoju Gminy Wińsko oraz konsultowana z Kierownikami Referatów Urzędu Gminy.

Wizja gminy pełni funkcję motywacyjną. Jest swoistą wizualizacją gminy, jej idealnym obrazem do którego dążyć będą władze gminy poprzez realizację zaplanowanych projektów i działań.

Wypracowana przez Konwent Rozwoju Gminy Wińsko wizja podkreśla dążenia do osiągnięcia warunków sprzyjających harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym i społecznym, przy optymalnym wykorzystaniu potencjału lokalnego. Jednocześnie wskazuje dwa główne kierunki rozwoju gminy: wspieranie przedsiębiorczości oraz rozwój turystyki.

Wizja:

„Wińsko to atrakcyjna turystycznie gmina, przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom, wspierająca przedsiębiorczość i aktywność społeczności lokalnej”.

Konwent Rozwoju Gminy Wińsko opracował również bardziej rozwinięty obraz miejscowości w postaci wizji w ujęciu szczegółowym. Zgodnie z tym ujęciem Wińsko w roku 2015 jest dobrze zarządzaną gminą, w której mieszkańcy są zaangażowani w jej życie i współodpowiedzialni za dobro wspólne. Gmina posiada infrastrukturę drogową o wysokim standardzie wraz z siecią ścieżek rowerowych, jest w pełni skanalizowana i zgazyfikowana. Korzysta z odnawialnych źródeł energii w postaci farmy wiatraków a wszystkie ulice są oświetlone. Na terenie gminy z powodzeniem działają gospodarstwa agroturystyczne, stadnina koni i koła gospodyń prowadzone przez mieszkańców, oraz średnie i duże przedsiębiorstwa, funkcjonuje również Centrum Wypoczynku Świątecznego nad zalewem w Wińsku. Oferta kulturalna spełnia oczekiwania społeczności lokalnej, w sołectwach funkcjonują świetlice wiejskie a Centrum Kultury w Wińsku posiada szeroki wachlarz działań skierowanych do dzieci i młodzieży. Szkoły z terenu gminy posiadają pełnowymiarowe hale sportowe wraz z niezbędną infrastrukturą, mają do dyspozycji pływalnię. Na terenie gminy funkcjonują rozwinięte i w pełni samowystarczalne kluby sportowe i organizacje pozarządowe. Mieszkańcy gminy są dobrze wykształceni, świadomi ekologicznie, dbający o środowisko naturalne – największy lokalny potencjał. Wszyscy posiadają dostęp do komputera i internetu w ramach funkcjonującej sieci łączącej sołectwa z gminą.

5.2. Cele Strategiczne

Narzędziem służącym do urzeczywistnienia wypracowanej wizji są cele strategiczne zaprezentowane w poniższej Tabeli 67. Zostały one wyznaczone w odpowiedzi na pytanie: jak jest

docelowy obraz Gminy Wińsko w 2015 roku? Cele były sformułowane w oparciu o trzy obszary będące filarami zrównoważonego rozwoju (inaczej: ekorozwoju).

Obszar I – gospodarczy, Obszar II – społeczny, Obszar III – przestrzenno-środowiskowy

Do każdego obszaru został przypisany jeden cel strategiczny. Wyznaczając cele opierano się na metodologii SMART zwracając uwagę na to, by spełniały następujące kryteria:

S – (ang. Simple) - prosty

M – (ang. Measurable) - mierzalny

A – (ang. Achievable) - osiągalny

R – (ang. Relevant) - istotny

T – (ang. Timely defined) – określony w czasie

Jednocześnie przy konstruowaniu celów strategicznych uwzględniono ogólny charakter dokumentu planistycznego, jakim jest Strategia Rozwoju Lokalnego i określono je na dużym stopniu ogólności pamiętając, że mają one wyznaczać generalne kierunki planowanych działań.

Każdy z trzech celów strategicznych został uszczegółowiony poprzez przypisanie do niego celów operacyjnych. Cele operacyjne są celami szczegółowymi wyznaczającymi kierunek dla konkretnych projektów (ewentualnie grup projektów) oraz działań.

Cele operacyjne wpisują się w cele strategiczne (nadrzędne), cele strategiczne są spójne z zaproponowaną wizją gminy.

Rysunek 4 Struktura Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Tabela 67: Struktura celów

Wizja Gminy	Wińsko to atrakcyjna turystycznie gmina, przyjazna mieszkańcom, gościom i inwestorom, wspierająca przedsiębiorczość i aktywność społeczności lokalnej		
Obszar	Gospodarczy	Społeczny	Przestrzenno - środowiskowy
Cel strategiczny	I. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor MŚP, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę	II. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej	III. Gmina przyjazna mieszkańcom
Cel operacyjny	I.1 Stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora MŚP	II.1 Stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej	III.1 Poprawa infrastruktury społecznej
	I.2 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	II.2 Kształtowanie postaw obywatelskich	III.2 Poprawa infrastruktury komunalnej
	I.3 Wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy	II.3 Poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców	III.3 Poprawa infrastruktury drogowej
	I.4 Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy	II.4 Poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców	III.4 Ochrona środowiska
	I.5 Poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa	II.5 Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	III.5 Optymalizacja przestrzeni publicznej

6. Zgodność celów z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu

Cele strategiczne i operacyjne zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z celami i wytycznymi zapisanymi w dokumentach strategicznych wyższego rzędu. Analiza spójności wykazała, że wytyczone przez Konwent Rozwoju Gminy cele strategiczne na lata 2010 – 2015 są spójne z celami strategicznymi obowiązujących dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym. W poniższej Tabeli 68 przedstawiono macierz zgodności celów ze Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko z wybranymi dokumentami.

Tabela 68: Macierz zgodności celów SRL z wybranymi dokumentami strategicznymi

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
I. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor MŚP, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę	Zgodność z 1 celem priorytetowym: „Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki” 3 celem priorytetowym: „Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości” oraz 5 celem priorytetowym „Rozwój obszarów wiejskich”	Zgodność z celem gospodarczym: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska” oraz celem przestrzennym „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z celem głównym „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.	Zgodność z celem 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”, celem 2 „Poprawa konkurencyjności rolnictwa”	Zgodność z celami w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz w zakresie rozwoju wykorzystania OZE (Odnawialnych Źródeł Energii)
I.1 Stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora MŚP	Zgodność z celem operacyjnym b) „Rozwój przedsiębiorczości”, celem operacyjnym f) „Ochrona konkurencji”, sformułowanymi w ramach celu priorytetowego: „Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki”, a także zgodność z celem operacyjnym a) „Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców” sformułowanym w ramach celu priorytetowego: „Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości”	Zgodność z 3 celem operacyjnym „Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku” sformułowanym w ramach celu gospodarczego: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”	Zgodność z 1 celem szczegółowym „Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność” oraz z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	X	Zgodność z 1 celem głównym „Dążenie do osiągnięcia zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną” w ramach celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
I.2 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Zgodność z celem operacyjnym a) „Tworzenie stabilnych podstaw makroekonomicznych rozwoju gospodarczego” oraz b) „Rozwój przedsiębiorczości” sformułowanymi w ramach celu priorytetowego „Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki”, a także zgodność z celem operacyjnym a) „Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń pracodawców” sformułowanym w ramach 3 celu priorytetowego: „Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości”	Zgodność z 1 celem operacyjnym „Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska” sformułowanym w ramach celu gospodarczego: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”	Zgodność z 1 celem szczegółowym „Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność” oraz z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	X	Zgodność z 1 celem głównym „Dążenie do osiągnięcia zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną” w ramach celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej
I.3 Wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy	Zgodność z celem operacyjnym a) „Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej” sformułowanymi w ramach celu priorytetowego „Rozwój obszarów wiejskich”	Zgodność z 2 celem operacyjnym „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich” sformułowanym w ramach celu przestrzennego: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 1 celem szczegółowym „Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność” oraz z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	Zgodność z priorytetem 2 „Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów wiejskich” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	Zgodność z 3 celem głównym „Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem.”

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
I.4 Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy	Zgodność z celem operacyjnym a) „Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej” sformułowanymi w ramach celu priorytetowego „Rozwój obszarów wiejskich” oraz celem operacyjnym c) „Infrastruktura kultury, turystyki i sportu” z działu infrastruktura społeczna w ramach celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”	Zgodność z 2 celem operacyjnym „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich” sformułowanym w ramach celu przestrzennego: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 1 celem szczegółowym „Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność” oraz z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	Zgodność z priorytetem 1 „Różnicowanie działalności w celu zapewnienia alternatywnych źródeł dochodów” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
I.5 Poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa	Zgodność z celem operacyjnym b) „Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Rozwój obszarów wiejskich”	Zgodność z 3 celem operacyjnym „Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku” sformułowanym w ramach celu gospodarczego: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”	Zgodność z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	Zgodność z priorytetem 1 „Poprawa efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych poprzez ich modernizację i zmianę struktur rolnych” w ramach celu 2 „Poprawa konkurencyjności rolnictwa”	Zgodność z 1 celem głównym „Dążenie do osiągnięcia zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną” w ramach celów w zakresie rozwoju wykorzystania OZE (Odnawialnych Źródeł Energii)
II. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej	Zgodność z 2 celem priorytetowym: „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” 4 celem priorytetowym: „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa”	Zgodność z celem społecznym: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z celem głównym „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”	Zgodność z celem 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
II.1 Stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej	Zgodność z celem operacyjnym b) „Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa” w ramach działu Zintegrowana wspólnota	Zgodność z 2 celem operacyjnym „Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury” sformułowanym w ramach celu społecznego: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 3 „Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
II.2 Kształtowanie postaw obywatelskich	Zgodność z celem operacyjnym b) „Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa” w ramach działu Zintegrowana wspólnota	Zgodność z 2 celem operacyjnym „Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury” sformułowanym w ramach celu społecznego: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 3 „Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
II.3 Poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców	Zgodność z celem operacyjnym a) „Infrastruktura edukacji” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” w ramach działu Infrastruktura społeczna	Zgodność z 3 celem operacyjnym „Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych” sformułowanym w ramach celu społecznego: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 3 „Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
II.4 Poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców	Zgodność z celem operacyjnym b) „Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa” w ramach działu Zintegrowana wspólnota	Zgodność z 2 celem operacyjnym „Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury” sformułowanym w ramach celu społecznego: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	X	X
II.5 Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	Zgodność z celem operacyjnym b) „Infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” w ramach działu Infrastruktura społeczna	Zgodność z 1 celem operacyjnym „Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” sformułowanym w ramach celu społecznego: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 3 „Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
III. Gmina przyjazna mieszkańcom	Zgodność z 2 celem priorytetowym: „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”	Zgodność z celem przestrzennym: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z celem głównym „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.	Zgodność z celem 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”, celem 2 „Poprawa konkurencyjności rolnictwa”	Zgodność z celami w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz w zakresie rozwoju wykorzystania OZE (Odnawialnych Źródeł Energii)

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
III.1 Poprawa infrastruktury społecznej	Zgodność z celem operacyjnym a) „Infrastruktura edukacji”, celem operacyjnym b) „Infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna”, celem operacyjnym c) „Infrastruktura kultury, turystyki i sportu z działu infrastruktura społeczna” sformułowanymi w ramach 2 celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”	Zgodność z 1 celem operacyjnym „Poprawa przestrzennej spójności regionu” w ramach celu przestrzennego „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 3 „Aktywizacja społeczności wiejskich i poprawa infrastruktury społecznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
III.2 Poprawa infrastruktury komunalnej	Zgodność z celem operacyjnym a) „Infrastruktura transportowa” oraz celem operacyjnym b) „Infrastruktura mieszkaniowa z działu infrastruktura techniczna” sformułowanymi w ramach 2 celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”	Zgodność z 1 celem operacyjnym „Poprawa przestrzennej spójności regionu” w ramach celu przestrzennego „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej” oraz z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	Zgodność z priorytetem 4 „Rozbudowa Infrastruktury technicznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	Zgodność z 1 celem głównym „Dążenie do osiągnięcia zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną” w ramach celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej

Cele Strategii Rozwoju	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego	Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	Strategia Energetyczna
III.3 Poprawa infrastruktury drogowej	Zgodność z celem operacyjnym a) „Infrastruktura transportowa” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” w ramach działu Infrastruktura techniczna	Zgodność z 1 celem operacyjnym „Poprawa przestrzennej spójności regionu” w ramach celu przestrzennego „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	Zgodność z priorytetem 4 „Rozbudowa Infrastruktury technicznej” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	X
III.4 Ochrona środowiska	Zgodność z celem operacyjnym e) „Infrastruktura ochrony środowiska” sformułowanym w ramach celu priorytetowego „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” w ramach działu Infrastruktura techniczna	Zgodność z 4 celem operacyjnym „Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki” w ramach celu przestrzennego „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej”	Zgodność z priorytetem 2 „Zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów wiejskich” w ramach celu 1 „Wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich”	Zgodność z 3 celem głównym „Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem.”
III.5 Optymalizacja przestrzeni publicznej	Zgodność z celem priorytetowym: „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej”	Zgodność z 3 celem operacyjnym „Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych” w ramach celu przestrzennego „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”	Zgodność z 2 celem szczegółowym „Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej” oraz z 3 celem szczegółowym „Poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności reg.poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej”	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 69: Macierz zgodności celów SRL z wybranymi dokumentami strategicznymi (ciąg dalszy)

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
I. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor MŚP, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę	Zgodność z długoterminowym celem programu: „Harmonijny, zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska nie tylko mają istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy”	Zgodność z celem głównym „Budowanie na Dolnym Śląsku gospodarki opartej na wiedzy, a tym samym zwiększenie potencjału adaptacyjnego regionu”	Zgodność z 3 celem strategicznym „Wzrost poziomu niezależności i samodzielności osób niepełnosprawnych.” oraz 5 celem strategicznym „Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych”.	Zgodność z wizją oraz celami strategicznymi Programu
I.1 Stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora MŚP	Zgodność z celem strategicznym P.1. „Dalsze ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych” oraz celem strategicznym NZŚ.1. „Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego związanego z działalnością produkcyjną przedsiębiorców”	Zgodność z 3 celem strategicznym „Budowanie infrastruktury innowacyjnej”, 4 celem strategicznym „Finansowanie innowacji”, 5 celem strategicznym „Obniżanie barier dla działań innowatorów”, oraz 7 celem strategicznym „Krzewienie postaw proinnowacyjnych”	Zgodność z 3 celem strategicznym „Wzrost poziomu niezależności i samodzielności osób niepełnosprawnych.” oraz 5 celem strategicznym „Wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych”.	X

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
I.2 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Zgodność z celem strategicznym P.1. „Dalsze ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych” oraz celem strategicznym NZŚ.1. „Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego związanego z działalnością produkcyjną przedsiębiorców”	Zgodność z 3 celem strategicznym „Budowanie infrastruktury innowacyjnej” oraz 5 celem strategicznym „Obniżanie barier dla działań innowatorów”	X	X
I.3 Wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy	Zgodność z celem strategicznym PK.1. „Określenie zasobów przyrodniczych w województwie”	Zgodność z 7 celem strategicznym „Krzewienie postaw proinnowacyjnych”	X	Zgodność 1 celem strategicznym „Zrównoważony rozwój turystyki na obszarze województwa dolnośląskiego poprzez aktywizowanie obszarów w niewielkim stopniu zagospodarowanych i wykorzystywanych turystycznie” oraz 2 celem strategicznym „Optymalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz dziedzictwa kulturowego regionu”

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
I.4 Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy	Zgodność z celem strategicznym PK.1. „Określenie zasobów przyrodniczych w województwie”	X	X	Zgodność 1 celem strategicznym „Zrównoważony rozwój turystyki na obszarze województwa dolnośląskiego poprzez aktywizowanie obszarów w niewielkim stopniu zagospodarowanych i wykorzystywanych turystycznie” 2 celem strategicznym „Optymalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz dziedzictwa kulturowego regionu” oraz 5 celem strategicznym „Kształtowanie przestrzeni turystycznej regionu zgodnie z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenów oraz w poszanowaniu środowiska naturalnego”

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
I.5 Poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa	Zgodność z celem strategicznym E.1. „Rozwój edukacji ekologicznej”	X	X	X
II. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej	Zgodność z długoterminowym celem programu: „Harmonijny, zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska nie tylko mają istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy”	Zgodność z celem głównym „Budowanie na Dolnym Śląsku gospodarki opartej na wiedzy, a tym samym zwiększenie potencjału adaptacyjnego regionu”	Zgodność z 1 celem strategicznym „Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym”, 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych.”, 4 celem strategicznym „Wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych.” oraz 6 celem strategicznym „Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych”	Zgodność z wizją oraz celami strategicznymi Programu

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
II.1 Stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej	X	Zgodność z 8 celem strategicznym „Akumulacja kapitału społecznego”	Zgodność z 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych” oraz 6 celem strategicznym „Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych”	X
II.2 Kształtowanie postaw obywatelskich	Zgodność z celem strategicznym E.1. „Rozwój edukacji ekologicznej”	Zgodność z 7 celem strategicznym „Krzewienie postaw proinnowacyjnych” oraz z 8 celem strategicznym „Akumulacja kapitału społecznego”	Zgodność z 1 celem strategicznym „Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym”	X
II.3 Poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców	Zgodność z celem strategicznym E.1. „Rozwój edukacji ekologicznej”	Zgodność z 6 celem strategicznym „Edukacja dla innowacji” oraz z 8 celem strategicznym „Akumulacja kapitału społecznego”	Zgodność z 4 celem strategicznym „Wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych”	X
II.4 Poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców	X	X	Zgodność z 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych”	Zgodność celem szczegółowym „Stymulacja endogennej aktywności obywatelskiej i ekonomicznej” w ramach Priorytetu 2 „Rozwój lokalnej turystyki”

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
II.5 Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	X	X	Zgodność z 1 celem strategicznym „Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym” oraz 6 celem strategicznym „Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych”	X
III. Gmina przyjazna mieszkańcom	Zgodność z długoterminowym celem programu: „Harmonijny, zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska nie tylko mają istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy”	Zgodność z celem głównym „Budowanie na Dolnym Śląsku gospodarki opartej na wiedzy, a tym samym zwiększenie potencjału adaptacyjnego regionu”	Zgodność z 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych”	Zgodność z wizją oraz celami strategicznymi Programu
III.1 Poprawa infrastruktury społecznej	X	Zgodność z 6 celem strategicznym „Edukacja dla innowacji” oraz z 8 celem strategicznym „Akumulacja kapitału społecznego”	Zgodność z 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych”	X

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
III.2 Poprawa infrastruktury komunalnej	Zgodność z celem strategicznym P.2. „Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł niskiej emisji” oraz celem strategicznym P.3. „Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych”	X	Zgodność z 2 celem strategicznym „Zwiększenie dostępności środowiska dla osób niepełnosprawnych”	X
III.3 Poprawa infrastruktury drogowej	Zgodność z celem strategicznym P.3. „Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych” oraz celem strategicznym H.1. „Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego”	X	X	X
III.4 Ochrona środowiska	Zgodność z celem strategicznym W.1. „Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej (w szczególności na terenach wiejskich)” oraz celem strategicznym O.2. „Uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi”	X	X	Zgodność z 5 celem strategicznym „Kształtowanie przestrzeni turystycznej regionu zgodnie z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenów oraz w poszanowaniu środowiska naturalnego”

Cele Strategii Rozwoju	Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego	Regionalna Strategia Innowacji (RIS) 2004 r.	Dolnośląski Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych.	Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
III.5 Optymalizacja przestrzeni publicznej	X	X	X	Zgodność z 5 celem strategicznym „Kształtowanie przestrzeni turystycznej regionu zgodnie z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenów oraz w poszanowaniu środowiska naturalnego”

Źródło: Opracowanie własne

7. Zadania priorytetowe na lata 2010 - 2015

Realizacja celów wymaga podejmowania realnych działań. Konwent Rozwoju Gminy Wińsko wypracował na warsztatach katalog zadań priorytetowych, które doprowadzą do realizacji zamierzonych celów. Do każdego ze zdefiniowanych zadań określono czas realizacji, możliwe źródło finansowania oraz jednostkę odpowiedzialną za wdrażanie zadania.

Znaczenia symboli użytych w poniższym katalogu zadań:

W Tabeli 70, w odniesieniu do Wydziałów Urzędu Gminy zostały zastosowane symbole obowiązujące w schemacie organizacyjnym Urzędu Gminy w Wińsku.

ORG - Referat Organizacyjny

IZR - Referat Inwestycji i Rozwoju

RGOS - Referat Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska

SO/USC - Referat Spraw Obywatelskich, Ochrony Ludności i Urzędu Stanu Cywilnego

FNB - Referat Finansów i Budżetu

RE - Referat Edukacji

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

NGO – Organizacje pozarządowe

W kolumnie „Jednostki realizujące” zostały wpisane wszystkie jednostki biorące udział w realizacji zadania. Ze względu na rolę pełnioną w procesie realizacji zadania wyróżniono:

- jednostki odpowiedzialne za wykonanie zadania (pogrubiona czcionka, np. **IZR**)
- jednostki współpracujące i wykonawcy (czcionka kursywa, np. *RGOS*)
- jednostki odpowiedzialne za aspekty finansowe zadania oraz pozyskanie środków zewnętrznych
(czcionka zwykła np. FNB)

Poniżej znajduje się katalog zadań zaproponowanych na lata 2010 – 2015.

Tabela 70: Zadania priorytetowe Gminy na lata 2010-2015

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
I. Rozwój gospodarczy oparty o silny sektor MŚP, nowoczesne rolnictwo oraz turystykę	I.1 Stworzenie dobrych warunków do rozwoju sektora MŚP	<i>Odpowiednie przygotowanie działek pod inwestycje / Przygotowanie nowych trenów inwestycyjnych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Realizacja programów edukacyjnych propagujących postawy przedsiębiorcze wśród młodzieży</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	RE, SO/USC, FNB
		<i>Prowadzenie działań informacyjnych dla przedsiębiorców oraz chcących założyć działalność gospodarczą (punkt informacyjny)</i>	2010 -2015	- budżet gminy	IZR
	I.2 Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	<i>Realizacja programów pomocy publicznej – programu De Minimis i programu Pomocy regionalnej</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, FNB
		<i>Wprowadzenie ulgi w podatkach dla przedsiębiorców</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, FNB
		<i>Wprowadzanie ułatwień w procesie rejestracji działalności gospodarczej (rozwój „jednego okienka”)</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	ORG, IZR
		<i>Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej (uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarka odpadami)</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, FNB
		<i>Podnoszenie poziomu usług świadczonych przez Urząd Gminy i jego jednostki organizacyjne</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	ORG, IZR, FNB
		<i>Rozwój e - usług</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, ORG, FNB

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
	I.3 Wzrost wykorzystania potencjału przyrodniczego w rozwoju gospodarczym gminy	<i>Szkolenia dla mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia gospodarstw agroturystycznych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	RE, SO/USC, FNB
		<i>Promocja produktów lokalnych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RGOŚ, GOK, FNB
		<i>Wspieranie lokalnych wytwórców produktów lokalnych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RGOŚ, FNB
	I.4 Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturalne gminy	<i>Stworzenie turystycznej bazy danych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, RGOŚ
		<i>Wyznaczenie szlaków turystycznych, w tym szlaku winnic</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ
		<i>Zagospodarowanie przestrzeni gminnej dla potrzeb rekreacji i wypoczynku</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ
		<i>Wykorzystanie podłoża historycznego w ożywieniu wypoczynku weekendowego</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, RGOŚ
		<i>Działania promocyjne</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, RGOŚ
	I.5 Poprawa warunków do rozwoju nowoczesnego rolnictwa	<i>Działania promocyjno - edukacyjne</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RGOŚ, RE

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
II. Budowa aktywnej, zintegrowanej i wyedukowanej społeczności lokalnej	II.1 Stworzenie warunków do partnerskiej współpracy między oraz wewnątrz sektorowej	<i>Utworzenie forum organizacji pozarządowych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, RE, NGO
		<i>Inicjowanie lub wspieranie budowy partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju gminy</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RE, NGO
	II.2 Kształtowanie postaw obywatelskich	<i>Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	RE
		<i>Wsparcie samoorganizacji społecznej i inicjatyw obywatelskich poprzez dofinansowanie, a także działania informacyjne, edukacyjne i doradcze (np. stworzenie na stronie poradnika "Jak założyć fundację/stowarzyszenie?")</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RE, NGO
		<i>Podejmowanie działań pro-partycypacyjnych (np. konsultacje społeczne, informowanie mieszkańców o działaniach władz, spotkania z sołtysami)</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RE
		<i>Wspieranie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie działań ekologicznych (np. Gmina, szkoły i stowarzyszenia)</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	RE, RGOŚ NGO, IZR

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
	II.3 Poprawa warunków do kształcenia oraz aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców	<i>Stwarzanie warunków do realizacji i realizacja szkoleń, warsztatów, kursów podnoszących umiejętności i kwalifikacje dorosłych mieszkańców gminy</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	RE, GOPS GOK, IZR
		<i>Budowa, rozbudowa, modernizacja budynków oświaty i kultury</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	RE, IZR, FNB
	II.4 Poprawa warunków do budowy tożsamości lokalnej mieszkańców	<i>Organizowanie imprez integracyjnych propagujących lokalną kulturę</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	RE, GOPS, GOK
		<i>Podniesienie świadomości historycznej mieszkańców, związanej z ich miejscem zamieszkania</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	RE, GOK
	II.5 Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	<i>Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - budżet państwa - środki zewnętrzne	GOPS, RE, NGO, FNB
III. Gmina przyjazna mieszkańcom	III.1 Poprawa infrastruktury społecznej	<i>Zwiększenie funkcjonalności świetlic wiejskich</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	SO/USC, GOK, NGO IZR
		<i>Dokończenie inwestycji – nowy ośrodek zdrowia , GOPS, sala wielofunkcyjna</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, GOPS, GOK, FNB
		<i>Budowa sali sportowej</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, FNB, RE
		<i>Modernizacja placówek oświatowych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RE, FNB
	III.2 Poprawa	<i>Modernizacja i rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, FNB

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
	infrastruktury komunalnej				
		<i>Utworzenie mieszkań socjalnych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, RE, FNB
		<i>Aktywizacja i inicjowanie wspólnot mieszkaniowych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	IZR, SO/USC
	III.3 Poprawa infrastruktury drogowej	<i>Infrastruktura drogowa: modernizacja, budowa, remonty</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Budowa chodników</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Inwestycje związane z budową obwodnicy</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki UE	IZR, RGOŚ, FNB
	II.4 Ochrona środowiska	<i>Likwidacja dzikich wysypisk śmieci</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i odpadami</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, RGOŚ, FNB
		<i>Utworzenie Programu Gospodarowania Odpadami</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	RGOŚ
	III.5 Optymalizacja przestrzeni publicznej	<i>Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	RGOŚ
		<i>Uporządkowanie praw własności nieruchomości</i>	2010 - 2015	- budżet gminy	RGOŚ, IZR

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadanie	Okres realizacji	Źródło finansowania	Jednostka realizująca
		<i>Nabycie gruntów i nieruchomości Agencji Nieruchomości Rolnych oraz innych instytucji w celu realizacji zadań publicznych</i>	2010 - 2015	- budżet gminy - środki zewnętrzne	IZR, FNB

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników prac Konwentu Rozwoju Gminy Wińsko

8. Wdrażanie, monitoring, ewaluacja, aktualizacja i promocja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko stanowi punkt wyjścia do wdrażania długoletniej polityki rozwoju Gminy. Wdrażanie dokumentu wymaga realizacji wielu działań. Spójne i efektywne wdrażanie założeń strategii wymaga zaangażowania wielu podmiotów, koordynacji i monitoringu ich działań, przy społecznej akceptacji mieszkańców. Poniższe założenia systemu wdrażania, monitoringu, ewaluacji, aktualizacji i promocji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na lata 2010 - 2015 są **propozycjami**, które mogą usprawnić wdrażanie założeń strategii.

8.1. Wdrażanie Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko jest przyjmowana uchwałą Rady Gminy Wińsko. Za wdrażanie zapisów Strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy. Realizacją poszczególnych działań i zadań zajmować się będą poszczególne referaty Urzędu Gminy, a także jednostki organizacyjne Urzędu Gminy.

Zadania, które zostały wskazane w niniejszym dokumencie, jako priorytetowe do realizacji niejednokrotnie wymagają zaangażowania nie tylko samych władz samorządowych, ale innych lokalnych aktorów działających na rzecz rozwoju gminy Wińsko. Warto więc zawiązać **partnerstwo na rzecz strategicznego rozwoju**, w skład którego powinna wchodzić administracja samorządowa, organizacje pozarządowe z terenu gminy Wińsko, grupy nieformalne, przedstawiciele środowisk przedsiębiorców, przedstawiciele środowisk rolniczych i inne podmioty mogące przez zaangażowanie swojego potencjału przyczynić się do rozwoju gminy Wińsko.

Wskazane jest, by władze gminy z racji największych możliwości kompetencyjnych i finansowych pełniły w tym partnerstwie rolę lidera biorąc odpowiedzialność za realizację celów strategicznych oraz koordynując działania zarówno administracji samorządowej, jak i innych instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację strategii.

W celu usprawnienia realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko może zostać powołany **zespół ds. realizacji strategii**, który będzie odpowiedzialny za wdrażanie poszczególnych celów operacyjnych, a także będzie monitorował w jakim stopniu są one realizowane.

Zarządzanie wdrażaniem zapisów Strategii ułatwić może tworzenie **rocznych planów operacyjnych**, które będą stanowić narzędzie wykonawcze strategii. Plany operacyjne uwzględniać powinny zadania przewidziane do realizacji na dany rok. Zadania mogą zostać opisane na większym niż w strategii poziomie szczegółowości poprzez określenie:

- nazwy celu/celów strategicznych i operacyjnych, w które wpisuje się zadanie,
- nazwy zadania,

- potrzeby/problemu, które ma rozwiązać zadanie,
- adresata zadania,
- czasu realizacji zadania (od...do...) i etapów realizacji zadania,
- spodziewanych rezultatów zadania,
- jednostek odpowiedzialnych za zadanie,
- budżetu zadania wraz ze źródłami finansowania.

Strategię Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko powinna charakteryzować elastyczność, przez wzgląd na zmieniające się dość płynnie warunki społeczno - ekonomiczne. Pojawienie się istotnego dla rozwoju gminy sprzyjającego lub negatywnego czynnika zewnętrznego lub wewnętrznego może zdeterminować konieczność wyeliminowania lub wygenerowania nowych zadań, czy nawet zmianę kierunku rozwoju.

8.2. Monitoring Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Monitoring jest procesem systematycznego zbierania i analizowania danych dotyczących realizacji działań. Ma na celu bieżącą ocenę realizacji Strategii poprzez kontrolowanie, czy dane zadania zostały odpowiednio zrealizowane w planowanym czasie, czy osiągnięte zostały zakładane rezultaty, oraz czy nie zostały przekroczone przeznaczone na realizację działań środki finansowe.

Monitoring realizacji Strategii może zostać uregulowany odpowiednią procedurą wprowadzoną na drodze uchwały lub zarządzenia. Monitoring powinien być prowadzony systematycznie przez wyznaczony zespół roboczy lub osobę odpowiedzialną za to zadanie. Efektem prac zespołu ds. monitoringu Strategii lub osoby odpowiedzialnej za to zadanie powinien być raport z monitoringu, który dostarczając informacji na temat realizacji Strategii, będzie stanowił podstawę do opracowania planów operacyjnych na kolejny rok.

Raport z monitoringu Strategii powinien zawierać skrótowy opis stanu wdrażania zadań strategicznych w porównaniu do planu, określać stopień osiągnięcia wskaźników, przedstawiać wydatki poniesione na poszczególne zadania oraz wskazywać ewentualne działania naprawcze, jeśli stopień realizacji działań w sposób znaczący odbiega od planu.

Raport z monitoringu powinien zostać opublikowany po przyjęciu go uchwałą Rady Gminy.

8.3. Ewaluacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Ewaluacja to badanie szeroko rozumianego wpływu danego programu na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Badanie takie nie tylko spełnia funkcje poznawcze i dostarcza wiedzy na temat zmiany, jaka zaszła w gminie poprzez realizację celów strategicznych, ale buduje również mechanizmy zaufania, współpracy i współdziałania pomiędzy realizatorami programu, a innymi zainteresowanymi tym programem grupami (społecznością lokalną).

Ewaluacja wg Katarzyny Ekiert, autorki publikacji "Ewaluacja w administracji. Funkcje, standardy i warunki stosowania" spełnia w administracji następujące funkcje:

1. stanowi *badanie efektywności realizowanych programów* (pozwala określić jakie czynniki wpływają na poziom realizacji wyznaczonych celów oraz na tej podstawie formułować rekomendacje na rzecz lepszego wykorzystania posiadanych zasobów)
2. *tworzy pozytywny klimat społeczny wokół badanego projektu* (m.in. poprawia komunikację pomiędzy grupami zaangażowanymi w badany program, pozwala na wymianę informacji pozwalającą na uzyskanie wieloaspektowego wizerunku programu)
3. *wspomaga zarządzania strategiczne* (dostarcza analiz i rekomendacji będących podstawą dla budowania strategii lub jej aktualizacji oraz podejmowania decyzji)¹

Ewaluacja wykracza więc poza funkcje monitoringu, nie tylko odpowiada na pytanie, czy działania zostały zrealizowane, ale też czy zostały zrealizowane skutecznie, efektywnie i odpowiednio do istniejących potrzeb. Na podstawie badań ewaluacyjnych zarządzający otrzymują informację, jakie działania należy przedsięwziąć, aby te kryteria były spełniane.

Aby ewaluacja spełniała swoje funkcje należy przeprowadzić ewaluację okresową (*mid-term*) i końcową (*ex-post*) wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko.

Ewaluacja okresowa powinna zostać zrealizowana po 2 roku realizacji Strategii (I kwartał 2012 roku). Ewaluacja końcowa powinna zostać przeprowadzona w końcowym roku realizacji strategii, a jej wyniki mogą stanowić podstawę do aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko na kolejne lata.

Zarówno ewaluacja okresowa, jak i końcowa powinna badać:

- efektywność wdrażania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczność (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągnięcia wyznaczonych celów)
- adekwatności (odpowiedniości) (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb)

Źródłem danych do ewaluacji mogą być np. dane statystyczne, raporty z monitoringu, raporty z kontroli, dane z badań społeczności lokalnej, dane pozyskane na spotkaniach z mieszkańcami.

Wskazane jest, aby ewaluacją strategii zajmowały się osoby nie zaangażowane w realizację działań zapisanych w dokumencie. Zapewni to obiektywność badań.

Raporty z ewaluacji można opublikować na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, tak aby dostęp do nich mieli m.in. obecni i przyszli mieszkańcy gminy oraz potencjalni inwestorzy zainteresowani realizacją polityki rozwojowej gminy.

¹ Katarzyny Ekiert, "Ewaluacja w administracji. Funkcje, standardy i warunki stosowania"

8.4. Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko

Aktualizacja Strategii jest dokonywana w końcowej fazie realizacji poprzedniej Strategii. Informacji do aktualizacji Strategii dostarcza między innymi proces ewaluacji Strategii. Aktualizacja ma na celu weryfikację i dostosowanie, wizji oraz celów nadrzędnych i operacyjnych Strategii do zmieniających się w gminie warunków społeczno-ekonomicznych. Zaleca się aktualizowanie strategii z zastosowaniem metody partycypacyjnej, czyli z zaangażowaniem w proces zarówno pracowników administracji samorządowej jak i przedstawicieli lokalnych grup działających na rzecz rozwoju gminy.

8.5. Promocja Strategii Rozwoju Lokalnego gminy Wińsko

Upowszechnienie dokumentu strategicznego gminy Wińsko jest istotne z punktu widzenia przejrzystości działań władz Gminy oraz podnoszenia świadomości społeczności lokalnej na temat kierunków rozwojowych Gminy.

Zasadne jest po uchwaleniu Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Wińsko przez Radę Gminy zamieścić informację o tym fakcie na stronie Urzędu Gminy Wińsko oraz w lokalnych mediach wraz z odnośnikiem lub miejscem, w którym można znaleźć tekst dokumentu.

W zależności od zasobów finansowych gminy można zastosować dodatkową formę informowania o wiodącym dokumencie strategicznym gminy w postaci broszury informacyjnej zawierającej skrótowo i przystępnie podane główne kierunki rozwoju. Taka forma dotarcia do społeczności lokalnej pozwoli na podniesienie świadomości mieszkańców, na temat ich Gminy oraz może wpłynąć na utożsamianie się mieszkańców z jej założeniami, a co za tym idzie na zaangażowanie społeczności w realizację strategii. Broszura może również stanowić materiał promocyjny wspomagający działania prowadzące do pozyskania nowych inwestorów.

Proponowane narzędzia i formy promocji:

- informacja o uchwaleniu dokumentu: www.winsko.pl, media lokalne,
- dokument w wersji PDF zamieszczony na stronie Urzędu Gminy Wińsko,
- dokument w wersji wydrukowanej dostępny w Urzędzie Gminy Wińsko oraz w miejscowych bibliotekach,
- broszura informacyjna zawierająca skrótowo i przystępnie przedstawione kierunki rozwoju gminy (dostępna również w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Gminy Wińsko),
- informowanie o corocznych postępach z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wińsko na lata 2010 – 2015 (na podstawie raportów z monitoringu),

Spis tabel

Tabela 1 Mieszkańcy w gminie Wińsko w latach 2004 - 2008.....	15
Tabela 2 Zestawienie podstawowych danych gminy Wińsko na tle otoczenia.....	16
Tabela 3 Mieszkańcy poszczególnych miejscowości	17
Tabela 4 Ruch naturalny ludności w podziale.....	18
Tabela 5 Ruch naturalny w gminie Wińsko na tle otoczenia	19
Tabela 6 Przyrost naturalny – dynamika lat 2004 – 2009 na tle powiatu i gmin sąsiednich.....	19
Tabela 7 Migracje w gminie Wińsko na tle otoczenia (dane na rok 2008).....	20
Tabela 8 Migracje – dynamika w latach 2004 – 2008 w gminie Wińsko.....	21
Tabela 9 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	21
Tabela 10 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia.....	22
Tabela 11 Ludność w wieku produkcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia.....	22
Tabela 12 Ludzie w wieku poprodukcyjnym w gminie Wińsko na tle otoczenia.....	22
Tabela 13 Szkoły w gminie Wińsko.....	23
Tabela 14 Stan placówek oświatowych w Gminie Wińsko	23
Tabela 15 Liczba nauczycieli wraz ze stopniem	24
Tabela 16 Liczba uczniów w szkołach i przedszkolach Gminy Wińsko w latach 2004 - 2008	24
Tabela 17 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Wińsko	25
Tabela 18 Ilość lekarzy w gminie Wińsko	27
Tabela 19 Liczba ludności przypadająca na jednego lekarza	28
Tabela 20 Liczba udzielanych porad lekarskich w ośrodkach zdrowia w gminie Wińsko	28
Tabela 21 Liczba wykonanych badań specjalistycznych na terenie Gminy Wińsko	28
Tabela 22 Najczęściej występujące formy świadczeń społecznych	30
Tabela 23 Zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury.....	31
Tabela 24 Zabytki w gminie Wińsko.....	32
Tabela 25 Zestawienie wyjazdów OSP w latach 2007 – 2008	34
Tabela 26 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych.....	35
Tabela 27 Podmioty gospodarcze w Gminie Wińsko wg. sekcji PKD i form własności.....	36
Tabela 28 Pracujący według sekcji ekonomicznych i faktycznego miejsca pracy.....	37
Tabela 29 Powierzchnia użytków rolnych Gminy Wińsko na tle otoczenia (ha).....	39
Tabela 30 Powierzchnia użytków rolnych Gminy Wińsko na tle otoczenia (dane procentowe)	39
Tabela 31 Lesistość Gminy Wińsko	40
Tabela 32 Nieużytki rolne (ha)	40
Tabela 33 Przydatność gleb do rolnictwa- grunty orne.....	41
Tabela 34 Przydatność gleb do rolnictwa- użytki zielone	42
Tabela 35 Podział własności gruntów w Gminie Wińsko	42
Tabela 36 Powierzchnia zasiewów (ar).....	43
Tabela 37 Struktura upraw rok 2005 (% powierzchni upraw)	44
Tabela 38 Przeciętne plony z wielolecia (t/ha).....	44
Tabela 39 Pogłowie zwierząt gospodarczych w roku 2002 (szt.)	44
Tabela 40 Pogłowie zwierząt w Gminie Wińsko w 2005 roku.....	45
Tabela 41 Liczba gospodarstw rolnych w Gminie Wińsko.....	45
Tabela 42 Bezrobocie w gminie Wińsko	46
Tabela 43 Stopa bezrobocia na 2004-2008.....	47
Tabela 44 Bezrobotni według wieku	48
Tabela 45 Bezrobotni wg wykształcenia (dane na koniec roku 2007)	49
Tabela 46 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	49
Tabela 47 Dochody gminy Wińsko w latach 2004 – 2008 (w tys. złotych)	50
Tabela 48 Wydatki gminy Wińsko w latach 2004 – 2008 (w tys. złotych).....	51
Tabela 49 Zestawienie dochodów i wydatków gminy Wińsko w latach 2004 - 2008.....	52
Tabela 50 Ilość połączeń wykonywanych na terenie gminy Wińsko	54
Tabela 51 Liczba abonentów internetowych i telefonicznych w gminie Wińsko	55
Tabela 52 Operatorzy świadczący usługi dostępu do Internetu	55
Tabela 53 Operatorzy świadczący usługi telekomunikacyjne.....	55
Tabela 54 Gospodarka mieszkaniowa gminy Wińsko na tle otoczenia	55
Tabela 55 Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców	56

Tabela 56 Dane dotyczące sieci wodociągowej w gminie Wińsko	57
Tabela 57 Odprowadzanie ścieków w gminie Wińsko w latach 2004- 2008 [dm ³]	57
Tabela 58 Aktywność zawodowa badanych mieszkańców	61
Tabela 59 Zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy	63
Tabela 60 Mocne strony gminy Wińsko wg badanych	70
Tabela 61 Słabe strony gminy Wińsko wg badanych	72
Tabela 62 Działania priorytetowe na lata 2010 - 2015 wg badanych	73
Tabela 63 Analiza SWOT gminy Wińsko – położenie, ład przestrzenny i infrastruktura techniczna	77
Tabela 64 Analiza SWOT gminy Wińsko – środowisko i walory turystyczne	78
Tabela 65 Analiza SWOT gminy Wińsko – społeczność lokalna, infrastruktura społeczna, usługi społeczne	79
Tabela 66 Analiza SWOT gminy Wińsko - gospodarka	80
Tabela 67: Struktura celów	84
Tabela 68: Macierz zgodności celów SRL z wybranymi dokumentami strategicznymi	86
Tabela 69: Macierz zgodności celów SRL z wybranymi dokumentami strategicznymi (ciąg dalszy)	93
Tabela 70: Zadania priorytetowe Gminy na lata 2010-2015	102

Spis wykresów

Wykres 1 Mieszkańcy gminy Wińsko z uwzględnieniem płci	15
Wykres 2 Dynamika zmian ilości mieszkańców gminy Wińsko	16
Wykres 3 Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	22
Wykres 4 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Wińsko	26
Wykres 5 Ludność z wykształceniem wyższym w gminie Wińsko	26
Wykres 6 Struktura wykształcenia w gminie Wińsko	27
Wykres 7 Liczba przestępstw popełnianych w gminie	33
Wykres 8 Liczba interwencji Policji w gminie	34
Wykres 9 Powierzchnia użytków rolnych w gminie Wińsko	39
Wykres 10 Bezrobotni w gminie Wińsko na przestrzeni lat 2004 - 2008	47
Wykres 11 Stopa bezrobocia	48
Wykres 12 Dochód gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca [w zł]	51
Wykres 13 Struktura badanych wg wieku	60
Wykres 14 Struktura badanych wg wykształcenia	60
Wykres 15 Odpowiedzi na pytanie „Czy jest Pan/i zadowolony/a, że mieszka	62
Wykres 16 Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy uważa Pan/i, że ma wpływ na to, co dzieje się w gminie?	63
Wykres 17 Środowisko naturalne i walory turystyczne gminy Wińsko w ocenie badanych	64
Wykres 18 Gospodarka gminy Wińsko w ocenie badanych	65
Wykres 19 Infrastruktura techniczna w gminie Wińsko w ocenie badanych	66
Wykres 20 Infrastruktura społeczna i usługi społeczne w Gminie Wińsko w ocenie badanych	67
Wykres 21 Działanie władz gminy Wińsko i funkcjonowanie Urzędu Gminy Wińsko w ocenie badanych	67
Wykres 22 Ranking ocenianych aspektów funkcjonowania gminy posortowanych według liczby ocen pozytywnych	69

Spis rysunków

Rysunek 1 Mapa Gminy Wińsko	7
Rysunek 2 Historyczny herb Gminy Wińsko	8
Rysunek 3 Współczesny herb gminy Wińsko	9